

1
2
3
4
5

PERKINS LIBRARY

Duke University

Rare Books

PIA DESIDERIA

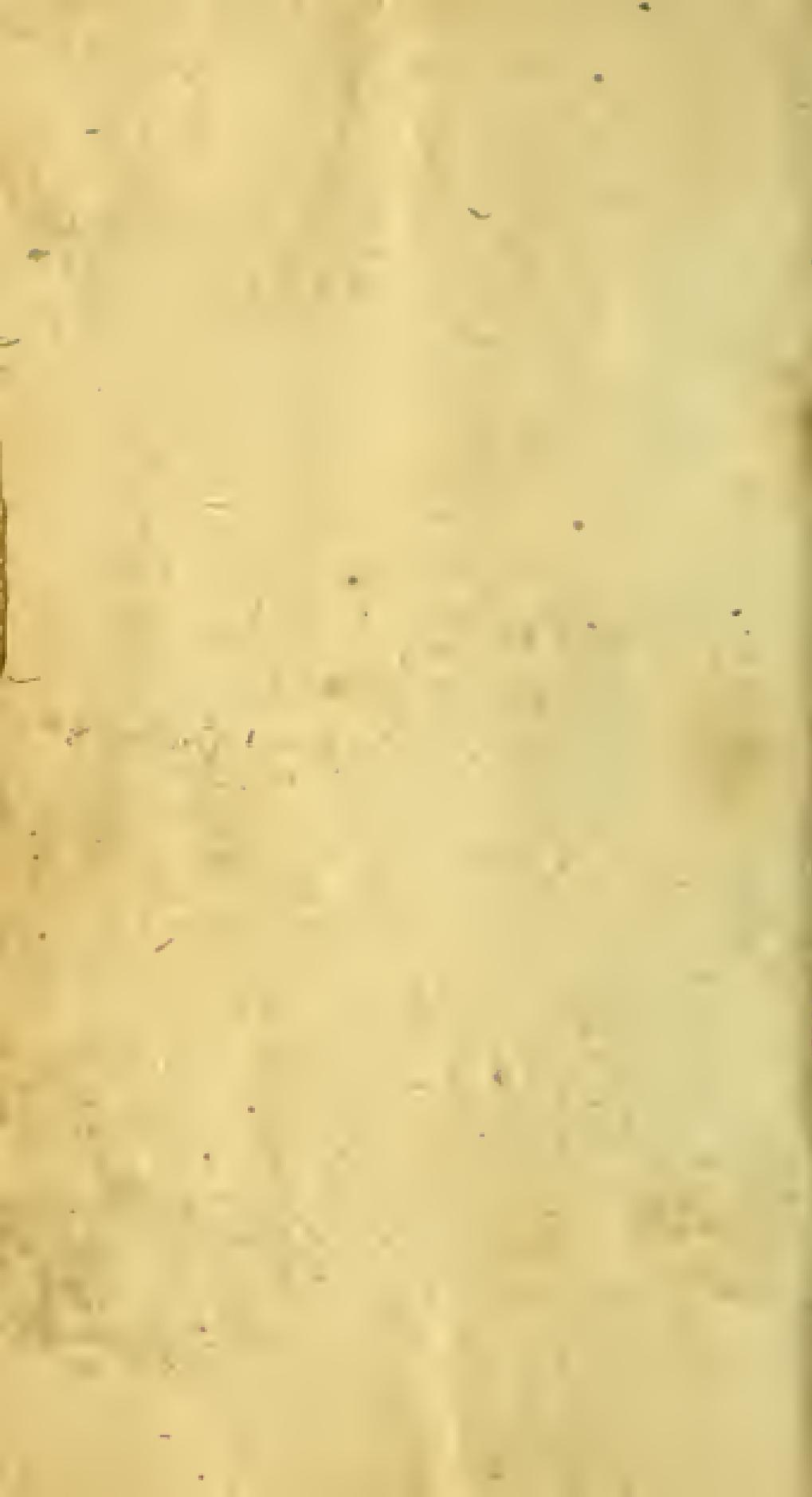
Authore
HERMANNO HVGORI
Societ: Iesu.

Editio 4.

Vulgauit Boëtius à Bolswert.

Typis Henr. Haſtenii
LOVANI. M. D. C. XXVIII.

Cum gratia et Privilegio.

SANCTISSIMO D^I
RBR
D. NOSTRQ H895P

VRBANO
O C T A V O
PONTIFICI
MAXIMO.

V.I secundūm
Deum PIA DE-
SIDERIA , nisi
desiderio orbis
Christiani, Tibi,
inquam BEATISSIME PA-
TER, dedicarem ? Certè vi-
dentur Diuinâ huc quâdam
designatione destinata, quæ nō
dudum Tibi olim Cardinali,
maximo literatorum Patrono,
à me fuerant tacitâ cōgitatione
consecrata.

Iam quidem Sacra Tua Pó-tificis Majestas tantum deter-rebat, quantum nuper M A-PHÆI CARDINALIS BAR-BERINI notissima humanitas inuitabat : ambitiosus tamen hic libellus meus , omnibus DESIDERIIS suis, amplius etiam Pontificis quàm Cardinalis patrocinio vindicari ex-petebat.

Venit ergo suo sibi argu-
mento, cultuq; diffidens, Tua-
rum verò Virtutum inuitatu
audax , ne dicam inuerecun-
dus. Vt optaret, Tuus in literas
meliores amor impulit , vt au-
deret, VRBANI nomen suasit;
vt timeret, sua infantia , Tuaq;
summa eruditio fecit. Urbani-
tatē , cùm BARBERINVS es-
t̄es, expertū se prolixissimè in-
di-

dicabat Carolus Scribani noster , oblatu nuper Prodigio suo. Amorem in literatos omnes & publica fama loquebatur,& confirmabat testimoniu Tarquinij Gallutii, qui inscriptâ Tibi suarum Orationum præfatione narrat: *Ita Te solitū eos excipere, qui Musis hisce man- suetioribus delectantur, vt exte- rorū prope nemo Roman ingredia- tur, qui Te non conueniat, conuen- tumq; sic admiretur, vt palam pro- nunciare non dubitet, vnum Te esse, cui, si facultas daretur, voluntas et- iam esset, fugientes literas à situ at- que ab interitu vindicandi.*

Eruditionem denique etiamnum testatur politissimo- rum poëmatum Tuorum im- mortalia monumenta.

Etenim VRBANE PON-
TIFEX
† 3

TIFEX MAXIME,(quod sine
adulationis notâ deprædicant
omnes).

*Seu per audaces noua dithyrbos
Verba devoluis, numerisq; ferris
Lege solutis;*

Seu Deum, Regesq; -----

*Concinis maiore . . . plectro;
Multa te cælo leuat aura Cycnum.*

Et quid ego , ad aras Tuas,
semipaganus afferam,quæ
----- *Apis Matine*

*More modoq;
----- operosa parvus*

Carmina finxi

Hic metus, ne Marsyæ cala-
mitate multarer , ad rudiores
aures trepidantem relegabat,
cùm denuò blandissimi nomi-
nis Tui venit in mentem,plus-
que ab V R B A N O sperare
iussit, quam Marsyæ licuit ab

INUR-

in urbano Apolline.

Cogitabam præterea excusari me quoq; temeritatis posse; si venissem, non quasi interpellaturus sacratissimas Tua Beatitudinis curas, reuocatione studiorum iam pridem depositorum, sed valedicturus tantum. Sic enim intelligebam, ad sacrum Conclave (cùm in eo degeres Pontifex designandus) aduolasse apes (Musis olim sacras) cellasq; suas, haud procul fenestrâ Musæi Tui cōstruxisse; non alio, ut ego quidem auguror portento, quām quasi valedicerent Phœbo suo; prædicerentq; Maiorum tuorum ceras, insigniaque abs se expressa, deinceps Pontificiæ Tiaræ velut sacro alueari supponenda.

O vaticinium cœlesti omni-
ne designatum, euentu certissi-
mo approbatum! Quamquam
non apibus modò naturâ suâ
diuinantibus, verùm etiā cui-
uis vel crassissimo auguri, lon-
gè facillimum fuerit præsentî-
re, Pontificem Te Maximū fu-
turum, priùs quām factus esse
renunciareris. Certè enim
maxima virtutum Tuarū de-
cora, eruditionis, rerumq; abs
Te gestarum fama, ita orbem
peruaserat vniuersum, vt priùs
Pontifex Maximus, omnium
esses acclamatiōne factus, quā
Purpuratorum Patrum, sen-
tentiis dictus. Nimirum iam
Pontifex eras, sed Oraculo tan-
tūm sanctissimi illius Senatus
designandus. Et ne meritis te-
stimoniu deesset, calculisquin-
qua:

quagenis; quaternis præterea reliquis (qui soli desiderabantur) eligēdus, nisi humanâ potius quam Diuinâ conspiratione id factum credi potuisset.

Permitte igitur, BEATISSIME PATER, ut qualem Te per omnem retro vitam præstisti, qualemq; admirati sunt plurimi, Omnes aliquando orbe toto noscant, venerenturque. Non equidem par Maiestati Tuæ pictor sum, sed (quod Modestiaæ Tuæ scio gratius fore) angustâ tabellâ Magnitudinem Tuam (ut ille olim solo pollice Cycloepem) aliquatenus adumbrabo.

*Ignoscere nostri Iesus obsequio styli,
Amoris hoc crimen tui est.*

Sacra Hebraicæ linguae adyta studiosus indagator pene
† s trastis

traisti. Attici sermonis peritis-
simus, mella loqueris.

----- *Dulcius illo
Melle, quod in ceris Attica
ponit apis.*

Inter Latinos , ita chorum
ducis, vt sanctissimos Pontifi-
ces Damasum, Nazianzenum,
Orientium, Ennodium, Am-
brosum, Paulinum, Prosperū,
Sidonium imitatus , sermonē
elegantissimis, ne dicam pro-
pe diuinis, numeris alligaris.

Venio ad honorum gradus,
per quos Tua Te Virtus duxit.
Anno ætatis decimo nono Te
Sixtus Quintus ad prælatu-
ram euexit ; nempe iam tum
orbis principatui maturum, si
id ætatis Tibi Pontificatum a-
dolescentia, vt Augusto Im-
perium, permisisset.

Iam

Iam tunc canities animi, iam dulce
loquendi

Pondus & ingenium venerat
ante diem,

Ingenium cœlestis suis velocius an-
nis.

Protonotarius deinde A-
postolicus, Abbreviator Parci
maioris, Referendarius utrius-
que signature, Clericus came-
ræ factus es.

Anno vigesimo primo,
Clemens VIII. maritimum
Tibi Umbriæ oppidum, Fa-
num Fortunæ, pro se guber-
nandum dedit; auguratus ni-
mirum quod fortunam ipsam
deinceps arbitratu tuo rectu-
rus essemus.

Et quæ, quantaque dein-
de à Te munera, domi, foris-
que (fortunâ semper veluti
mori-

morigerāte) administratasūt?

Redeunte in Pontificios
census, Ferrariensi dominatu,
instrumento extincti feudi
scribundo præfuiſti,

Beneuētanis finibus regun-
dis, vñā cum *Alexandro Ludoſio*
Cardinali, (qui Pontifex po-
steā Gregorij XV. nomen ac-
cepit) arbiter datus es.

Iudex æstimandę litis de Pe-
rusino lacu, fundisq; Vmbriæ
constitutus, Perusiam triginta
sex scutorum millibus æris a-
lienı liberasti.

A Clemente VIII. Ferrariam
ductus, celebrati abs se matri-
monij inter Serenissimum Ar-
chiducem Albertū, duodecim
Austriacorum Imperatorum
sanguinem , & Elisabetham,
Claram, Eugeniā Philippi II.

Maxi-

Maximi illius Hispaniarum
Regis filiam, nuptiales tabulas
conscripti.

Fortunatissimorum Spon-
sarium conditiones, inter Ca-
tholicum Hispaniarum Re-
gem Philippum III. & Marga-
retam Austriacam eiusdem
Pontificis autoritate abs te-
scriptæ, latæque, tam auspica-
tas fecere nuptias, ut meritò
Tibi Hispania debeat poten-
tissimum suum Regem Philip-
pum IV. Gallia Reginam An-
nam Austriacam; Roma Car-
dinalem Ferdinandum; cæte-
ra Regna spes maximas suo-
rum coniugiorum.

Denique ab eodem Clemé-
te VIII. in Galliam legatus, e-
ius verbis Henrico Magno
gratulatum iuisti , natâ sibi
prole

prole Ludouico XIII. Rege Iu-
stissimo , quem brachijs sub-
latum, Pontificis Maximi no-
mine, à sacro Baptismatis fon-
te suscepisti. O preclarum Pó-
tificatus Tui arrham ! Ecquis
enim non intelligeret Te Cœ-
lo aliquando ferendo succes-
surum, qui Regiū illud Chri-
stianissimi Regni Sidus Athlā-
tis instar manibus sustineres?
Ita nempe naturâ comparatus
eras , vt ad maxima quæque
gerenda , perficiendaque na-
tus videreris.

Igitur in Vimbriâ Cōmisla-
riū Apostolicū, in Galliâ Nū-
cium, Bononiæ Legatum Pó-
tificiū gessisti. Quid amplius?
*Ductus per omnes dignitatum
formulas,*
Meritusq; plura quam gerens.

Pri-

Primū Archiepiscopus Nazarenus, Cardinalis deinde, tum Episcopus Spoletinus, Præfectus signaturę Iusticiæ, Scotorum Protector, Cōgregationis de propagandâ fide à Gregorio XV. (vt olim à Clemente VIII. Congregationis de Principum debitis exigen- dis) Denique PONTIFEX MAXIMVS factus es. .

Liceat igitur nunc, BEATISSIME PATER, illud quoq; aliquousq; in Te cōferre, quod in CHRISTVM Pontifice immortalem Apostolus dixit: Heb.7. *Talis enim decebat vs nobis esset Pontifex.*

Etenim hæc ètas nostra Tali Pontifice indigebat ; & Tu Talis, ætate nostrâ, solus Pontifex esse merebaris.

Adeo-

Adeoque ; ne vlli fas esset
dubitare (quod olim Sanctiss.
Pontifici Fabiano euenisse, ac-
cepimus)cùm in Conclavi es-
ses, candidissimæ columbæ ad
fenestram tuam aduolātis in-
dicio (Diuinitùs haud dubiè)
es designatus. Id quod ego, ne-
mini ambiguū esse posse, tum
certò mihi persuasi, cùm intel-
lexi, Te iam recés Pontificem
omniū admurmuratione di-
ctum, nondum soleanni ritu è
throne salutatū, genibus humi-
nixis , manib⁹s, oculisque su-
blatis , Deum h̄is verbis pu-
blicè compellasse:

Domine, si hæc electio, non est aut
è gloriâ tuâ, aut è bono Ecclesiæ,
aut salute meâ, priùs hinc efferar
è Cœclavi mortuus, quàm viuus.
O vocem Urbano Pōtifice
dignam

dignam! vocem aris, templisq;
omnibus consecrandam ! vo-
cem, quæ quām dignus Pōtifi-
catu es, quo instinctu ad eū
proiectus, facile indicaret.

Sic viue diu Ecclesię Tuę
VRBANE OPTIME MAXI-
ME, cui Princeps iubente cœ-
lo prefectus es ; & cùm hoc
meum qualecumque munuf-
culum aspicies, neque Pontifi-
cēm Te esse, neque eum cuius
tanta sit Maiestas, sed VRBA-
NVM recordare. Cetera Tua,
ut pote maxima omnia , plus
nimio me deterrēnt; VRBA-
NI solius pedes audeo submis-
sissimo osculo venerari.

Sanctitatis Tue

Seruus minimus

H E R M A N N V S H V G O

Societ. I E S V.

† †

L V S V S
I N
GENTILITIAS
SVÆ SANCTITATIS
A P E S.

V RBANE terris OPTIME MAXIME
Bene ominato nomine PONTIFEX.
Frustrà repugnas ; quando Cœli
Auspiciis agitatur vrna.
HONOR fugacem persequitur virum ;
Fugit sequacem : si fugis, occupat
Vt vmbra , venantesque ludit
Niliacà Crocodilus algâ.
Quisquis pudendæ miles adorex
Tinctam rubenti murice purpuram
Cretatus ambit , pestilente
Virus atrox bibt ille gemmâ.
Frustrà repugnas ; difficilem sequi
Te Te prehensat gloria , Te rapit :
Apesque de Cœlo propinant
Lethifero sine felle mella.
Frustrà repugnas ; scilicet obuiâ
Ceruice mortem Prodigus inuocans,
Sta pertinax non ferre plexam
Mellifuis APIBUS tiaram.
Frustrà

Frustrà repugnas; nunc APIVS BONIS
Iubente Cœlo subiice verticem,
Sacriqué signent BARBERINVM
Astragalo meliore fasti.
Fasti auspicas indigitent APES,
Fauosqué faustos. dicite barbita;
Nutrice lactatus Camœnâ
Pindarico bibit ore nectar.
APVM rigatæ munere fasciæ,
Fauisqué cunæ dulcibus augures,
Nomenqué & omen melle plenum
Nectaris AMBROSIO dederunt.
Ætas metalli diuitis aurea,
Regnata quondam falcigero seni,
Sudare, Portentum ! cauatis
Ilicibus sua mella vidi.
Non vidit auri fulgure splendidas
APES Hymetti lambere verticem;
Damnoſa quid Midæ vetuſtas
Vota canit pereuntis auro?
O Roma gemmis Ambrosiam bibe
Secura ; dulci miscuit utile
Aurumqué melli BARBERINVS,
Delicias opibus maritans.
Aurata nunc ſunt ſæcula ! mellea
Nunc viuit ætas ! aurea , mellea,
Exundat vbertas , beato
Roma fauos sociat metallo.

MAXIMILIANI
HABBEQVI S. I.

VRBANI VIII.

A P E S IN SIDERA RELATÆ COELESTEM CRATEREM IMPLENT NECTARE.

Cvrmodo cæruleis APIS emicat aurea campis,
Sueta prius viridi carpere mella thymo?
Aluear vt subiit, quod terna Tiara coronat,
Mutat ouans Cælo Dia Melissa solum.
Scis quid agat Superis felicior aduena Rego? p
Id quod humi fecit, iam facit illa Polo.
Mel APIS alma fauis instillat & impluit Afris,
Quale dat Enna suis, quale dat Etna rosis,
Quale dat Hybla sacras inuitans rutis alumbas,
Quale dat Aetris hospes Hymettis agris.
Sic olim sitiens liquido sine neare sidus,
Sidereus Crater, iam noua mella bibet.

BALDVINI CABILIAVI
S. I.

FLORENTIVS DE
MONTMORENCY,
Præpositus Prouincialis Societatis
I E S V per Flandro-Belgicam.

Cum Pia Desideria à P. Hermanno
Hugone Societatis I E S V Sacer-
dote conscripta, quatuor designati e-
iusdem Societatis Patres legerint pro-
barintq; , potestate ab Admod. Reue.
rend. Patre nostro Mutio Vitellesco ad
hoc mihi factâ, ut typis excudantur,
permitto. In quorum fidem has litte-
ras manu meâ subscriptas, officij mei
sigillo muniui. Bruxelle, 28. Aprilis.
Anno 1624.

Florentius de Montmorency

Domine, ante te omne desiderium meum,
et gemitus meus a te non est absconditus
Psal. 37.

DESIDERIO

collum æternorum

CHRISTO IESV

I N Q V E M

Desiderant Angeli prospicere

AMORI ET DESIDERIO SYO

Vir Desideriorum.

Domine ante te omne desiderium
meum, & gemitus meus à te
non est absconditus. Psal. 37.

QVot mihi clara tacitis mens æstuet anxia vo-

tis,
Indicio potuit discere nemo meo.

Nemo, nisi arcani qui pectoris intima lustrat,
Quem fugit humani nulla latebra sinus.

Ille, meos gemitus, mea seit suspiria solus;
Ille, oculis etiam perfecat ima suis.

Ecquis in alterius sua sensa profuderit aurem,
Sit nisi secreti proditor ipse sui?

Si tamen vlla foret speranda hac arte medela,
Ars desideriis hæc foret vna meis.

Sed neque depositas leuat auris amica querelas,
Nec desideriis hæc fit ab arte modus.

Cœperat heu! natos Rachel ululare peremptos;
Mox, ubi nil aendo profuit, abstinuit.

Scilicet ipse suas facit ignis, editque fauillas,

Quas-

Quasque pluit, nubes, ipsa resorbet aquas:
Sic molius, proprios quos fudi, combibo flatus,
Inque suum recidit cutiūs vnda sinum.
Quæ mea sint igitur, dum tristè gemo, lamenta;
Non nisi nos soli nouimus, ille & ego:
Quid vœair, tacitis dum compleo littora votis;
Non nisi nos soli nouimus, ille & ego:
Quid clamem, mea dum sese suspiria rumpunt;
Non nisi, non nisi nos nouimus, ille & ego.
O quoties fictas animus gerit histrio partes,
Et pugnant animo fronsque, colorque suo!
Dum patitur tragicos mens personata cothurnos,
Sæpius in mimo Roscius ore salit.
Nullæ fides lacrymis, lacrymæ simulare docentur,
Nec, nisi vis falli, risibus vlla fides.
Soluor ut in flatus, putat omnia tristia vulgus;
Soluor ut in risus, omnia læta putat:
Fallitur ah! nostri neque scit mendacia vultus,
Cum lator, lacrymor; rideo, cum doleo.
Vix tibi tot, Protheu, quot sunt simulantibus ora,
Vota quibus larvam dant, admunq; suam.
Nemo meos Gemitus, Vota aut Suspiria nouit;
Nemo, duo nisi mes, & duo sufficiamus.

LIBER PRIMVS.

GEMITVS

ANIMÆ

POENITENTIS.

Anima mea desiderauit te in nocte. p.

I.

*Anima mea desiderauit te
in nocte. Isaiæ 26.*

HEI mihi quam densis nox incubat atra tenebris?

Taliserat Pharios quæ tremefecit agros.
Nubila, lurida, squalida, tetrica, terribilis nox;
Nocturno incensu perdere digna locum.
Non ego tam tristes Scythico puto cardine lunas,
Tardat ubi lentas Parrhasi. Versa retas:
Nec tot Cimmerio glomerantur in ætherenubes,
Vnde suos Phœbus vertere iussus equos:
Nec reor in uisi magis atra palatia Ditis,
Fertur ubi nigrâ nox habitare casâ:
Nam licet hic oculis nullam dent sidera lucem,
Non tamen est omni mens viduata die:
Nocte, sum noctem populus videt ille silentum,
Erse, Cimmerij, Sole carere vident.
Aræica cum senos regnauit Cynthia menses,
Dat fratri reduci septima lunavices:
Ast me perpetuis damnat sors dira tenebris,
Nullaque vel minimo sidere flamma micat;
Et neque (quod cæcis vnum solet esse leuamen)
Ipsa suam noctem mens miseranda videt.
Quin tenebras amat ipsa suas; lucemque perosa,
Vèrit in obsecnæ noctis opaca diem.
Nem pesuas animo furata Superbia flamas,
Nubilat obscuramina cæca poplo.
Nec finit Ambitio nitidum clarescere solem,
Fuscat & ingenuas Idalis signefices.
Heu, quoties subtilius mihi noctis imago,
Nox animototies ingruit atrameo!
Sors oculis nostris meior, quibus ordine certo,
Alternas reparant lunaque, solque vices!
Nam quid agat radio, quid agat studiosa voluntas,
Quas habet, ut geminos mens peregrina duces?
Maior, habere oculos, dolorest, ubi non datur uti,
Quam, quibus utaris, non habuisse oculos.

GEMITVS

Qui dolet oppressus lapidis velocius umbris,
 Letior aggreditur manè viator iter.
 Sed nimis hæc longas tenebris nox proregat horas,
 Quæ tibi manè negat cedere, Phœbe, diem.
 Cum relictus Arctoo Titan vicinior axi,
 Exultat reducis quisque videre iubar:
 Scilicet Auroræ gens vertit uromnis in ortus,
 Quisque parat primus dñe cere, Phœbus adeat;
 Sic ego, sèpè oculos tenui sublimis Olympo,
 Aspiciens, gemino qui iacet orbe, Polum.
 Et dixi tam sèpè; Nitesce, nitesce meus Sol!
 Sol mihi tam longos obtenebrare dies!
 Exorere, exorere, & medios saltē exere vultus,
 Vels intilla cui sola sit esse potest;
 Quia etiam, tanti fulminis abnusivsum,
 Sufficit radios expectuisse, tuos.

I I.

LIBER PRIMVS

BERNARDVS

In Cant.

Sermone 75.

Habet mundus iste noctes suas, & non paucas, Quid dico, quia noctes habet mundus? cum pene totus ipse sit nox, & totus semper versetur in tenebris,

A 3

I L

Deus tu scis insipientiam meam, et
delicta mea à te non sunt abscondita. Psal:

68.

I I.

Deus tu scis insipientiam meā,
 & delicta mea à te non sunt
 abscondia. Psalm. 86.

Si tibi stultiz nulla est patientia nostra,
 Omnia consilio qui sapiente regit;
Nullus ab offensio veniam libinumine speret.
 Nullus enim culpā, stultiāque vacat.
Hec etiam excelsas afflat contagio mentes,
 Et sua stultiz quemlibet aura rotat.
Quid simulasse iuuat? simel ipsaniuumus omnes,
 Ingenua humani statimatis illa nota est.
Et pater & mater, generis primordia nostra
 Maxima stultiz signa dedere suz.
Credite posteritas, fatali vendita pomo es;
 Stultius hāc aliquid venditione fuit?
Nec minus insanus, magni patrimonia census
 Perdidit esuriens, munere puluis, Esau.
Et Salomon taclam sensit vertigine mentem,
 Dum castam in sano verita mote domum.
Non igitur magnifallunt oracula Regis;
 Stultorum innumerum qui docet esse gregem,
Legiferi neque vana canunt præsagia vatis,
 Quis deserta hominum tanta ruina fuit?
Osaperent, ait, & caui ventura viderent!
 Non adeo in vitium cerea turba foret.
Quis (nisi desiderent) quosdam dixisse putaret,
 Nulum qui terris imperet, esse Deum?
Quilibet ut peccet (alias peccare timeret)
 Esse sibi nullum fingit in orbe Deum.
Ipsa igitur nostros auertunt crimina sensus,
 Nullus & invitium, sit nisi stultus, abit.
Sed neque iam gliscens stat in hoc dementia passu
 Præcipiti in peius truditur acta pede:
Extrui musque domos, cœloque educimus arcas,

8 GEMITVS

Ceu data perpetuò terra colenda foret?
Craftio lux coget vitæ statione moueri;
Quis neget insanas nos fabricasse domos?
Conserimus platanos, disponimus ordine lauros,
Areolas hortis dñm fidimusque suas:
Quæ solidi serimus, vix tertius aspiceit hæres,
Quotibi, qui carpet tum tua poma, nepos?
Sic, pato, dat senibus pueri'is natio risum,
Cum fabricat luteas, parvula turba, casas:
Ludicra sollicitis feruet respubica curis,
Hic foenum, hic paleas conuehit, ille tristes,
Aggerit hic granido plumas, & stramina plaustrum,
Huius erat testa querere munus aquam.
Et sibi tum fructuæ gratantur mœnibus urbis,
Magna que se pueri regnalo casse putant.
Hæc videt, ac ridet, quæ transit grandioræas,
Vixque graues se se virque, senexque tenent.
Haud a iter superis dant nostra negotia risum,
Regna que pro nidis, quæ fabricamus, habent.
Hæc quoque sub solido sapientia nata cucullo;
Tam variis nullum vestibus esse modum;
Pauca, vel hoc studio, peregrinus ad oppida currat,
Inueniet vestes per loca quæque nouas.
Si sedeant vero simul omnes forte theatro,
Quos sua dissimiles palla, chlamysque facit,
Ridiculis videat plenissima pulpita mimis,
Rideat & socij pallia quisquesui.
Nam studium gemmarum, & habendi quis furo
auri?
Sudat in hoc hominum nocte, dieque labor.
Quid tamen est aurum, fuligæ nisi puluis arenæ?
Gemmaque, quam vitrei gutta gelata maris?
Ambit & has tanta gens rulta cupidine gazas,
Ceu foret hinc miseris vna petenda salus.
Ecce tibi minimo cœlum venale labore,
Et cœlum hoc pretio quantula turba petit?
Heu genus Insanum! terras præponitis astris,
Ignotissimum dona caduca bonis!
Quis pueros (lusu si vel tam turpitererrent)
Orbilij meritos aspera sceptræ neget?
Nempe sciunt leuibæ quid distent æralupinis,
Ut semel abieetas deseruere nuces.
Nos magedesipimus, cum parua crepundia, cœlos,
Præbendor & auxas pluris habemus oges.

O medici medium stolidis pertundite venam !
 Stultitiae queat hic proximus esse furor.
 Sed videt haec, magnus qui temperat arbiter orbem,
 Nostraque, stultitiae nomine, multa tegit.
 Et mea propitius deliria plurima transit,
 Multaque scit cœcâ dissimulanda manu.
 Et qui ius adimat, nouit Pretoris egere,
 Ne perdam, patrias qui mihi seruet opes,
 Ergo adeat sanum mea, fac, tutela patronum,
 Stultitiae custos esto vel ipse me.

CHRYSOSTOMVS

Hom. 4.

In Ioannem.

Nihil ab insanientibus dif-
 ferunt qui terrenas res, &
 breui duraturas tamquam in
 somnis suspicantur.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus
sum; sana me Domine, quoniam conturbata
sunt ossa mea. Psal. 6.

III.

*Miserere mei: Domine, quoniam
infirmus sum: saname Domi-
ne, quoniam conturbata sunt
ossa mea,* Psalm. 6.

Conquerat; an fileam? iusta habet ira que-
relas.

Heu sine Poeniam sola relinquor ope!

Non ego iussa licet iuratis credere verbis,
Sperasse, cōdī non magis es tibi.

Siccine tardus ades, ne quenostra pericula tangas?
Quæ potuit tanix causa fuisse mea?

O mea spes! Numen quo non præsentius ægris,
Sic potis es nostri non memor esse mali?

Nunc aderant pariter Podalyrins, atque Melampus,
Phillyrides Chiron, Poeniusque senex.

Multaque præterea comitata Machaone turba;
Quique aliquid medicā nūmen ab arte gerunt;

Tu solus debras, morborum publica cura,
Post quæ tot Hippocates ultimus ecce venis.

O mea spes! numen quo non præsentius ægris,
Sic potis es nostri non memor esse mali?

Onibus est uris vius color indice lingua,
Omnibus admotā vena notata manu:

Nil, aiunt, vitale rubet, neque languida certis
Vena notat, pulsū præmoriens, moras;

Idque ego plus ipsis deprendo medentibus ægra,
Destituit medicos ars sua, meque salus.

Quidnam igitur sperem fugientibus orba Magistris,
Morbus ubi vincit senior artis opem?

Eœca per infestas serpentunt contagia venas,
Imaque subsedit lapsus in ossa dolor;

Et caput & cubiti se sustentare recusant,
Tinctaque vix Baccho vaga medente redit.

Vide humilitatem et laborem meum. et
dimissi uniuersa delicta mea. Psal. 24.

III I.

Vide humilitatem meam, & la-
borem meum: & dimitte uni-
uersa delicta mea. Psalm. 24.

A Spicis, heu sanguis! nostris neque tangere curis,
Aspicis, & credi vis tibi, me quod ames?
Futilis ignaro cantetur fabula vulgo;
Sentit amicorum vulnera, quisquis amat.
Aspicis & pateris; neque cura est villa iuuandi;
Verus animorpromptam non ita tardat opem,
Aspice, quam turpi subigar damnata labore;
Aspice, cui tendam colla premenda iugo.
Si foret ingenua saltē labor indole dignus.
Nec nimis abiecte vilius artis opus.
Multā meos cōsus magnorum exempla leuarent,
Et faceret propriam, fors aliena, leuem.
Siquid Ducum proauos, Regesque nouerca coēgit
Augustas operi fors adhibere manus:
Protea frēnāntem septēm plūcis ostia Nili,
Sic oras miseram, Rex Menelae, stipem.
Dextra Syracosij sceptris assueta Tyranni
Sic ferulas, pueris sceptra verenda, tulit.
Eienda exempla quidem, tamen haud ducenda
pudori.
(Non etenim nāseris sunt sua sita probro)
At mea non lacrymis, sed digna pudore riuia est,
Quā rotō serviles sponte subacta molas.
Qualis ab infidā Sampson detonses amicā,
Circuit indignas, hoste iocante rotas.
Atque veinam famulas tantūm damnarer ad artes!
Exploram ingenuā fōrdida pensa manu:
Turpibus at seruum vitijs addicere pectus,
Exulis asperiis mancipijsque iugo est.
Ah pudet! & (deplicis noua quā milii causa eu-
boris)
Ipsa meum damnans exector author opus.
Vix bene perrēsum est, rursumque reuolutur error,
Crescit

Crescit & attextis nexa caeca malis.
 Scilicet illa manet plectendas vliuo noxas,
 Adinissim sequitur culpa secunda scelus.
 O quam sepe meo sensi hæc discrimina damno!
 Nec tamen est danni mens reuocata meū.
 Nempe trahor vario studia in diuersa duello,
 Ut ratis ambiguis iam pila facta Notis.
 Et trahit hinc (vitij, quæ lena comesque) voluptas,
 Quique subit vitium, retrahit inde dolor.
 Sepius illa tamen sedat è certamine viatrix,
 Assiduus vitio sic licet ille comes.
 Sic habet altermos virtus, viuumque triumphos,
 Et meus æterno vertitur orbe, labor.
 Tu super hæc etiam loris seruilibus instas,
 Addis & in poenas verbena dura meas;
 Poenaque cum culpæ sit culpa secunda peraet,
 Suppliciis poenas adiicis usque nouas.
 Nempe Ixionius non est modò fabula gyrus,
 Vincta sed æternæ verior in orbe molz.
 Aspicis hæc durus, neque nostro tangere fato?
 Aspice, & in poenas mitior esto meas,

V.

AUGVSTINVS

In Psalm. 36.

Molendinum pato di-
ctum mundum istum;
quia rotâ quâdam temporum
voluitur, & amatores suos con-
serit.

B:

V,

Memento, quos, quod sicut lutum facies
me, et in puluerem reduces me! Job. 10.

V.

*Memento, quæso, quod sicut
luium feceris me, & in pulue-
rem reduces me. Iob 10.*

ERONE cœlitibus iam nata obliuia regnisti
Quis Ganymedæ miscuita Scypho?
Quid facit immemores ad nostra negotia Diues?
Lethas Superi forte bibistis aquas?
Oblita es, mea lux, aut vis oblitera videris?
Cum dubitas proprium quale crearis opus?
Si nescis, referam; si scis, cui singere pergissis?
Me tua de luteâ dextera fecit humo.
Queris ubi? toto locus est notissimus orbes,
Primus ubi pater est conditus, herus erat.
Fons ubi de riguis argenteus exilit herbis,
Quadruplicique suis flumine findit aquas.
Scire iubet tempus? minimo post tempore, saltas,
Cum mari aggeribus terra coëgit aquas.
Addo, (quod histeriae facit, hac quoque parte,
probanda).
Puniceo rubuit Dædalus gleba solo.
Hinc tribus' es modicam digitis admensus atenans,
Principque massa mei corporis illa fuit.
Nec primis erit his nasalibus exitus impar,
Nil nisi puluis eram, nil nisi puluis ero.
Sic faber argillam famiis dum rep' perit agris,
Ædificat facili pocula fœtalute.
Principio, terra segmenta ligonibus virger,
Indelevi madida m' flumine mollit humum,
Denique materient' permix rota versat in orbem,
Amphoraque adnotæ nascitur ante manus,
Nascitur, at mediâ vix amphora vixerit hora,
Frangitur, inq' sua fructa recurrit humum,
Haud nage summa meæ fundatrix conditav' est,
Et leuis extremis finiet ut' o'ra dies.
Cur igitur, veluti fugan' fuis incitat annos,
Principes glomerata' libile tempus sequor.

Sponte, meus puluis, nimis hen citò, sponte fatigato
 Et mea, non villo, vita premente fugit!
 Si mihi, ceu vitreâ Cœlum concreuit ab vndâ,
 Cæli tecystallo membr-a gelata forent;
 Aut quales memorant, cœlestia lumina, stellas,
 Quas suus è liquidis condidit author aquis:
 Aut foret Angelitz munus sine corpore, vitz,
 Elisis qualē mentibus esse ferunt!
 Sperarem Angelicis æqualia sœcula lustris,
 A Equalesque Poli, sideribusque dies.
 Sed data squam migeræ mage fortia corpora turmas.
 Quam peperit viridi Doris aquosa patri,
 Quin etiam volucres cunis melioribus oriz,
 Plumeaque in nitidz membra deditis aquæ,
 O utinam rigidis mihi stent adamantibus artus,
 Aut durent nervos fajuia metalla meos?
 Felices Scythicæ fato meliore sorores,
 Fama quibus rigido finxit ab ære manus,
 Cuique fuit solo corpus penetrabile talo,
 A Erenam reliquum lamina corpus erat?
 Sed quid ago, damnoque mei cunabula limi?
 Aut queror è fragili corpora fata luto?
 Non bene vas a suo faciunt conuicia fabro,
 Nec faber ipse suoniure refusat opus.

RV:

R V P E R T V S.

L. I. in Ieremiam,

Cap. II.

AVsum est infelix lutum
blasphemare figuli sui
digitos. quid igitur? nimirum,
figulo instissimè digitos suos fo-
ris contrahente, & cum tota
manu feriente, dissipatum est
was dissipazione validâ.

Peccavi. Quid faciam tibi. O custos hominum
quare posuisti me confrarium tibi? Job. 7.

VI.

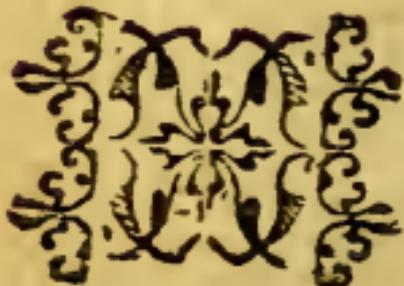
*Peccavi: quid faciam tibi
cūstos hominum, quare po-
fusisti me contrarium tibi?*

Job. 7.

ETIUVAT & merni: pleno scelus ore faendū est,
Culpa mea est nullo digna patrocinio.
Peccavi; fateor; nec quæ male criminafeci,
Vlo fucari posse colore, puto.
Nec mihi dedecoris metus est, aut cura pudoris,
Publica flagitiis debitapœni mis.
Ecce magnus vltor supplex tibi porrigo vietas,
Quæ mihi sit, tantum, pœna luenda, rogo.
Quid tibivis faciam? Vis trudam pectus in enses?
Aut cladi statuam næsta trophæa meæ?
Vis tua centevis cumulari altaria libis?
Aut pia sumositura micare focis?
Aut meus ipse tuas manus, crux imbuat aras,
Hostia criminibus substituenda meis?
Ah, foret illa meæ yix par que que ydium noxx!
Namque meo est omnis crin. in pœna minor.
Nontamen est sangustantustibi fervor in iras,
Quas lenire crux solus. & ara queant.
Sepe tuus parti superaque mucro popercit,
Et conservato nomen ab hoste tulit.
Non finit ingenium tantos tibi surgere motus,
Quantis pro merito culpa pianda foret.
Obone terrigenum custos, tunc laqñemundi
Publica, suspendit tot cui vota salus;
En tua se mediā clementia monstrat in irâ,
Quæque manu gladios, hæc quoque tendis optem.
Si pateris (quamvis semmo mea causa patroni
Eloquio, melior nullius esse quæst.)
Pavca tamen pro me, vel pro te (quod magis optem)
Ne tua forstiam sit malacausa, loquor.
Non nego, peccari; communis et hic fuit error:
Damnumne communis criminis syna luam?

Cum ruerent alii, male quo suns impetus illos
 Impulit, in flamas Bacche Venu que tuas?
 Dextra suum fulmen, quamuis vibrata, remisit,
 Tensaque pro gladio leuis oliua fuit.
 Cur mihi perpetuo contra aduersare duello?
 Ceug gladiatorego, tuque lanista fores?
 Non satis est, culpam fassas tibi tendere palmas,
 Criminibusque iram promeruisse tuam?
 Quid, quod & egregii dederim tibi munera ansam,
 Materies laudis, dum mea culpa, tua est. ¶ ¶ 14.2
 Nam nisi peccassem, quid tu concedere posieris?
 Clementis nomen, non habiturus eras,

GRE

GREGORIVS.

In c. 7. Job. lib. 8. c. 22.

Tum sibi contrarium Deus
hominem posuit, cum ho-
mo Deum peccando dereliquit;
iustus vero conditor hunc sibi
contrarium posuit, quia inimi-
cum exaltatione deplorauit.

Cur faciem tuam abscondis et arbitraris me inimicum suum ^{fol 13}

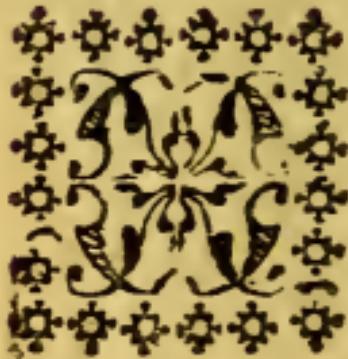
VII.

*Cum faciem tuam abscondit, &
arbitraris me inimicum
tuum? Job 13.*

Ego meus, tante causam tibi præbuit iræ
Qui condonandus leniter terror era?
Credideram toruos tantum te fingere vultus,
Nec nisi compositis simulare minis.
Scilicet ut flenti genitrix negat ubera nato,
Sed negat, ut lacrymis saepius illa petat.
Aut qualis puer fugiens negat oscula nutrix,
Oscula, quæ toties, dum fugit ille, dedit.
Ecce ego te factos rebar mihi facere vultus,
Ut que magis sequerer, fingere velle fugam.
At geritur video, dicto res seris bello,
Falsa, nec, ut rebar latua, sed ira fuit.
Avertisque oculos, dñe dignari que videri,
Pax veluti nemquam concilianda foret.
Et fugis, ut viso fugit eminus hostis ab hoste,
Aut quem fulmineo denece lacescit Aper.
Seu timeasque oculis vi sus saxescece nostris
Occulis oppositâ levitina cauta manu.
Quo precor hanc tanto merui pro crimine poenam,
Vivelut indignantior videnda neges?
An quia peccavi, vulnus frustra is amanteis?
Ah vultu! numquam qui mihi durus erat,
Aut mes ne magicas iaculentu lumina flammis,
Sibilet aut noctro Regulus ore, times?
Anteueni tutis Cyrenos visibus orbis,
Vibrataque oculo pelle nocentem necem,
Donec enim verso me dñe dignabere vultu,
Te, dolor, irato sucre, noster erit.
Nullus alterius faciunt mihi lumina bellum,
Luminibus possum Phœbe, capere ruis;
Pulca tuos oculos canemnere Cynthias possum
Qui possunt colligas igne nitens facessi
Accumen absque tuis oculis, mca vita, meum ear
Vlaeres,

Vivere, non aliter quam sine corde, queo.
Cense igitur reliquias, quibus obruor anxias curas,
Si tam dura, oculis, poena, carere tuis.
O quanto! o quanto mihi grandius hoc tormentum est,
Te quod amem mea lux, me tamē hanc redamem!

AM-

AMBROSIUS

Apolog. pro David

Si quis offenderit seruilo-
rum, auerteret ab eo vultus
solemus: si apud homines hoc
graue dicitur, quanto magis
apud Deum? Vides enim quod
faciem suam Deus à Cain mu-
neribus auertit.

VIII.

Quis dabit capiti meo aquam et
oculis fontem lacrymarum! Hes. 3.

VIII:

Quis dabit capiti meo aquam,
& oculis meis fontem lacry-
marum, & plorabo die ac
ac nocte? Ierem. 9.

Quis mihi det, liquidis caput hoc ventator
vndas.

Totque fluit guttis, quod retinet antè, comis?
Fronte patet campus quem flebilis imber inundet,
Ripa nec, vi sucius exspatientur, obest.
O mea, si subito, duo flumina, lunfina flant?
Sat capiet geminas aluens aptus aquas.

Ille meis tortis lacrymis non sufficit imber,
Perpetuò flentis, qui rigat ora senis.

Capta nec Andromache, quā lumina proliuit vnda.

Illa meis lacrymis vnda sat esse potest,
Nectua, Ieside, lacrymati balnea lesti,

Balnea nocturnis humida semper aquas.

Nec quibus es folitus ierimia passere guttae,

Nocte, dieque, tuisque tibi panis erant :

Illa nec illuies plorabiliunt lac ymarum

Quam pluit in Domini Magdala mœsta pedes;

Nec (tibi, qui geminis inarauerat humida fulcis—
Lumina) fons mœste Petre perennis aquæ.

Sed tua, Nile, velim septemplice flumina riuos,

Cum vagus Isaacos obreis amnis agros.

Aut qualis madidum cum mergit Aquarius annum,

Totaque in hybernas astia liquantur aquas;

Aut potius trepida, qualis ruit imber in urbe,

Omnia cum pluio claustra reclusa loui.

Culminaque & tarres & aera caelumina, cantes,

Et nemora & montes, nil nisi pontus erant,

Hos oculis voulcam gaudiis mihi currere nimbus,

Et caput hoc, rotus fiat ut Oceanus.

Aut fuit in gerinos abe. cere lumina riuos,

Experiens meas amne naturæ genas,

Nec siccari oculos, nisi cum stupor obstitit ILLIS,
Finiat ut lacrymas ultima gutta meas.

Felices nimium, vitrez, gens caerulea, nymphas,

Membra quibus fluido sunt liquefacta vitro!

Vosque, paludosis mutata fontibus artus,

Quas vetus est quondam faina profusa nubes;

Cur mihi non liquidis stillant quoque brachia rives?

- Glaucaque muscosis fluctuat vnda comis?

Illa ego sum, fontem que non admittor in ullum,

Illa ego sum frustri que liquor esse velim.

O veinam! celerem vertar, nouus Acis, in annem,

Qui Galatza, tuo flumen amore fecit.

Aut aliquid, fieri iubeat me Biblida, Numen,

Quod fieri iussit Biblida fontis aquam!

Aut, Acheloë, tu siuecat mihi ludere forna,

Hercule decepto, cum leue flumen eras?

Non ego tunc, Acheloë, precaria corpora ponam,

Taurus, ut exuto fluminis ore, puer.

Et licet obscuri fuerim nisi nominis amnis,

Non ego me nomen vile fuisse, querar.

Iugis aquæ largus tantum mihi suppetat imber,

Cœta, securum nomen honoris erit.

Tum mea inexhaustos deducent luminarios,

Pindus ut æstuâ de nive, volvit aquas.

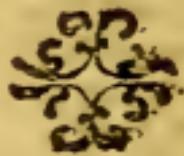
Perque fluens lacrymæ, veluti vagabimina, vultusq;

Fiumina luce fluent, flamina nocte fluent.

Nec nisi flere, meis oculis erit vlla voluptas,

Donec erunt lacrymis criminis amersa meis.

HIE-

HIERONYMVS

In cap. 9. Ierem.

Si totus vertar in fletum, &
nequaquam guttae sint la-
crymarum, sed abundantia flu-
minum; non satis dignè flevero.

Dolores inferni circundederunt me, præoccu-
pauerunt me laquei mortis. Psal. 27.

IX.

Dolores inferni circumdede-
runt me, præoccupauerunt
me laquei mortis. Psal. 17.

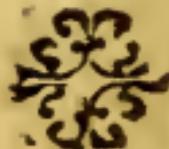
Ego iterum Aetæon aliquis noua fabula fiet,
Infelix canibus, præda voranda suis?
Mihi mens nemorum studijs iuuenilibus artit,
Et perijt studiis mens prope capta suis.
Ens fuit, ancipites venatu pellere curas;
Non tamen in syluis, pulcra Diana, tuis.
Iua mihi rapillis non est latrata molossis,
Lustra nec infestâ sollicitata cane.
Nec iugâ Taygeti, neque Mænala territa cornu,
Nec fuluus volucris cuspidi stratus aper.
Ec mea Partheniis circumdata retia syluis,
Nec meditata feris callida linea dolos.
Numquam ego vel pedicas, venabula, tela, ve-
arcus,

Villâye Spartaæ Virginis arma tuli.
Vtinam mensisti mihi, Diætynna, fuisse!
Non ego nunc prædæ cingerer arte meæ.
En quibus imprudens studijs mihi totpuræ etas?
Quin potius, nemorum cura notata rubis?
It quæ sita tuis mihi præmia, Bacche, tripetis?
Aut agitata tuis præda, Cupido, iugis?
On tanium pharetram, ne que tantum tela C
pido.

Cuta sed, ut falas fila, plagaisquegeris,
Impineos tantum neque concutis Euie thyrsois,
Sunt quoque, quæcis capiase bria crura, doli.
Nam surgit Dalilæ Sampson male tonsus a vlnis,
Vincta Philistæo brachia fænetulit.
Nam iacet ignoto Noë superatus Iacchœ,
Compede succiduos stringis Iacchœ pedes.
Alis, ecce; suis iam me quoque cassibus arbit.
Quæ toties votis præda petita meis,

Hei mihi, quo circum pedicarum ēndagine cing
 Ceu fera venantū p̄pere septa globo.
 Scilicet illa fuit spētrī feralis imago,
 Antonio, celsi vertice visa iugis
 Cum patuēre ocn̄ collecta sub vnijs idum
 Omnia, que mundo didita regna iacent;
 Omnia, ceu paruā, tellusque polu, que tabella,
 Pictaque stant minimo corpora tota vitro:
 Omniaque h̄ec ingens obseperat vndique rete
 Multaque furtivis stamina sparsa viis.
 Quisque suas fraudes, sensit sua vincula quisque
 Hic caput, ille pedes vinctus, & ille manus.
 Sie sua deceptum laquearat quemque voluptas,
 Ut visco stolidæ decipiuntur aves.
 Ah! sua nexilibus tendit mors vndique trammis
 Retia, arachæzocallidiota dolo.
 Utque sedet nigro venator araneus antro,
 Insidians pennis, fridula musca, tuis:
 Sensit ubi motâ trepidare cubilia tela,
 Emicat, & trepidam raptat in antra feram:
 Aut qualis viridi latet arbore callidus auceps,
 Pennipedi ceditans vincla dolosa gregi.
 Linigeros abdit vicino gramine vallis,
 Spargit & in nitidoplurima grana solo.
 Et circum inclusas secretâ erat volucres:
 Quæque canant vinctæ compede, ponit aves.
 Hæ saltu, & cantu; leuis ille foramine buxis
 Hæ sociæ; predam decipit ille susm.
 Venantū haud aliter scelerum comitata corona
 Implicat insidiis mors sua quemque suis.
 Quique super laqueos nisus dare corpora saltu,
 Tunc miser, in Hygias precipitatur aquas!

AM

AMBROSIVS

De bono mortis c. 5.

Aqueus in auro, viscus in
argento, nexus in prædio,
lanus est in amore: dum au-
rum petimus, strangulamur;
cum argentum quarimus, in
visco eius habemus; dum præ-
diū inuidimus, alligamur.

*Non intras in iudicium cum seruo tuo quia
non iustificabitur in conspectu tuo omnis ui-
uens! Psal. 142.*

X.

Non intras in iudicium cum seruo tuo. Psalm. 142.

Quod decus est Dominis, in ius arcessere seruum,
 Palmaque quæ serui, iure vadantis Herum?
 Et seruilibus o vertit victoria probro,
 Et reus offendit seruus herilis abit.
 Credet mihi, pudor est, mecum tibi texere rixas,
 Iurgia nec tecum conuenit esse mihi.
 Non ego sum, tantæ cui sit fiducia pugnæ,
 Non ego materies litibus apta tuis.
 Nempe tuis scribi vis bella forensia fastis,
 Aut mea, forte, tuam vincere, causa potest:
 Cuiuscri felix adeò facundia linguae,
 Quæ sperare sibi tanta trepida queat?
 Iuridici nulla est ita vox exercita rixis,
 Quo tua debilior causa, loquente, cadat.
 Heu nimis austera dispensas cogitor urnam,
 Nec tuus infecti se rigor ille sinit!
 Sat tua nota quidem gemino clementia mundo;
 Blandaque & in poenas est tibi lenta minus:
 Mœstaque cum statuis, tristi tibi moror in ore est,
 Tamq; e rei damno, quam reus ipse, doles.
 Patetur tibi dolore est de criminis sumere poenam,
 Ac suade plexo criminis poena reo est.
 Nec si bidecretam velit vñus demere multam,
 Arbiter ut proprii criminis ipse foreret.
 At licet ingenuas habeant hæc carmina laudes,
 Judicij cupiam puncta subire tui.
 Nam quamvis misericordia bonus es, venique que para-
 tus.
 Aitamen in fontes irre, seuerus agis;
 Et tibi iam iustâ pendet lanx utraque librâ,
 Par sit ut ex æquo gratia, par queri rigor.
 Nec sinis affectus, captiuaque peccata duci.
 Nec subigunt animum lenia verba tuum.
 Nec, si causidici vox incantauerit aures,
 Facundâ minimum diluat arte nefas.

Perdidit hic cassas facundia, Suadaque vites,

Et filet hoc omnis gratia muta loco,

Nec prece, nec precio; nec fraude, nec arte, nec atra
Prostitit hoc umquam vendita causa foro.

Quis fecet intrepidus tam duro iudice lites,
Aut tantum impavidus pareat ante Deum?

Non ego si scui vocer inter ouilia Martis,
Dura tui metuam septa, Graue, fori.

Nec trepidem (licet ipsa Decem citet hasta viro-
rum)

Nemea, centeno iudice, caussa labet.

Nectna, (caussarum scopulos) infamia, Casti,
Pulpita, si iubeat Prator, iniqua querar.

Nec Rhadamanix verear sub sellariis,
Se amnaque Dyctri litigiosas senis.

Nec, quibus inclusas tenet arbiter AEacus vni-
bras.

Infernus dubitem iuris subire plagiis.

Quilibet in caput hoc dicitur suffragia iudex,
Et ferat immites quilibet urna nutras:

Caussarum nihilo lingua est inflata tropaeis,
Se putet ut nullo cedere posse foro.

Vnus at timuit solummodo Iudicis urnam,
Iudicis, & testis qui vice solus agit.

Qui, semel ut sevâ sententia lata tabellâ est,
Nec prece, nec lacrymis, triste retractat opus.

Odorum, & fatale reis, miserisque tribunal,
Quo Index rigido tam grauis ore sedet!

Dicitur attonitis & ternâ luce supinis
Hunc oculis Agathon extimuisse diem.

Vtque sibi nox Paulus non conscius esset,
Hoc tamen est veritus iudice stare nocens.

Quique sui Salomon doctissimus audiit zvi,
Mens pura est, quemque dicere posse, negat.

Quin sacer hâc etiam trepidus formidine Psaltes;
Indice te, tutus quis reus, inquit, erit?

Quique tot adversos tulit & quo pedore casus,
Vix fore clara satysydera; lobus ait.

Si trepidant igitur, tanto censore, columnæ,
Quo stabunt tabulæ, ligna caduca, pedes

Sique tremunt pauidæ nutante cacumine cedî,

Quâ spe parva suam sylla tenebit humum?

Frigidus, heu! refugit mihi toto corpore sanguis,
Asperatus quoties hæc subit urna micos.

Non secus ac visa cūm vītīma fortē securi,
 Decepto refugit verbere tūnsa caput.
 Parce precor, naque ius mibi dic hāc cognitor vras
 Sācta Themis caussā qua eadat ipsa suā.

BERNARDVS

Sermone 8.

Super Beati qui &c.

Quid tam pauendū, quid
 tam plenum anxietatis,
 & vehementissima sollicita-
 dinis excogitari potest? quām
 iudicandum adstare illi tam
 terrifico tribunali, & incertam
 adhuc exspectare sub tam di-
 stricto iudice sententiam.

Non me derogat tempestas aqua, neq;
absorbeat me profundum ! Psal. 62.

XL.

Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum. Psalm. 68.

O nimis instabilis dubii inconstantia Ponti,
 Qui tot pellicibus carbasa fallis aquis!
 Nempe suis vitreis refluisque argenteus vndis,
 Mentiturque tuus dura metallaliquor.
 Nonnumquam placidus, tacitæ stas more paludis,
 Nec magis villa lacu stagna modesta iacent;
 Sepè tibi horrificat vix summum fluctibus æquor,
 Cum levius exiguo stringitur vnda Noto.
 Mobilibusque salit circum caualigna choicis
 Subfliuntque leui vela petulca rate.
 Quin si quis æratis fudi freta mollia rostris,
 Utque tibi canas tonsa flagellet aquas:
 Nunc, velut è duro rigant tibi terga metallo,
 Tot terevis remis, terra quod ipsa rotis,
 Et tua, ne quâ parte, fides suspecta laboret,
 Maritora perspicuo pandis aperta sinu:
 Ceu Crystallineo neque a fraus esse profundo,
 Aut fieri vitreo nullus in amne dolus.
 Ecce ubi disinctam iam non tenet anchora pup-
 pem,
 Aura queremgio prona secundat iter?
 Quâm citò deserto discessi littore pinus,
 Et iam nulla domus, nulla videtur humus;
 Improvisaratem medio circum æquore cingunt,
 Hippotadæ laxis agmina missa cauis.
 Non secus ac sœvâ sera us damnatus arenâ
 Opprimitur Libycis præda voranda feris.
 Aut nemorum latebris depiehens forè viator,
 Prædonum subitò cingitur orbe latus.
 Tum surgit tumidis præ sagum fluctibus æquor,
 Venturoque tremit discolor vnda metus:
 Mox ubi decertant simus Africus & simul Eurus,
 Et notus & Bercaz iacubueret alios
 Finditur

Finditur abruptus varia in diuortia pontis,
 Distrahit ut fluctusque procella suos.
 Et patet horrendo præcepis Neptunus hiatus
 Mersurus pelago circum eunteratem.
 Heu ! gemit hic tumido pendens trabs anxias fluctus,
 Et perit, vnde cimā si prior vnda venit.
 Aut hæc, aut similis salis est fallacis imago.
 Tam citè de placido sua sit voda mari,
 Sed mihi, mentito similita est fabula ponto,
 Non ego de vestris, Tethy, querebar aquis.
 Nec mihi de rapidis, qui torquent æqua, ventis,
 Nec mihi de regnis, AEole, verba tuis.
 Nec mihi de leuisbus, temetarie Typhy, carinis
 Ire quibus liquidum primus es ausus iter.
 A patrionum quam soluit mea littore puppis;
 Nec vidi virides, Numinis alsa, Deos;
 Nec ventos didici, neque ventis vela terendi,
 Qui facit hanc artem, quæniam facit, arte luet.
 Quem cecini pontus, mea vita, simillima ponto est,
 Quæque tulit puppis, illa ego, puppis eram.
 AEolidæ magno flante circum agmina fratres,
 Sunt animi motus, gens violenta, mei.
 His ventis, hæc nauem, per hæc ego caruela currens,
 Tot sensi humanis rebus inesse vices.
 O fallax nimium mendaci vita sereno,
 Quæ nigra de lœtis tam citè regni facis?
 Nulla decet Venerum tibi copia, nulla jepotum,
 Omnia blanditiis lœtitiasque fluunt.
 Dum ferit intus amor, venisque agitat libido,
 Triste nihil, fraudem fraude tegente, patet.
 Ast modè, cum stygio vitiorum merumpere fluctus,
 Hisque animum ventis asseruisse lubet,
 Tunc videt, heu ! quanto fuerit mens hausta pro-
 fundo,
 Quoque gemit, scelerom quam gravis sentonus:
 Arque vulnam ! ut liquidis Pelagi qui mergitur
 vndis,
 Exerit Oceano terque, quaterque caput;
 Si te imoscelerum mersus semel æquore mentem,
 Submersas superis tendat ab amne manus!
 Sed velut in tetrico terzæ delapsus hiatus,
 Quem simul & putei tracta vulna tegit;
 Aut gelidas fracto sublit qui marmore crustas,
 Ne quicquam obstruendo summis tenet iesi

Non aliter, prono scelerum qui vorticem raptus

Vix tulit à superis, unus & alter, opem.

Aspicis, ut certem pugnantibus, una, duobus;

Bella mouente Noto, bella mouente salo?

Aspicis, ut caput hoc propè mergat & Auster &
vnda,

Iamque nec turas ducere cogat aquas?

Aspicis hanc animam gemino succumbere fato?

Nec tua sunt velis astra secunda meis?

Aspicie nec rabido Iustitiam desere ponto,

Naufraga nec medio lina relinque freto.

Tende manum potius miseræ, Palinure, natantis,

Et mento digitos subde vocate tuos.

A M B R O S I V S

Apolog. posteriori

Pro Dauid cap. 3.

Magnam faciunt tempe-
statem multitudines ch-
piditatum, qua velut in quo-
dam Fretò corporis nauigan-
tem hinc, atque inde pertur-
bant, ut gubernator sui esse a-
nimus non posset.

Quis mihi hoc tribuat ut in inferno protegas me et abscondas me donec pertranseat furor tuus! Job. 14.

XII.

*Quis mihi hoc tribuat, ut in
inferno protegas me, & ab-
scondas me, donec pertrāseat
furor tuus? Job 14.*

*Q*uis mihi securis dabit hospita tecta latebris?
Tecta, quibus dextræ seruer ab igne tuæ.
Heu! tuus ante oculos quoties furor ille recurrit,
Nulla mihi toties fida sat antra reor.
Tunc ego secretas, umbracela frondea, sylvas,
Lustraque soli sagis opto relicta feris.
Tunc ego vel mediis timidum caput abderet terris
Aut maris exesâ condere rupe yclim.
Tunc vœans abstrusâ montis latuisse cavernâ,
Viua sepulchrales ant subiisse domos.
Aut numquam aspectos Phœbo, Phœbæque pe-
nates,
Aut habita feniuos, nox tenebrosa; specus.
Dum quatit astriferos flammatus Iuppiter orbess,
Et iacit accensâ tela trisulca iyanu;
Trifia, ac noctant, metuendâ fulmina flammâ,
Daphnide, qui metuit, tempora cincta tegit.
Tu rubra cum torque furibundâ spicula dextriâ,
Nulla iuuant foliis laurea ferta suis.
Nulla iuuant tacitis frondosa cubilia syluis.
Syjna tuis oculis omnis, & umbra patet.
Clauserat obscuræ densi se frondibus umbrae,
Carpserat arboreas qui male primus opess;
Ast ubi vicino vestigia Numinis sensit,
Erubuit, luce proditus ipse suo.
Nulla iuuat refugo spelunca immanis hiatu,
Hospita montiusq; lastra nec villa feris.
Mitia quæ sensit Medus puer antra Ieonum,
Effera Chaldeos antra dedere neci.
Nulla iuuant clausis spelæa obscura latebris,
Iudea nec umbrarum senta sepulcia, donus.

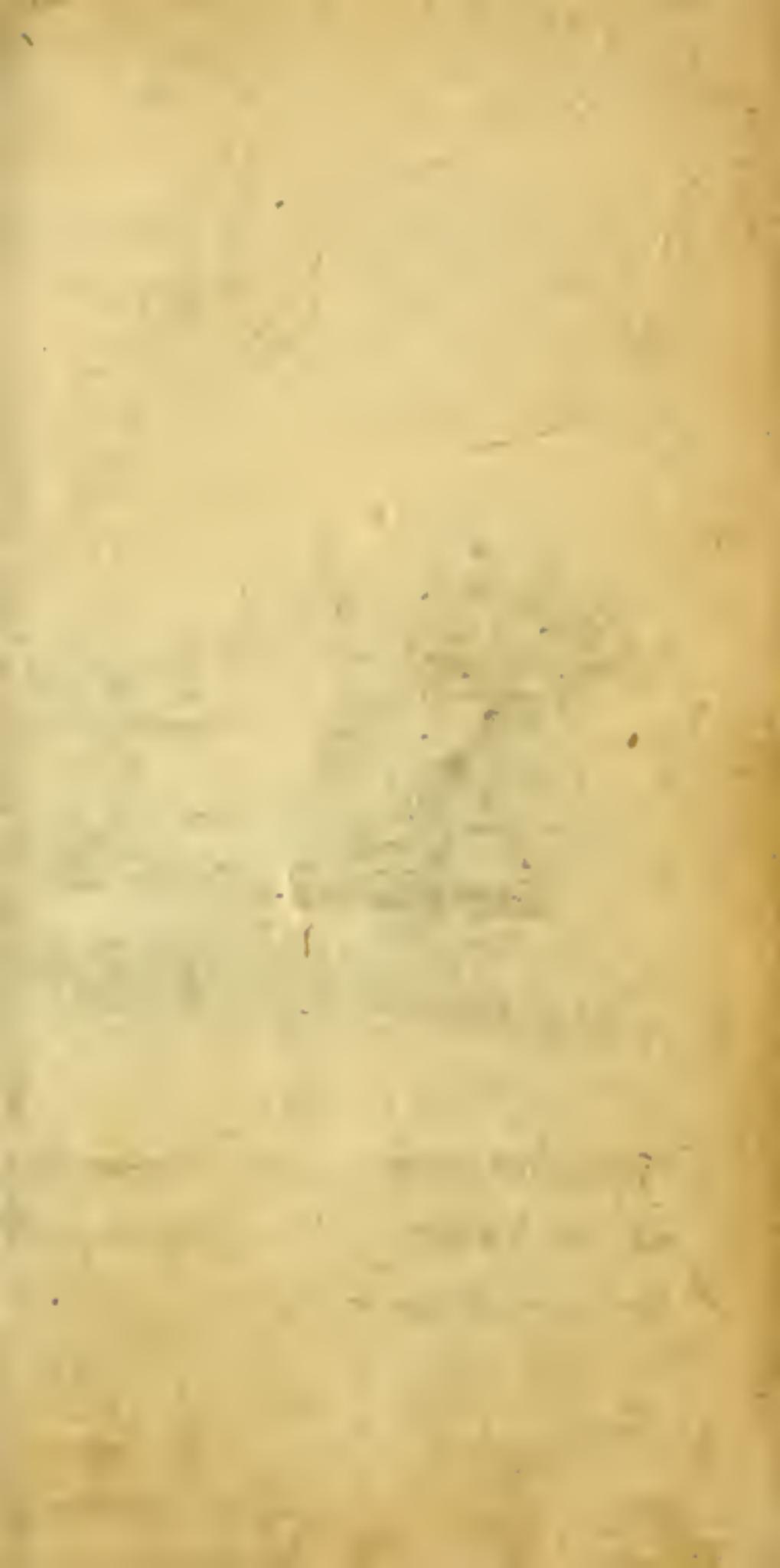
Auius occulta deprehendere Lothe, cauerna
 Et Cui è tumulo frater humate vocas.
 Quid me norem ut tumida Ionas se merserit vnda?
 Nec mersum stabili texe, it vnda si e?
 Hauserat immanni Ionam quæ bellua ventre,
 Innocuo Ionam bellua ventre vomit.
 Nulla fides vitreo pelagi, nisi vitrea fundo;
 Peruvia perspicua quid rega vndi fictor?
 Nulla fides clausi, Lixitiae longa sepulcris;
 Produntur tumulis ossa sepulta suis:
 Nulli fides tacitis, quis vallant saxa, latebris;
 Testa cauerna suo sepe reiecta sono est:
 Nulla fides nemori, vel opacæ frondibus umbris;
 Ambo caduea pari fonsque, nemusque fide.
 Nec mare, nec tellus, neque lustra, nec antra,
 nec astra,
 Tuta nec illa iahi, quæ super asta, vii.
 Tu potes hoc tutis solus caput abdere claustris,
 Dum tua deposito fulmine dextra vacet.

AMBROSIUS,

1. de Paradiso

Cap. 14.

Quod te [Adam] dax-
 runt peccata tua, ut fis-
 gias Deum tuum, quem ante
 querebas: Timor iste culpam
 fatetur, latebra prævaricatio-
 nem.

Nunquid non paucitas dierum meorum finietur breui? Dimitte ergo me ut plangam paullum dolorem meum! Job. 10.

XIIII.

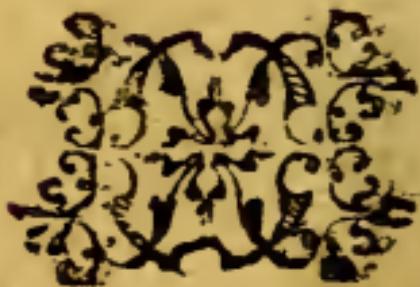
*Numquid non paucitas die-
rum meorum finietur breui?
dimitte ergo me, ut plangam
paululum dolorem meum.*

Iob. 10.

SCilicet, in magno cupis hoc me ponere lucro,
Addita quod vitæ pars quotacumque mez.
Si numerata forent aliquot mihi lustra, vel anni,
Muneris hic poterat nomen habere fauor:
Stamina sed breuibus iunxisse fugacia filis;
Obsecro, dic, pauci quantula summa, dies?
Nempe ita, qui vitam modò ducere cœperit insans.
Dicetur moriens, occubuisse senex.
Sic sua nonnullis descripta est vermbus ætas,
Vna quibus breuis est, integra vita, dies.
Sic aliquis numerat celeres sibi flosculus horas,
Natali tumulant quem sua fata die.
Floscule mære puer, mediâ vir, floscule, luce;
Floscule, sub noctem, Sole cadente, senex.
Sic orerisque uno morerisque, ò floscule, Phœbo;
Uno siisque puer, virque, senexque die.
Staret adhuc volucrum saltem rota lenta dierum,
Hora nec admissis quælibet iret equis.
Vermiculi canerent; tot plenis viximus horis;
Flosculus, & totidem, diceret, herba fui.
Sed tempus rapidis volat irreparabile penni;
Fluminis inque modum, lubricus annus abit.
Menstruus impulsis rapitur quoque solibus orbis,
Et fugient, nullo frena tenente, dies.
Denique præcipitis rota concita vertitur horæ,
Nec remeare potest, quæ semel hora fuit.
Inuida res, tempus; sua se per puncta trucidat.
Se pariter fugiens, se pariterque sequens.

Qualis tela suo se flammæa fūnerat igne,
 quæ sibi statim congerit ipsa rogum
 Sic redit in proprium scelorum circulus bene-
 Flectitur inque suis annua metu rotas.
 Non fuit antiquis male fabula prodi ta chartis
 Quia genitor sobolem commolit ore suam:
 Nempe vorix annos mense que interficit zemnum,
 Seque, fluendo parit; seque fluendo necat.
 Hora diem mensaque dies depascit condon-
 Bis-senisque senex mensibus annus obit.
 Annus obit, mensesque, diesque, horæque, recedunt
 Et suus in se iterum tempora gyrus agit.
 Ergo meo exiguum spatiu[m] concede doloris.
 Non nifico concessio tempore fatâ querar.
 Non ego supremis tempus mihi risibus oro;
 Non facit ad risus r[es]eve, loc[us] r[es]eve meos.
 Pro lacrymi, spatiu[m], spatiu[m] pro planctibus opto.
 Haec mihi tantillæ, quam peto, causa moræ est
 Ite igitur magnis, lacryme, mea flumina, riui;
 Ite, ferite truces ora sinu[m]que, manus.
 Ite per os lacrymæ, sauite in pectora palmaræ;
 Pars bona, dum statis, temporis, ecce fugit.
 Sento, enot lacryme; repetuntur, sentio, plancit
 Iam fui & plaxi, fuisse; iam fatis est;

H.I E.

HIERONYMVS

Epist 21. ad Paulam.

CVM primūm homo pēccauit aeternitas mortali-
tate mutata est , in nongentos
& amplius annos; exinde paul-
laiim recrudescente peccato , in-
breue tempus hominum vīsa
contracta est .

D. 2.

X.IV.

*Vtinam sacerent et intelligerent ac nouis:
fima prouidarent! Duanon. 32.*

XIV.

Utinam saperent, & intelligerent, ac nonissima prouiderent. Deut. 32.

PRÔ pudor! usque ad eò est homini mens cœsa futuri,

Vt nisi quæ videat, nulla pericla putet?
Scilicet hoc sapere est, tantum præsentibus angis.

Nec procul aspectis consuluisse malisi

Ante tubas, Miles, dicto parat arma duello;

Cùm sonuere tubæ, seriùs arma parat:

Nuita, quas captat, præsagus prospicit auras,

Anchora veliuolum nec remoratur iter:

Quas veniente metet segetes æstate colonus,

Credidit exultis, antè, colonus agris.

Prœuida quin etiam metuens formica seneçtæ,

Vectat in annosam paucula farra suam.

O quid agis, gens euentus ignara futuri?

Tempora, quæ venient postuma, nulla times?

Stamina perpetuo fors nent adamantina filo,

Aut cessant triplices volvere pensa colus?

Falleris; ah! nulli datur has placasse sorores;

Vna licet pareat, de tribus, vna secat.

Fœdera fors pacto sanxere perennia clano,

Concordes stabili vitaque, morsque fide?

Falleris, ah! nimirum tibi pacta fauentia singis;

Non seruant ullam vitaque morsque fidem.

Antè, niuem fidis lambent incendia flammis.

Iuraque sœdifragis sanctet Auster aquis.

Antè, dies nocti; pacem nox antè diei

Seruet, & infestis accubet agna lupis.

Omnia letifero latè Mors subiugat arcu,

Quidquid & hoc Phœbi vescitur igne, necar.

Nemo venenata vitauit arundinis istum,

Omnis ab hac ceruix, cuspide, vulnus habe-

Hic teneros Martum rapit inter brachia, natos;

Aur cunas, tuamulum, cæde recente facit.

- Hic pueros, alibi configit arundo puellas;
Hic iuuenes, illic funerat illa senes.
- Sirataque iam nullo discrimine, funera miscet
Militis atque Duci corpora mixta iacent.
- Nec miscet aurata tibi Crœse cadauer arena,
Pulchrior aut tuus est, pulcra Rebecca, cinis.
- Aspice, quid cineres sit Cœsaris inter & Iris?
Omnibus en color est. unus, & unus odor.
- Quid ituat his igitur tantum confidere rebus,
Seu lethi imperio vita soluta faret.
- Stat sua cuique dies, depleto ferrea fuso,
Seriūs aut ciuiis quemlibet urna vocat.
- Cogimur huc omnes; buc summus & infimus ordo
Ibimus, emenso tempore quisque suo.
- Ac tum si vacuas animus simul iret in auras,
Ut vapor in nebulas extenuandus abit?
- Morsque foret nost: & quoque meta nouissima vita,
Mors simul amborum corporis atque animi!
- Quam bona mors esset posuisse morte dolores,
Quae noua post vitam, vitaue morsue dabit.
- Quilibet extremam Ieru properaret ad horam,
Et puto, vivendi vix superesset amor.
- Sed dolor, heu! non est mors ultima linea rerum:
Non necat hic animum qui cremat ossa rogas.
- At postquam è terris anima exalata recessit,
Iudicis exemplò sifit ante pedes.
- Ille sedet iustumque & inexorabile Numen
Flammaque sunt oculi flammaque fulua caput.
- Illa tremens, metuensque oculos attollere Cœlo,
Dura calcnatā vincula mente gerit.
- Ille sinus animi, fibrasque introspicit os,
- Quodque latet tacitum nocte fauente nefas.
- Illa scelus, convicta, suum pudibunda fateatur,
Nec videt, effigio, quem petat, esse locum.
- Ille simul Iudex, testis simul, & simul actor,
Comperit statuit criminis esse ream;
- Illa memor nullis hanc fleti quæ fibris aulam,
Heu! fustra estus se sepelit larynis.
- O, quis tunc animæ sensus, quæ cura reliquæ,
Nullus ubi pro se, intre patronus agit?
- Nempe vocat montes & inhospita culmina, cautes;
- Adtraque queis trepidum condat opera caput.
- O anima! ô Iudex! ô non placabilis urna!
Quis secum hæc memisit, eec cito dirigit?

Sed

Sed nondum hoc tanti clauduntur sine dolores;
 Altera adhuc restant, vitaque morsque super:
 Vita perennanti quæ secula protrahet æuos,
 Mors longa extremum non habitura diem.
 Ah quibus, ah quantis laniabitur hæc tormentis!
 O quibus, o quantis affuet illa bonis!
 Illa, suas pascit Diuino nectarare mentes;
 Hæc, miscet liquidâ pocula plena pice.
 Illa, Chely Angelicâ vel gutture carmina fundit;
 Hæc gemit horrendis exululata sonis.
 Illa, agit æternas cœlo plaudente, choreas;
 Hæc, salit ad colubros, sœva Megæra, tuos.
 Illa, nec æstivis, gelidis nec adurit ut astris;
 Hæc furit immritis igne geluque vadi.
 Illa, per ætherios agit otia mollia campos;
 Hæc, agit æterni triste laboris opus.
 Illa dolorum expers, mala nulla, nec aspera sentit;
 Hæc, patitur dirum quidquid Auernus habet.
 O felix epibns, felix tot vita triumphis!
 O grauis, o tantis inors n'et uenda missa!
 Veltua, vel tua nos dubio manet alea jaclu,
 Alea, non aliâ projicienda vice.
 Ah subeant vestri geminæ sic pectora curse,
 Ut semel alterius sors obeunda cades!

A V G V S T I N V S Solil. Cap. 3.

Quid potest lamentabilius
& terribilius cogitari quā
ltes & quid deletabilius ex-
primi quam Venites? duæ sunt
voces quarum nihil horribilius
vnâ, & nihil iucundius alterâ
poterit audiri.

Defecit in dolore vita mea et anni mei
in gemitibus. Psal. 30.

XV.

*Defecit in dolore vita mea, &
& anni mei in gemitibus.*

Psalm. 30.

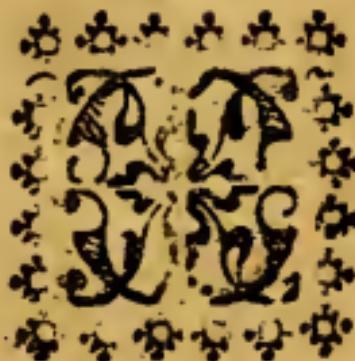
Hoc erat ergo meis dominans Natalibus astrum,
Ut mihi lux saepissimâ nulla rediret aue!
Quam leuis optati me temporis aura sefellit;
Dum toties repeto; Craftinus albus erit.
Nec tamen albus adhuc mihi craftinus ille reluxit;
Quin, qui præteriit proximus, ater erat.
Credideram alternos vitæ succedere casus,
Inque vices latus cedere nœsta locum.
Utque serenato detergis nubila cœlo,
Cum reuehis clarum Cynthie pure diem;
Viisque maris reparas fugitiuos, Cynthia fluctus,
Cum tingis restuo littora secca salo;
Sic ego venturi non felix temporis augur,
Omnia pro votis rebar itura meis.
At mea, quam dispar, quantoque superior illis,
Quas dat nupta viro, tristitia est lacrymis!
Coniuge defuncto, bis denis mensibus, uxori
Sola domi queritur, coniugis orba, necem.
Post decimum siuitur lugubria ponere inensem,
Et peplum niueâ vertere triste togâ.
Quis mihi transactus semel est sine luctibus annus?
Quis vacuus mensis? quis sine nube die?
Nulla meis lex dat hñemve, modumque, querelis;
Sed parit assiduus se, velut Hydra, dolor.
Et planctu & lacrymis gemituq; absomitur omnis,
Ipsaque pars minima est vita caduca sui.
Srpè quidem rabidis sunt & quora turbida ventis,
Sed brevis est, quoties magna procella furit.
Quasque rapit sylvis brumæ inclemens frondes,
Compensant viridi tempora verna coma.
Et Notus obscuris quoties tegit æthera nimbis,
Ixtior Ianubi mox reddit ore dies,

Aut mihi perpetuos contexunt funera luctus,
 Dempia nec est ullo synthesis aura die.
 Mœstaque nec festo cessavit tibia cornu;
 Pedus, ebur; pugni, plœnas querela, fidcs;
 Hac cytharâ, soles; hoc transigo pœline, nodos;
 His fidibus, viæ tempora falio meæ.
 O quoties vieto suspiria peccore repi.
 Cum cuperem tacito mergere verba fini!
 O quoties, lux quanta neis, fuit acta querelis,
 Lunaque quanta meis plandibus adiuta fecit!
 Ne gemitum, nemini, toties mœvisti amici,
 Multaque, ne gemitum, crediue facta mihi.
 Libera Iætiæ suæfistis frena remitti,
 Illicò Iætiæ libera frena dedi.
 Aut ubi lugulum compescere risibus opto,
 Risibus, heu, gemitus obstrepuere neis!
 Sapè, volens placidas somno traducere noctes,
 Perpetuè vigiles obruor imbre genas.
 Dumque diu nimium violentos cum primo fletus,
 Heu, mare pertupis effluit aggeribus!
 Flumina, vos testes; vos, nota cubilia, sylæ;
 Vosque cauæ valles; conscientia vero que irgas;
 Vos testes, quoties suspiria vincere tentans,
 Vieta, reluctantii murmura corde dedi.
 Quin etiam audiis permoia vluviatibus Echo?
 Questibus audita est aggemuisse meis.
 Tunc ego, inde illa, alternis deditus lacrantiæ,
 Flevimus inque vices, planzimus inque vices.
 Vi Pandionizæ libi dant responsa sorores,
 Cum cœsum, thalami labe queruntur hym.
 Et sedet hinc Progne ramo miserabile plorans,
 Et sedet inde suum flens Philomela nefas.
 Alteraque alterius sequitur suspiria questus,
 Admissum lacrymans, viraque etimæ auis.
 Talis & Alcyone cum naufragia vela mariti
 Nequicquam scopulis linotibusque canit.
 Aut viduus, vi idi nemoris sedet arbore tuitur,
 Compa:is a terro: murmure faia gemens.
 Sic mihi fatidice perire quoque stamina Diuæ,
 Iret ut optato sidere nulla dies.
 Utique adimant nulos, lacrantiæ perennia luctus,
 Aut cesset, causâ deficiens, dolor.
 Sed hit ut prima, gemitus, vox prima loquelæ;
 Sit gemitus vita vox queque summa meæ.

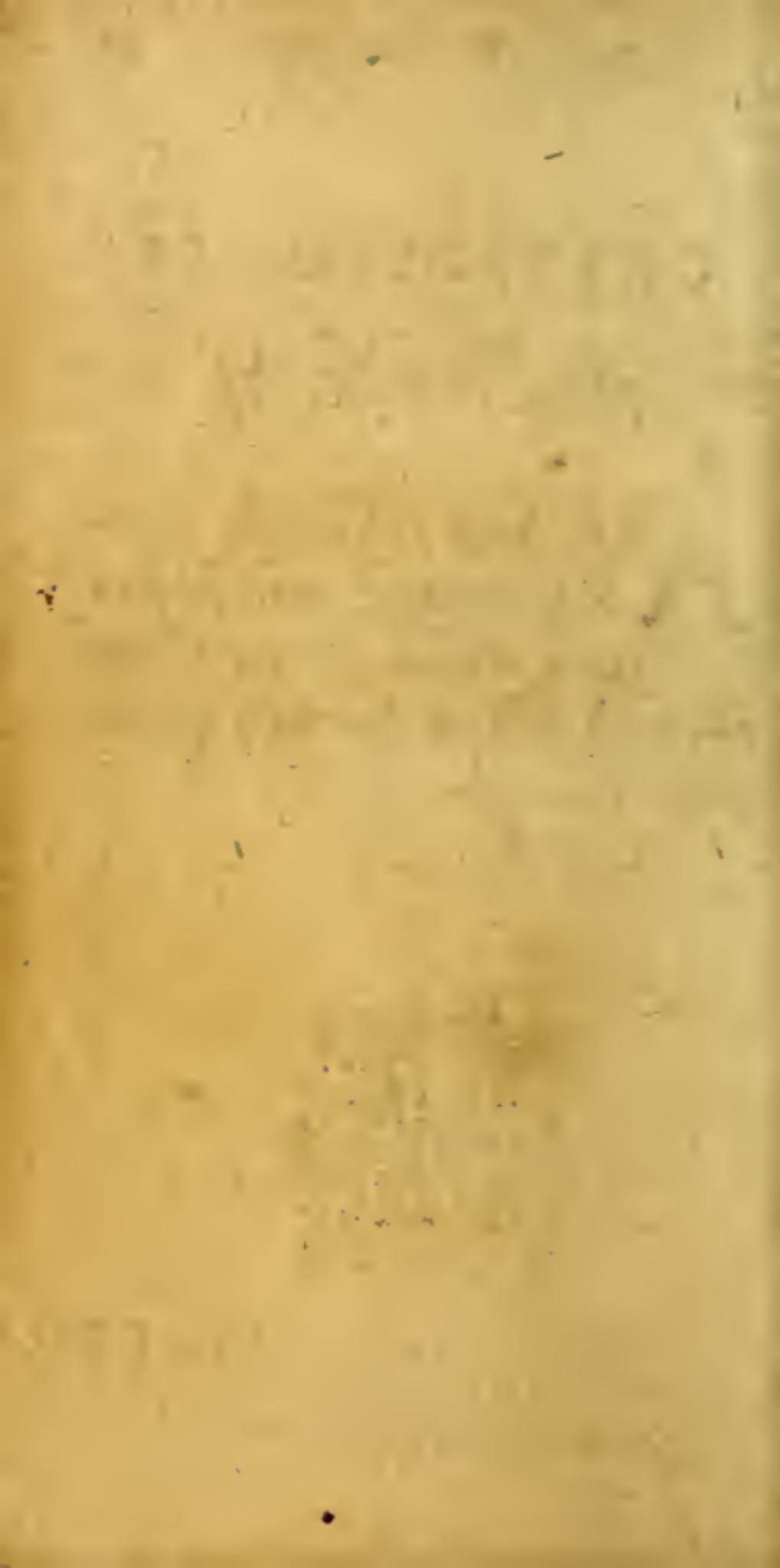
CHRYSTOMVS

Hom. in Psal. 113.

AN non est merito inge-
miscendum, quod sumus
in regione alienâ, & in Colo-
niam procul à patriâ possumus
amandata.

LIBER

LIBER SECUNDVS.

VOTA

ANIMÆ

SANCTÆ:

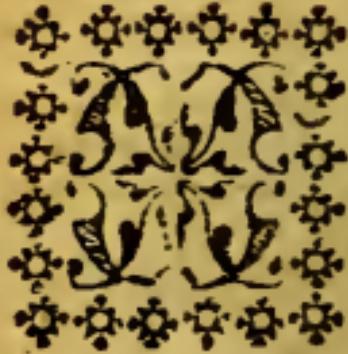
Concupiuit anima mea desiderare
iustificationes tuas Psal. 8.

I.

Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas.
Psalms. 118:

Celestem, dubitans, terrenumque inter amores,
 Nescio, quo statuam sub duce signa sequi.
 Ille sub imperium, vocat hic ad pilea; pugnare
 Dissimili nimium conditione ducas.
 Hinc vocor, hinc renocor, rursusq; innitor utriq;
 Non secus ac restuo quassa carina salo.
 Ambiguum faciunt Amor hic; Amor ille duellum,
 Impeditaque suo sistere vota loco.
 Sit satis, ah! tandem malat et saudia passae,
 Et finit ad portus spem reuocare suos!
 O Deus! aut nullo caleat mihi peccus ab igne,
 Aut solo caleat legis amore tuæ!
 Non nego; quo libeat, magna est optare Voluptas.
 Et modo posse volo dicere; nolo, modo!
 Frena nihil patitur minuiss atque libido vouendi,
 Nec se lege siunt libera vota premi.
 Ut vagus exultam lorisque, lupisque solitus
 Quolibet in pastus currere gaudet equus:
 Aut stabulè ruit, & viridi mox voluitur herba.
 Deposito nimium bucula lœta, iuge.
 At ubi mox reuocat consueta ad aratra colonus,
 Excudit ille lupos, illa recusat onus.
 Scilicet expetitur libertas una vouendi.
 Quæ satis est, quamvis utilitate vacet.
 Sic Phaëton, patriæ ruiturus ab axe quadrigæ
 Appetis ignotos flectere rectore equos.
 Sic quoque non solitis dum niteris altius alia,
 Icare, subiectis labere mensus aquis.
 Quām variâ superum lassas præce tundimus aures!
 Cœlisibus, puto nos sœpè mouere iocum.
 Ille vouchet nuptam, nuptæ vouchet ille sepulcrum;
 hic. subolega gasci postular, iuste mori:

Ille Patri mortem, Patri rogat ille salutem;
 Hic fieri iuuenis supplicat, ille senex,
 Vix, puto, concentit centum de milibus unus;
 Quin aliquis voto dissidet ipse suo.
 Denique quid Superos oret, pars maxima nescit,
 Tam noua quisque sibi vota, precesque facit.
 Sic ubi iam grauidas stimulant fastidia Matres,
 Obscenam faciant ferula pudenda famem:
 Scilicet expetitur modò calx, modò creta palates;
 Et modò, quæ stomacho displicuere, placent.
 Quid desiderijs ultra tot inanibus ueror?
 Quid iaculor nullo votaque spesque scopo?
 Este procul gemitus, procul anxia turba, timores;
 Sollicitaque preces, votaque, spesque procul.
 O Deus, aut nullo caleat mihi peccus ab igne,
 Aut solo caleat legis amore tuæ.

AV-

AUGUSTINVS

Solil. c. 12.

AElle Domine concupiscentiam meam dulcedine tuā, quam abscondisti timenibus te, ut concupiscam te concupiscentijs sempiternis; ne vanis illectus & deceptus interior gustus ponat amarum dulce, & dulce amarum.

Vixit diriguntur via mea ad auctoritatem
iustificationes tuas! Psal. 118.

II.

*Vt in am dirigantur via mea ad
custodiendas iustificationes
meas ! Psalm. 118.*

Quod ferar ? in tanto depreesa errore viarum,
Sectum ubi tam vario tramite fallit iter.
Hec ab initio dextram subit altera semita levam,
Quia tumet clivis, vallibus ista iacet.
Hec faciles aditus, aditus habet illa malignos.
Et quos illa regit, detegit illa dolos:
Quaque vel huc tendat, vel quo se porrigit illa,
Exitus implexo sine vide vere vetat.
Non ita, quae partes via se findebat in ambas,
Hec culis ambiguum fecit euntis iter,
Nec totidem refluxi Mæander fluctus vndis,
Ipse suis quamvis obrius erret aquis.
Nec labrynthi tanta est fallacia recti,
Curva licet variis flexibus antra tegat.
Heu, graviora meos cohibent discrimina gressus!
En geminâ dubiam parte pericla premunt.
Non egoque metuam diuertia mille viarum;
(Solus Dædalæ, qui fuit æde labor)
Sed præterarios curvis ambagibus orbes,
Nox etiam cœcas celat opaca vias;
Nullaque se presso monstrant vestigia signo,
Quia populus trito calle, notarit iter.
Et licet explorem prætentis obuia palmis,
Et vitem obstantes, tuberadura, pteras.
Vix satis inceplos auſtum producere curius,
Sed retinent timidum noxque dolusque gradum.
Lastus ut ignotæ cùm fors regione viator
Opprimitur nebulâ præcipitante diem:
Nullaque iam toto collucent sidera Cœlo,
Nec propè sunt villæ, rustica tecta, casæ;
Nullaque signata callem notat orbita fulco,
Villa nec humano semita trita pedes;

Nec scit, an in sylvas, an eat ruitus in vadas
 Longius incepit si paret ire viam;
 Tum validis mutos compellat vocibus agros,
 Si quis aberranti præstet arator opem,
 Utque velè stabulis, tacitisque quis audiatur antri
 Ingeminat longos, terque quaterque sonos.
 Omnis at in surdas clamor volat irritus auras
 Nullaque Pastoris verba remissa sonant.
 O quis in his tendat mihi stamina fida periclit
 Quis Deus, in tantâ, sit mihi nocte Pharus?
 Isacidas quondam per inhospita regna vagante
 Insolitas docuit clara columna vias:
 Stella comes monuit Nabathæs lumine reges,
 Paruaque Bethlehemix duxit in antra domus.
 Quin recreant trepidos, fratrum duo sidera, nauta
 Tu quoque mi gemini Castoris ede facem.
 Enochis aberrantem reuocauit Thesea filo,
 Sestaque Leandro fixit amica facem.
 Ecce ego sum Theseus, vice tu mihi sis Ariadnes
 Cumque ero Leander sis vice Sestiados.
 Aspicis ut multi, vaga turbæ, per auiæ currando
 Et suus hue, illus, quemlibet error agat.
 Hic cedit ignota præceps Regione viaram,
 Ille vago cæcum traenite versat iter:
 Hic celerat cursus; hic passu deside lentat;
 Sepius ille suos fertque, refertque gradus:
 Hic diuersus abi; lateri comes ille propinquat
 Hic Comitis ductu fallitur, ille suo:
 Perpetuos aliquis vestigia flebit in orbes;
 Alter in obliquas voluitur usque vias:
 Hic ratus ad certam cursu se tendere metam,
 Decepto repetit limina prima pede:
 Denique in errorem facto ruit agmine vulgus.
 Quodque tenere decet, vix tenet nullus iter.
 O utinam, resto tendat mea semita ductu,
 Nec si aus decipiatur tramitis villa gradum!
 Qualis at excusso fugit irreuocabilis arcu,
 Dum volat ad certum missa sagitta locum;
 Talis ineffenso festinet limite cursus,
 Quâ tua nempe monent tendere iusta, viæ;
 Esto igitur, mea lux, quoties iaculabere, nervus
 Quemque petes iaculis, lex tua sancta scopus;
 Quâque scopum cupies certus tetigisse sagittam,
 Illa ego sum digitis lecta sagitta quis.

AVGVSTINVS

In solit. cap. 4.

Domine qui es lux, qui
es via, veritas, & vita,
quo non sunt tenebrae, error,
analias, neque mors. Dic ver-
um Domine; fiat lux, ut vi-
deam lucem, & vitem te-
nebras: videam viam, & vi-
tem inuium: videam verita-
tem, vitem vanitatem: vi-
deam vitam, & vitem mortem.

Perfice gressus meos in semitis tuis,
ut non moueantur vestigia mea. Psalm.

III.

Perfice gressus meos in semitis
tuis: ut non moueantur ve-
stigia mea. Psalm. 16.

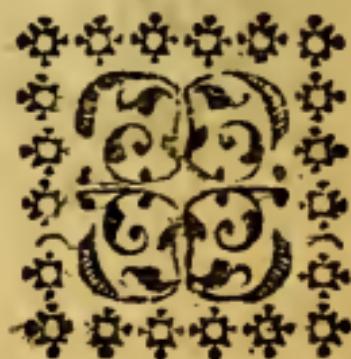
Rgo caduca gradum toties mihi tibia fallen.
Sernet & in planā pes vitiosus humer
spice; qui Cœlis hominum vestigia spectas,
Firmaque fac presso stet mea planta solo.
Infracti implumes pennata Ciconia pullos,
Et docet aërias præpes inire vias.
Exemplo volucrem sequitur modò filia Matrem,
Tutaque iam peragit, quod metuebat, iter.
rouorat expansis sobolem Iouis armiger alis.
Et intet insuētas sollicitare plagas.
Sax præit, & pleno se iæstat in aëre lapsu,
Remigio soboles subsequiturque patrem.
Domini primū iguotas tentat puer inscius vndas,
Corporis iudoctū subere fulcit onus:
Sax opis oblitus, flumen sine cortice tranat,
Flumen inexperto sèpè sed ore bibit:
Expiùs at doctis ubi plauferit æquora palnis,
Dicit in immenso brachia tutu salo.
Aspice, qui Cœlis hominum vestigia spectas,
Aspice quâ nebis arte levetur iter:
Sustineor fragili puerilia membra curali,
Quæque vehunt socias ipsa propello rotas.
Nempe tripes bacull sic stipite nititur ætas,
Quique senem vestat, à sene fertur equus.
Nec tamen ambiguis malè decipiare querelis;
De pedioris, tecum, nulla querela meis.
Nee vitio plantæ; vitio neque crura laborant
Saxa per & saiebras tibia nostra salit.
Non ego pennipedi dubitem certare Camillæ,
Iste per intactas quæ pede, fertur, aquas.
Quod queror, est animi viuum lacrymabile nostri,
Qui, quibus incedat, languidus est pedibus.

Heu iacet afflictis, affectibus omnibus æger!
 (Hei, quibus incessit, nempe fuere pedes)
 Si quod iter, quamuis breue sit, viruntis cunctum est,
 Mens mihi fit minime laeta labore via;
 Crura forent fragilis veluti tua, Nyle, papyrus,
 Quaque ruit mota canna palestris aqua.
 Rarus, at immadicus quandoque resuscitat ardor,
 Et pede fulmineo stringere cogit iteri
 Sed bene vix coepit, currendi extinguitur ardor.
 Lampadis ut magno flammula pa: ua Noto,
 Ne tamen ignavis videar segnescere plantis,
 Promoueo tardos pigra subinde gradus.
 Ast mea tunc, caueam quisquam vestigia seruo.
 Ne puter immodicis ebria facta scyphis.
 Scilicet in partes ita tibia claudicat ambas,
 Semipedis claudi pes ut hilcat iter:
 Nunc volo, nunc nolo, nunc æstu, nunc languesco,
 Nunc stupet ut rigido mens religata gelu!
 Impatiens igitur, copti sine fruge laboris,
 Sæpe via medio, laeta reuerso gradum.
 Sed neque, quâ languens, statione resistere temere,
 Instabilem valco figere summa pedem.
 Auferor aduerso velut incita puppis ab æstu,
 Quam neque vis remi nec sua vela iuvant;
 Damnaque sunt iterum vano redimenda recursu,
 Irritus æterno sic reddit orbe labor,
 Nempe catenati, sic publica corpora, serui
 Circumeunt toties, pendula tecta molæ;
 It mola, perque suos rapitur circumvaga gyros,
 Sed perit his, quicquid conficit illa via.
 Heu quid agam! neque fuerit vehi neque currere
 Nec pedibus minimas utilis ire vias! (decta,
 Magnum iter est Cœlo magnis huc passibus itum;
 Quid faciet lentis nostra quadriga rotis?
 Tu spatia ingenti perlaberis ardua saltu,
 Vastaque tergemini crura gigantis habes.
 Torni passu, Hesperiumque ampletere mundum,
 Sub feneur ut Rhodius vela Colossus agit:
 Ast testudineo reptat mihi tibia gressu,
 Aut chelis referor, Cancer adunce, tuis.
 Quid positas igitur sperem contingere metas,
 Quæ metas refugo perdita sectar equo?
 O Deus, ambiguos trepidantis perfice gressus,
 Vineat & applausis nostra quadriga rotis!

AMBROSIUS

De fragâ seculi Cap. i.

Quis inter tot passiones
huius corporis inter tan-
tas illecebras huius seculi ru-
tum atque intemeratum seruare
potest vestigium,

*Confir timore tuo carnes meas, a iudicis
enim tuis timui.* Psal. 110

III.

*Configet timore tuo carnes meas,
à iudicijs enim tuis timui.
Psalm. 118.*

I Tertia prima rudi quondam incusata inuenit.
Fertur ab antiquis, Numinis esse Timor:
Cerique non aliâ Sapientia discitur arte
Si quis fides verbis, Natae Davide, tuis.
Hoc quoque nostra fuit formata pueria fudo,
Doctaque siderea mens trepidare minas.
Semper at heu! tantis stupuit mens cœca tenebris,
Ut neque, quod toties audiit, Alpha sciat.
Tristibus Orbili plectenda ignavia sceptris,
Post malè tot positos, nil didicisse, dicit:
Et pueri ferulis segues Elementa docentur,
Quæ leuis affequitur sedulitate labores.
Aspiciunt nigras Cadmi bis, tenui pueras,
Aspectasque vocant, nomine quamque suo.
Et licet atrato sit par color omnibus ore,
Signa tamen faciem propria quamque notant.
Car ego quod teneris Infantia combibit annis,
Discere non etiam tempore posse putum?
Plu imma sunt, nullo penitus mihi docta Magistro,
Cur disci nequeat, arte insante, Timor?
Ah pudet! en timeo, quæ contempisse decebat;
Non timeo, iustos quæ meruere metas.
Plagitium, minimo timeo committere teste.
Non timeo facinus, teste patrare Deo.
Ne corpus perirent, metuo de nocte lairones.
Nil metuens Animæ certa peticla meæ.
Nempe fugit piæ sic passer imagine laruæ,
Illa cui visco virga timenda fuit.
Sic tremit aspectus ceruus formidine' pennæ,
Nec tremit obstantes, agmina rauca canes;
Sic quoque, Marmaricæ trepidat Ico terror arenæ,
Et cadit ia tensas, territus igne plagas.

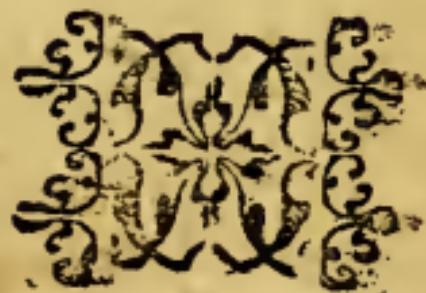
Heu!

Heu premit humanas furor hic caligine mentes,
 Fulgetras metuant, fulmina nulla paucnt.
 Subijcitur pedibus nigri meus oīnis Auera,
 Creduntur Stygii fabula fata foci.
 Scilicet, abiecto leue sit scelus omne timore,
 Sed grauis insequitur pœna Timore, scelus.
 Flagitiis demum incipiunt trepidare peractis,
 Ante scelus, nullus pectora terror habet.
 Tum pauor heu inadidis mentem sudoribus augit,
 Et Iæsi ante oculos Numinis ira reddit.
 Tum subitus strato Vigiles Timor excutit artus,
 Propria tum vacuos terret imago choros.
 Si strepitum moti dederit mus stramine lecti,
 Creditur è sylvis exiluisse leo.
 Nocte lenis quassâ si murmuraret arbore ventus,
 Horrescant rigidæ frondæ sonante, comæ,
 Quid faciant, subitis si fulmineat ignibus æther,
 Aut sonet ædhereo grandior axe fragor? —
 Pectora cœlesti stupeant perculta tumultu
 Et flammâ metuant dissidente peti.
 Tunc terrent auræ, tunc terrent scilicet vmbæ,
 Augurioque notant omnia signa necem.
 Quin etiam nemorum nocturna silentia terrent,
 Ipsaque se sonem mens furiata timet.
 En quantum miseris pœnæ, mens conscia donat?
 Ipse in sese animus verbena tortor agit.
 Heu quoties Stygij, turbato in Cæsare, manes;
 Pharsalici quoties emicuisse agri!
 Sæue Patris vindex, turris agitaris; Oreste,
 Vmbra trucidatæ viua Parentis erat.
 Mæste colubrifera Penheu leniaris Erynni,
 Vindicat hoc Iæsos verbere Diua Deos.
 Nulla reos animos agitat magè dira Tyrannis,
 Quam testem assidue pectora ferre suum.
 O Deus! ô confige tuo mihi corda timore!
 Ne peccem, furor bac cuspede noster eger,
 Utilis ante scelus Timor est qui frena gubernet,
 Qui timet, admisso criminie, serò timet.

BERNARDVS

Ser. 29.

Rudenter sagittari & impugnari salubriter postulat sanctus cum dicit in oratione: Confige timore tuo carnes meas. Optima Timor iste sagitta, qui conficit & interficit carnis desideria, ut spiritus saluus sit.

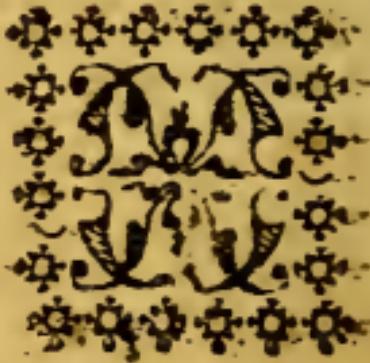
Auerle oculos meos ne videant vanitatem Psal. n° 8.

V.

*Auerte oculos meos ne videant
vanitatem. Psalm. 118.*

P Eruigilant gemine celso mihi vertice stellæ,
Quicis est perpetuus munus in excubijis.
Nec tamen errantes neque possum dicere fixas,
Sed meritò duplex vtraque nomen habet.
Errat ab officio vaga sœpè vtraque iusso,
Vtraque docta suum fixa tenere locum.
Motibus ambæ agiles, fixæ stationibus ambæ,
Quod genus hoc stellas Oedipus esse putet?
Vos, oculi; vos, conspicua duo lumina frontis,
Sidera vos estis, quæ mihi bina micant.
Vos, quibus in celsâ statio data per vigili arce,
Excubat ut summâ lucida flamma Pharo.
Aut qualis speculâ seruans spectator ab altâ,
Quæque propinqua, videt; quæque remota, videt.
Non tamen, ut trepiciis qui lucent nauibus ignes,
Vos mihi tam fidâ lampade fertis opem:
Flamma regit nautas, dum flammat eda ministrat;
Aut flammat retrahant quæ posuere manus;
Vos (velut excusis rapidus ruit axis habenis,
Frenaque qui rupit durior oris equus)
Quò lubet, indomitum differtis in auiâ cursum,
Iam nullâ Domini hora regente manu.
O oculi! scopuli titulo meliore vocandi!
Heu quibus aliisæ tot periore rates!
Dina peregritas virgo visura puellas;
Mater depositâ virginitate, redit.
Rex videt triaden nitido semel amne lavantem,
Illa, Cupidineas vibrat ab amne faces.
Pulchra Duci Assy ip̄o dum comit Iuditha formam
Assyrium truncat Iuditha contra Ducem.
Fortè senes niveam semel aspexere Susannam,
Ambo senes oculis interiore suis.
Non tot, ad infames, dura Acroceraunia, caues,
Hyppotadz laceras contudit ira rates.

Non tot, inexpletis fera faucibus vnda Malez,
 Scyllaque veliferas hausit aqua trubes.
 Quis pia nunc igitur non laudet federa Iobi,
 Quæ cum luminibus sanxerat ille suis?
 O oculi? ô quanto vos tutius illa revulsit.
 Democriti, proprijs dextera magna cauis?
 Quam benè Christiadum quoque nobile Lucia, no-
 Extudit intrepicata lumina bina manu! (men,
 O oculi! ô scopuli! crudelia, barbara, saxa!
 Saxa, quibus magaz tot cecidere Anima?
 Quam male commiss geritis pro munere curam:
 Ad mala quos toties sensimus esse Duces!
 Seilicet hæc vobis, capitis custodia lege,
 Præcipuzque arcis credita cura fuit:
 Ut rectos hominum vultus, sublimiaque ora
 Digna Polo, bruta deprimeretis humo.
 Quin potius Superis mentes attollitis oris,
 Hasque super terras, Oceanumque super?
 Stellarumque super, mundique volubilis orbis,
 Denique quicquid habet lunaque, solque super?
 Illius, ô oculi! spectacula pulchra theatri,
 Materies, vestris lusibus apta foret.
 Putre sed æternis coenum præponitis Astris,
 Omnis & in terras prior iuit amor.
 Quid faciam? abruptis oculi regnumque habenis,
 Iam frenum indociles imperiumque pari.
 Obde, Deus, piceas oculis erronibus umbras,
 Aut superiniecta lumina clude manu.

AUGUSTINVS

Solil. Cap. 4.

VÆ cæcis oculis qui te
non vident, sol illuminans cælum & terram! Væ ca-
ligantibus oculis, qui te videre
non possunt! Væ auertentibus
oculis, vt non videant veri-
tatem! Væ non auertenti-
bus, vt videant vanitatem!

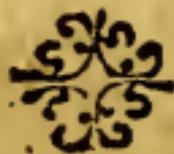
Fiat cor meum immaration in iustificatione
tuis. ut non confundar! Psalms.

VI.

*Fiat cor meum immaculatum
in iustificationibus tuis, ut
non confundar! Psal. 118,*

Si tibi me gratam facie fore, sponse, putarem,
Nulla mihi prior hoc cura labore foret.
Primaque de nitidis cautela coloribus esset,
Altera, deformes ore fugare notas.
Nullaque deficerent medicandis vultibus arma,
Multas sed omnigenas pixis haberet aquas.
Multaque compositos celaret capsula colores,
Quæque nouant vetulam picta venera cutem.
Lanaque purpurei madefacta rubedine fuci,
Cretaque montanas vincere nata niues.
Et nitri rubra spuma, & pingua poppæana,
Quæque cutis maculas, Halcyonæ, necant.
Denique quicquid id est, quo tingitis ora, pueræ,
Ah nimium formæ gens studiosa tuz!
Tunc quoque corrigerem speculo censore literas.
Ore nec in toto menda notanda foret.
Sique supercilijs pilus virus abesset ab arcu,
Vnicus ecce pilus, vociferarer, abest.
Si color inficeret vitiosos decolor orbes,
Luminibus color hic, vociferarer, obterat.
Si nimis adductam conuolueret area frontem,
Quæ mihi ruga cutem, vociferarer, arata
Nempe vel exiguo metuam te lacerare nemo,
Villa foret formæ si tibi cura mea.
Vnaque, quæ tumidum faceret verrucula clivum,
Hac foret offendere caussa putata tuz.
Atque ita de minimis audirer dicere mendis
Displacet hæc sponso fortè titura meo.
Nostro igitur reliquus si quis decor abforet erit,
Eximeret vitium faetus ab arte decor.
Cesariemque alto struerent tabularia capillo,
Starer & in veluti plurima gemma comæ.

Aure duplex gemini pretium penderet Elenchi,
 Iret Erythræus colla per alba lapis.
 Tumque ego sic faciem, rutilos ita compta capillos.
 Auderem ternas vincere quarta Deas.
 Sed memini; neque te facies, neque formalaces sit,
 Spes capit, hæc coecos inuidiosâ procos;
 Qui, quid ament, inter phaleras tot, sæpè requirunt;
 Quas vbi sustuleris, pars quota Virgo sui est?
 Fallitur infido prope, turba leuissima, fuso;
 Præter & has phaleras, vix quod ameatur, habent,
 Equabat niueos par VVilgefortis olores
 Nota nimis formæ nomine virgo suæ.
 Fiat vt Androgynos setosis hispida malis;
 Barba, rogar, teneras, vestiat hirta genas.
 Lucia sydereis, ceu fax, lucebat ocellis,
 Cunctorumque oculis, lucia, sidus erat.
 Ne male luceret, mea lux, extinguere, dixit;
 Fodit & impactâ lumen vtrumque manu.
 Læsetat egregio multos Euphemia vultu,
 Fecerat & roseis vulnera multa labris;
 Ut fieret mutilo, fœdoque inamabilis ore,
 Abscidit ense duas, bina labella, rosas.
 Maxima de facie verus præconia rumor
 Deque tuis dederat Andragesina genis:
 Non poteras veram falsi conuincere famam,
 Quod poteras, facta est per tua vota, breuis.
 Sponle, peregrinæ non carperis igne figuræ,
 Nec bene crispatæ falleris arte comæ:
 Cortibi labecarens, tibi corsine criminè, cordieſt
 Obstet & vt facies, cor tibi, sponse, placet;
 O vtinam mibi cor nullis infame, litoris
 Flagitii purum suspicione vacet!
 Tum ſecura tui mihi mens gestiret amoris,
 Nec mea deiijceret conscius ora pudor.

H V G O

De S. Victore

in Arrha Animæ.

O Maculae foede, & turpes
quid tam diu haretis?
abite, discedite, & ne præsu-
mite amplius oculos dilecti mei
offendere.

F 3

VII.

Veni dilecte mi, egrediamur in agrum,
commoremur in villis. Canticus 7

VII.

*Veni dilecte mi, egrediamur in
agrum, commoremur in vil-
lis. Cant. 7.*

Am satis urbanas, mea lux, habitauimus aedes;
Quin semel in virides exspatiamur agros?
Tua quidem validi circumdant oppida muri,
Portaque ferratis non caret villa seris:
Est tamen in patulis, quid nescio, tertiis hortis
Quod nusquam in clausa moenibus urbis habes.
Magificis turgent urbana palatia tectis,
Multus & hic celsa cuspide surgit apex.
Nescio quid melius tamen illa mapalia spirent,
Rustica quo tenui stramine canna tegit.
Quid dubitas, mea lux, quin, quam procul urbibus
Tant procul agrestum, distet ab urbe, quies? (agri,
Fabula canta ut vatum notissima losu,
Ad bene fallendas fabula ficta vias:
Et facit ad rerum modè quas tractauimus, usum;
Si luet, auditu decipiemus iter.
Rusticus urbanum teatò mus paupere murem,
Fertur & appositis detinuisse cibis.
Musque epulas muris ridens urbanus agrestis,
Hec tua si mensa est, sat mihi ruris, ait,
Mox vice conuersa, mus Rusticus iuit in urbem,
Urbico in hospitium mure vocante suum:
Magnaque cum tanto minor esset mensa paratu,
Ut sonuere fures mensa relicta fuit;
Et propè depresso coniuia expalluit hospes,
Turbatique suum vix reperere cauum.
Rusticus aut animo sensim cum voce recepto,
Corripuit eel. rem Musculus urbe fugam:
Et procul è ciuis oculos ad moenia torquens,
Quam meus his praestat moenibus, inquit, ager?
Iam satis urbanas, mea lux, habitauimus aedes,
Urbe volant strepitus, rus colit alta quies,

Si memor es subeat tibi pars lautissima vulgi)
 Quisque suburbatum rus propè ciuis habet;
 Cunig; suam assiduè commendet quilibet urbem,
 Re tamen, ipsa magis rura, placere docent.
 Quiq; quorum imperijs vrbes, arcesque reguntur,
 Anxia seculo pectora rure leuant.
 Et magis hic puri libertas aurea Cœli,
 Quam laqueata, domi, marmore testa placent.
 Nec quæ centeno sinuat se porticus arcu,
 Lenit, ut ambiguos parvula villa, metus.
 Iam satis urbanas, mea lux, habitauimus ædes,
 Quin semel in villis degimus, aut in ag. is?
 Est mihi fontanis circumdata villula riuis,
 Villula, quam nusquam cultior vlla viret.
 Seu cœli ingenio, seu fertilis indole terra,
 Aptaque vicini commoditate loci.
 Huc mea lux, paucis tantum si veneris horis,
 Oblitus patriæ protinus vrbis eris.
 Tumque ego, cen tacitâ turtur meditatus in umbra,
 Libera, colloquijs, Sponse, vacabo tuis.
 Et procul à populis procul vrbibus atque tumultu
 Optatâ toties, sola, quiete fruar.
 Autem hinc nullus quæ mutua verba loquemur,
 Neстраque qui turbet otia nullus erit.
 Quique notet nostros, nemo metuendus, amores,
 Tetricus hinc nullum ius sibi Censor habet.
 Tunc mihi tu promes secretis intima fibris
 Quæque iuuent animata verba cupita meum.
 Tuac ego, sim quantâ dicam tibi, saucia flammâ;
 Quæque licet simules, dicta placere, scio.
 O semel optati micet hæc mibi sideris aura;
 Quam fortunato lux erit illa die!
 Iam satis urbanas, mea lux, habitauimus ædes,
 Neutra sic exiguo tempore, villa demus.

HIERONYMVS

Epist. 1. ad Heliod.

Quid agis? quamdiu te tecum
etorum umbræ premunt?
quamdiu fumosarum urbium
carcer includit? Crede mihi,
nescio quid plus lucis adspicio,
libet sarcinâ corporis abiectâ
ad purum aiboris euolare ful-
gorem.

Trahe me, post te curremus in odorem
unguentorum tuorum. Cantus. 2.

VIII.

*Trabe me post te, curremus in
odorem unguentorum ihorum.* Cant. 1.

A Spicis ut iaceant strati sine viribus artus,
Nec sim qualis eram, sola sed umbra mei?
Vix traho perterrita fastidia tetrica vite,
Ipsaque sunt oneri languida membra sibi.
Lassa iacet capitis nimbo sub pondere cervix,
Sarcina sunque manus, sarcina sunque pedes.
Assidueque nouam querunt iactata quietem,
Nec scio quo tandem fessa locare situ.
Surgete nunc meditor, nunc lassa recumbere stratos;
Nunc nixim cubito sustinuisse caput.
Nunc lubet inverso, nunc ore cubare supino.
Nunc aliud lateri substituisse latum.
Cumque tori crinitas pergraui languida partes,
Quilibet ex æquo displicet usque locus,
Heu! quid aga, grauis ipsa mihi, languensque iacentisque;
Teque volens cursu, non tam apta, sequitur
An fugis & medijs morientem deseris agris,
Nec mora tanta datur dum comes ire queam?
Aeger ita in Libycis, à milite miles arenis
Deseritur, subitez cum data signa fuga;
In trivij genit ix ita proicit impia natum,
Quem latere pudor, pauperieve vetat.
Tende manum, nostrique pius miserere doloris;
Tende manum refugo vel pede siste gradum.
Troica Dardanius cum Pegama cingeret ignis.
Quisque senem rapuit filius igne patrem.
Trans mare defessam fert nata Ciconia matrem,
Sustinet hinoulei Cerua natantis onus.
Tu solam ignutis, fugitiue, relinquis in aruis,
Nec sinis hoc humeris ponderis esse tuis?
Quamquam ego, velfieri tibi sarcina tanta recusem,
Si modò vel leuiter traxeris, ipsa sequar.

Et sequar & currām, rapiarque simillima vento;
 Languida funesto quæ modò strata solo.
 Nec quibus inuitam cegas, opus ense, vel armis;
 Sponte nec iniecto, libera, fūne sequar.
 Traxit ad impulsæ querulos testudinis ietus,
 Cum syluis Geticas Thrac Cytharista feras:
 Traxit, & attoritæ syluæque, feræque stupebant;
 Sic fide, sic filo, se potuisse trahi.
 Non ego Bythonij mouear testudine Vatis,
 Nec trahar Aoniz voce sonante lyræ.
 Quemque sui rapiunt sensus, sua quemq; voluptas,
 Se sinit hic oculis, auribus ille capi.
 Non ego luminibus, non auribus otia venor;
 Noster Achæmenij languor odoris eget.
 Lux mea, rorilegis halat tibi spica capillis,
 Manat odoratæ Palladis imbre caput.
 Vda Palæstino fragrant tibi tempora nardo,
 Myrraque de madidis stillat odora labris.
 Effat Orontæi tibi graminis halitus annas,
 Verbaque quot loqueris tot facis ore rosas.
 Albaque Pauchæo ceruix tibi sudat oliuo,
 Aflyrioque humeros rore perungit Onix.
 Et manus Ambrofis pluit vtraque roscida guttis,
 Et digitæ Libycæ germina meis olen.
 Denique quicquid olen conchis vnguentia Sabæis,
 Balsama quicquid olen, hoc meus hælat Amur.
 Nec solùn Assyrijs quæ sudant balsama rainis,
 Nataque odorifero thura Sabæa solo:
 Fragrat Oroontis hic spica suanior herbis,
 Guttaque Panchæis nobilior lacrymis.
 Nempe tuo qualis, Basilissa pudica, cubili.
 Qualis odor thalamo, Cæcili casta, tuo;
 Aut qualis, cùm Dorothæ pennus Ephebus
 Attulit hybernæ germina verna rosas;
 Aut Nasarenigenæ qualis cum Virginis ædem
 Sparsit Iessæ floris anhelus odor;
 Denique Diuorum qualis cùm gemmea stiliant
 Indigerum liquidis amphitheatra crocis.
 O semel has liceat mihi ducere auribus auras?
 Quæ modò languebani, sana repente sequar.
 Multaque currentem sociarum turba subibit,
 Ut glomerat socios vesta columba greges.

G I L B.

In Cant. hom. 19.

TEnax est funiculus amor;
amor affectuose trahit,
cui est id ipsum alloqui, quod
est allicere: nihil amoris tena-
cias vincule, nihil trahentius.

IX.

Quis mihi det te fratrem meum, sugentem
ubera matris meæ, ut inueniam te foris et
desculper te et iam me nemo despiciat Con. 8

IX.

*Quis mihi det te fratrem meum
fugientem ubera matris meae,
ut inveniam te foris, & de-
osculer te, & iam nemo me
despiciat. Cant. 8.*

Quis cumulet patrias tanto mihi stimate ceras,
Frater ut ad fratres annumerere meos!
Non tamen hoc facio pro stirpis imagine votum;
Nulla mihi augendi sanguinis ambitio est.
Stirpe licet nostrâ sanguis tibi vilier esset,
Optarem fratrem te tamen esse meum.
Non pubente quidem vernantem flore iuuentur,
Princa cui roseas vestiat umbra genas:
Sed puerum, toto qui nondum vixerit anno,
Lactis adhuc mater quem mea pascat ope.
Quique, ego quas luxi, parvo trahat ore papillas,
Inde si quis illos, quos ego sepè, sinus.
Hoc ego vel simili cupiam te corpore fratrem,
Si fueris maior, non ego te cupiam.
Quin igitur nostris, mea vita renascere saeclis,
Ut videam cunas, pueri parue, tuas?
Et nisi fallor, habent pueri quid amabile mores,
Quoque carent iuuenes, viroque senexque carent.
Utique suam quevis laudem sibi vindicet aetas,
Ille tamen pueros scilicet ornat amor.
An dubitas, alias puerili pueri vultu,
Ipse Deum domitor, parvulus esset, Amor?
Non nisi quod reliquis, magis haec sit amabilis aetas,
Nulla que sit tantum quæ, quod ametur, habet.
Haec quoque, cur voleam puerum Te causa coegerit,
Crediderim, pueri quod mage posse frui.
Quin igitur nostris, mea vita, renascere saeclis
Ut videam cunas parue puerelle, tuas?

Tám mea, ceu nato, quoties daret vbera Mater
 Parue, Tui toties copia prompta foret.
 Prompta foret noctuque, diuque, domique, forisque
 Et sine sollicito copia multa metu.
Quin igitur nostris, mea vita renascere sœclis,
 Osculer ut cunas parue puelle tuas.
Cafta, soror paruo quæ portigit oscula fratri,
 Oscula derisor carpere nemo potest.
Et licet illa frequens spectauerit oscula testis,
 Illa tamen testis carpere nemo potest.
Et licet inceptas stiterint hæc oscula voces,
 Semper habent iustas oscula cafta moras.
O bona, quæ nostris faueant ita Numinis votis
 Teque velint fratrem sic semel esse meum!
Nascere parue puer, fraterque admitte vocari;
 Omnia te Mundi vota, precesque petunt.
Quid præ lœticiâ, facerem tibi, paruale frater?
 Ahipræ lœticiâ, quid tibi non facerem?
O quoties vetitis furtim deprendenter horis,
 Peruigil, ad cunas, nocte stetisse tuas!
Quo tibi servitilis soror obsequiosa, studerent,
 Forte vel officiis facta molesta meis.
Nempe dato quocies depelleret vbera mater,
 Depulsum geminis exciperem manibus;
Aut quoties tepidâ gestare iuberet in umbrâ,
 Gestare vlnis sarcina grata meis.
Aut quoties blindo dare languida lumina somni,
 Somniferis caneret vox tibi nostra modis.
Ipsoque, cum digitos cunis adhiberet agendis,
 Hicet hoc à me præriperetur opus.
Mox ubi te nostræ concrederet anxia curæ,
 Discedensque, mihi diceret; esto vigil:
Exstubiis, soli prope Te mihi, parue, relictis,
 Quam facerem votis libera frena meis?
Continuo, tacite, velo de fronte reducto,
 Explerem aspectu lumina nostra tuo.
Inque tuo, fixis hærens obtutibus, ore,
 Vener oblati commoditate loci:
Et citò subiicerem capiti, colloque sinistræ,
 Appimeretque meo Te mea dextra sinu.
Et tibi, vix tactis furarer basia labris,
 Basia sic somno non nocitura tuo.
Qui igitur nostris, mea vita renascere sœclis,
 Vs scaci optatas suauier ore ganas?

Mox ubi lactanti sensim tibi cresceret ætas,
 Primaque discenti verba docenda forent;
 Discenti cuperem fieri tibi, parue, Magistra,
 Blæsaque, truncatis verba præire sonis:
 Cumq; geri alterius nolles modè grandior, vlnis.
 Aufus arundineo currere solus equo,
 Instruerem stabili vestigia figere gressu,
 Membraque constanti firma locare pede.
 Tumq; molesto aliquod si offenderet obijce saxum.
 Tutus in extensis exciperere manus.
 Quin tua sçpè velim falli vestigia lapsu,
 Lapsus ut amplexu sustinere meo.
 Nec tanti pretium peterem mihi grande laboris,
 Suauiolo pretium solueris omne tuo.

BONAVENTURA

Soliloq. cap. 1.

Ignorauit quod tam suavis, ô
 bone I E S V, esset tuus am-
 plexus, tam honestus attractus
 tuus, tam deliciosus conuictus
 tuus. cum enim te amuero,
 munda sum; cum accepero, vir-
 go sum.

In lectulo meo per noctes quasimoi quem
diligit anima mea. quasimoi illum et non in-
uoni. Canticus. 3.

X.

*In lectulo meo per noctes quae-
sui quem diligit anima mea;
quæsui illum, & non inuenio.*

Cant. 3.

Casta canunt nostræ suspiria, votaque Musæ,
Nullaque de thalamis vox, Hymenæ tuis.
Ut sua corporibus, sic mentibus est quoque flamma,
Et propè deterior corpora flamma coquit.
Intus in accensis qui mentibus æstuat ignis,
Delicias liquidi solus amoris habet.
O quanto his, Animæ, facibus melioribus ardent!
Oscula quam certâ dantque feruntque fidei
Quam placidis castas complexibus itur in vnoas,
Quam sanctoræ sociant mutua vincia manus!
Et suus hic etiam torus est genialis amoris,
Quæque maritali fœdera nexa face;
Casta Cupidineæ sed fœdera nescia tedæ,
Nec, nisi quem cupiat Vesta subire torum,
Sed neque cycnæis hinc turget culcita plenis,
Fataque Amyclæ vellere fulcra timent.
Quo duo tam casti thalamo sociantur amantes
Lectus olorinas non habet ille niues.
Lectulus auspicijs tantorum stratus amorum
Mens est lœtitiaz pace quieta suæ.
Lectule, pax animæ; cœlestis lectule tedæ;
Pronube sidereis lectule caste toris!
Tu Sponsi atque Animæ thalamus secretus amantis,
Solus es ô tantas dignus habere faces!
Hoc ego confueui, meditans, traducere noctes,
Cùm requiem pulso cura sopore negat.
Hoc meus ille; meos rapuit qui primus amores,
Est solitus vigili secebusse toro.
Et mihi tunc imas viri fax Dia medullas,
Inque vicem flammis viritur ille meis.

Tunc desideriis querimur sine voce loquentes,
 Mutaque plus verbi lacryma voci habet.
At noua quæ subiti sit, nescio, causa recessus;
 Subuereor, vitio sit data causa meo.
Nam mihi iam spatio plus visus abesse diurno,
 - Et secus atque solet nocte fuisse foris.
Hæc sine signa forent mutati fersan amoris?
 Aut illum maior lectulus alter habet?
Hei mihi quam miseris ea nox fuit acta querelis,
 - Quæ sine te, viduâ nox fuit acta domo!
Iam propè constituerat medio vaga Cynthia cœlo,
 Alataque soperierat lumina lassa quies;
Cum mihi vi a tori pulsâ vox dicere spondas
 Surge parat thalamo sponsus abire tuus.
Suscitor, & piceos oculis derergeo somnos,
 Impositum cubito sustineoque caput:
Et desolatas implens vula ibus & Ædes
 Sollicita, dormis lux mea? voce rego.
Hei mihi! responsum nullum dedit ille reganti,
 Fugerat è thalamis transfuga nesciis meis
Protinus accenso reperi vestigia lychno
 Quæ cuperem numquam visa fuisse mihi.
Dic meus, exclamo, quò fugit, lectule, sponsus?
 Perfidie, dic meus heu! lectule, sponsus ubi es?
Et vigor, & toto velut amens erro cubili,
 Ut tua te viduâ luxit Alexi, domo.
Quos ego tunc animo sensi effervescere tumultus,
 Cygnæus fuerat Pax cui fida torus!
Quæ mentem subito insanæ vertere procellæ,
 Insolitam dubijs pandere lina Notis!
Quæm sterili iacuit damnatum pectus arena,
 Dia cui æthereis vena scatebat aquis!
Iam grauidos labor est oculos attollere cælo,
 Oraque diuinâ solnere laude, labor.
Iam neque sacra valent prisæ in certamina vires
 Quæ modò Iusus erant prælia, facta dolor.
Scilicet optata dum felix vterer aurâ,
 Aurea molliculus Pax mihi lectus erat,
Tunc, vt inexpertis Tiro temerarius armis,
 (Omnia qui lingua prælia victor agit)
Optulam rabidis caput obiectare Tyrannis,
 Aut animam pulcrâ fundere posse nece,
Tunc & Apolloniz mihi credita flamma, rosetum,
 Tunc rotæ Costiadæ Virginis, esse trochus:

LIBER SECUNDVS. IOI

Visaquesunt Agathæ gemini, duo vulnera, torque
Blandaque Blandinæ, Taure, putatus ouis:
Denique barbarici laniena infanda macelli,
Totaque carnificum visa theatra, iocus.
Nempe erat in calidis tam feruida flâna medullis,
Aurea cum placidus Pax mihi lectus erat.
At simul ac sponso calor hic abeunte recessit;
Frigidior Scythico mens mihi facta gelu est.
Sic noua, quas! Zephyris spirantibus educat æstas,
Decoquit immeritas vna prima rosas.
Lampada sic tenui Pallas quam nutrit oliuo,
Extinguit tremuli bucca soluta Noti.
Ah male, te placido quæsiui sponse cubili;
Qui Crucis in thalamo repudiendus eras.
Pax mihi lectus erat, Tibi Crux erat aspera lectus,
Hoc te debueram, querere, sponse, toro.
Lux mea, iam quota Te querendo perdita nox est!
Sed quæsiui, ubi non iouenientus eras.

GREGORIVS.

bom. 19. in Ezechiel.

Dilectum in lectulo qua-
rimus, quando in præsen-
tis vita aliquantula requie re-
demptoris nostri desiderio suspi-
ramus. Per noctem querimus;
quia etsi iam in illo mens vigi-
lat, tamen adhuc oculus cali-
gat,

*Surgam et circuibo ciuitatem; per vias et
plateas quoram quem diligit anima mea:
quesiui illum et non inueni. Cantic. 3.*

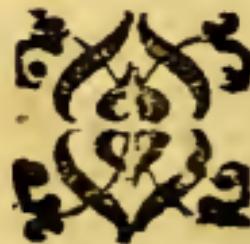
XI.

*Surgam & circuibo ciuitatem;
per vicos & plateas queram
quem diligit anima mea:
quasi illum, & non inueni.*

Cant. 3.

T. Andē, serō licet, meū est mihi cognitus error,
Si bene quæsisem, sponse, repertus eras.
Credideram placido somnos te carpere lecto,
Commodus, at video, non fuit ille torus.
Quid faciam? cœptæ pergam dare membra quietis?
Et sine te somnus lumina nostra teget?
Ah, sine te, nequeam solito dare membra sepori.
Aut ullā, sine te, sponse, quiete, frui!
Non si somniferis inuitet lympha susurris,
Lympha cauernoso præcipitata iugo;
Aut nemorum blandis agitata cacumina ventis,
Multaque, quæ sylvis garrula cantat avis.
Ape Heliconiadum, Parnassia turba, Dearum,
Aut pater auratae Delius ipse lyræ.
Nec tua discentiant mihi, Somne, papauera curas,
Humida nec virgā tempora tacta tuā.
Noxia nec vigilem quæ sopijt herba Draconem,
Fistula quæque oculos condidit, Arge tuos.
Vix ubi composui luctantia lumina somno,
Rumpitur indomito cœpta dolore quies.
Et nullam accipiunt oculique aut pectora noctem,
Quin mihi, nox etiam creditur vna, decim.
Fingit & assidue de te, mihi somnia Morpheus,
Nec fugis ex oculis siebilis umbra meis.
Cur toties igitur somni mihi nocte petuntur,
Si mibi nulla venit, nesci, petita quies?
Eripiar stratis, medianaque vagata per umbrem,
Quo sors aut ratio me volet ire, ferar.

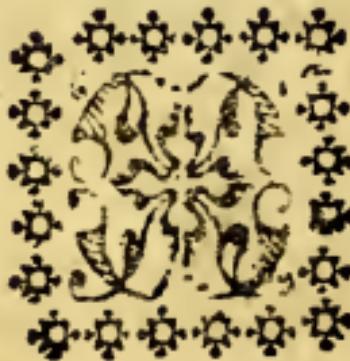
Et circumspiciens, nūm fortè quis angulus abdār?
 Quæram quem propriâ diligo plus animâ.
 Quæram porticibus, quæram stabulisque, casisque,
 Perque semel tritis ibo, redibo, vias.
 Nec male perspecte fallet specus vlla latebræ,
 Nec quem tranfiero, circulus ullus erit.
 Qualis odora canis vestigia pressa ferarum
 Mersâ n re legens, iuſtra, inbosque subit:
 Aut qualis ficulas Ops errabunda per urbes,
 Aspicit an flores perdita Nata legat;
 Ruraque piniferis vestigans aitia tedis
 Persephonem stygiis optat adire vadis.
 Aut potius Solymis qualis vaga Magdala campis
 (Cùm flebat Domini marmorinane sui)
 Saxe per alta rudesque ruit furiata per agros
 Qua dolor ancipitem qua rapiebat amor.
 Omnibus una locis aderat, comes omnibus vos,
 Vna super Domini funere multa rogans.
 Attica sic viuio volucris gemit anxia nido,
 Luſionisque nemus personat omne modis:
 Et circum, supràque volans, nunc ardua sumptis
 Vertice, nunc ima pendula fronde sedet;
 Et raptam sobolem, raptoris & aucupis artes
 Hoc I consanguineo nunciat orba gregi.
 Haud aliter cunctis lustrauit compita vicis,
 Non tamen est illo præda reperta loco.
 Infames vici, loca detestanda plateæ,
 Decepto tories compita trita pede!
 Amissum in thalamis foris h̄c reperire putabam,
 Sed male quæſitus, perditus usque latet.

AMBROSIUS

L. 3. de Virg.

Non in foro, non in plateis
Christus reperitur. non
est Christus circumforaneus.
Christus enim pax; in foro
lites: Christus iustitia est; in
foro iniquitas. &c. fugiamus
ergo forum, fugiamus plateas.

Num. quem diligit anima mea. vidistis? Paullulum
cum pertransisset eos. inueni quem diligit ani-
ma mea: tenui eum. nec dimissem. Canic. 3.

XII.

*Num quem diligit anima mea
vidisti?*

*Paululum cum pertransisem
eos, inueni quem diligit ani-
ma mea; tenui illam & non
demittam. Cant. 3.*

R Estat adhuc tota locus ullus omissus in urbe?
Aut regio nostro non peragrata pede?
Flamiferis cunctæ facibus luxere plateæ,
Nullaque vel minimæ compita spreca vix.
Hei mihi quos vicos, quæ non loca tristis obiuit?
Urbs etiam in tantâ defuit urbe mihi.
Sed quid in hos frustra iuuat incubuisse labores,
Si sponsum semper quero, nec inuenio?
Ergo domum lacrymans, vestigia retrò ferebam,
Quique rogaretut, nemo viator erat.
Cum proprietor portis à mœnibus aufero gressum,
Et vigil ad portas occupat ecce cohors:
Ac prior, hic, dixi, quem diligo forte latebit;
Et subito, vigiles, reppererintne? rogo.
Illi, cum tacito conuertere lumina risu,
Verbaque dentatis reddere salsa iocis.
Et quidam; quisnam ille tuus quem diligis ignis?
Absque suo nosci nomine posse putas?
Parcite, respondi, tam rusticus est mihi candor,
Scire omnes rebar; quis meus esset amor.
Nec mage vel Pyladis notum, vel nomen Orestis,
Néve tuum, Thysbe, Pirame, néve tuum:
Vosque etiam, quamuis, quem diligo, scire negetis,
Scire, nec ignotum posse latere, puto.
Obsecro, dic igitur Custodia pervigil urbis,
Num nucus hac vobis tendere vius amor?

Ille meus, propria quem plus ego diligo vita.
 Qui quoque me vita plus amat ipse sua.
 Dicite, quando abiit ? quan: illo tempore manus
 Quaque præhensorum se simulauit iter?
 Hac aut illac ? dextrâ vel forte sinistrâ?
 Solus erat ? sociis am' comitatus erat?
 Excubiæ saltis iterum risere cachinnis;
 At mihi falsa meas obruit vnda genas.
 Transieram spousi neque spes super villa videndi.
 Mensque erat in damni mersa dolore sui:
 En subito, dum cuncta animo tristissima voluo,
 Nullaque quam tantæ, vota minora spei;
 Ille meus, totâ toties quæsitus in urbe,
 Iam non quæsitus constitit ante oculos.
 Exilio, mistoque metu perterrita, gaudens
 Vix potui propriis credere luminibus.
 Et, Tene aspicio, mea lux, mea vita ? volentem
 Dicere, vox hærens faucibus impediit.
 Qualis ubi viro coniux inopina marito
 (Quoniam mendax tulerat rumor obisse diem)
 Obstupet, ac visa veluti percellitur umbra,
 Optantemque loqui, pallida facta, fugit.
 Nec nisi iam noto reducis fidentior ore,
 Audet in amplexus coniugis ire sui:
 Tumque veretur adhuc, ne se male credula fallat,
 Inque fidem leuior decipiatur amor:
 Sic ego, dum trepidæ rediere in pectori & ires,
 Teque iterum ante oculos, sponsæ, reviso meos;
 Subdubitans, speransq; timensq; & amore fatigès,
 Tûne es, quem video, clamo, vel v'bra tui?
 Ah sponsæ ! ah non es ! non es, quem diligo non es!
 Imò es, quid dubito ? numquid es? haud dubito
 O mea lux, video, te nunc video, mea vita;
 Nil ultra dubito, lux mea, te video.
 Agnoscensque tui vocem præsentis & ora,
 Inuolo in amplexus, sponsæ reperte, tuos.
 Iamque ego te teneo, neque pervaga compita queas,
 Ludibrium, vigili nocte futura gregi.
 O mea si geminis matentur brachia vinclis,
 Atque manus manicis, compedibusque pedes!
 Quam te complicitis, mea lux amplecterer vlnis!
 Arctius amplexu, vltis & vlnæ, tuo. (rum,
 Arctius anguipedum manibus, pedibusque hedera-
 Quæcis obicit annosas herba marita domos.

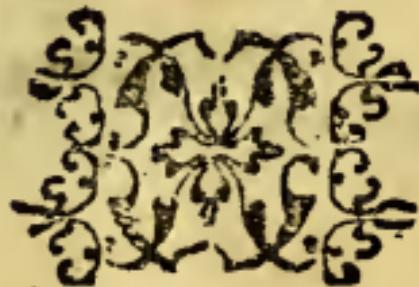
LIBER SECUNDVS 109

sed neque te nostri lassent, mea vita, lacerti,
Sæpè nec errantes per tua colla manus:
Longa Tui subeat, mea lux, absentia mentem,
Nec nisi pensari tempore posse putes.
Ah citò tam longi quereris compendia damni!
Vix ego iam cœpi, tu satur, ecce, fugis.
Non ita discedes, non tam citè liber abibis;
Non nisi pugnando viceris, effugies.

B E D A

In 3. c. Cant.

TAntè instantiùs inuen-
tum tenui, quanto tar-
diùs, quem quarebam, inueni.

*Mihi autem, adhaerere Deo bonum est, ponere
in Domino Deo spem meam. Psal. 72.*

XIII.

Mibi autem adhaerere Deo bonum est, ponere in Dominō Deo spem meam.

Psalm. 72.

Quām mea, per varios, vita est exercita casus.
Ut pila, percussa pulsa, repulsa manus.
Munera belligeri primum placuere Gradiui,
Armaque, spe laudis, sanguinolenta tuli.
Arma dabant animos, & erat spes omnis in armis,
Ceu foret hæc votis meta futura meis.
Sxpè vigil tetricas traduxi cantibus horas.
Et custos speculæ tædia lenga tuli:
Nec semel admonitu fraus hostica prodita nostro
Cūm signum toties, ore, vel ære dedi. (est,
Addidici septis fossam producere castris,
Et sude præfixas impedijsse vias,
Quin etiam subitæ faciem componere pugnoz,
Et trepidis animos addere, voce, globis.
Denique non tenuit belli quis certius artes,
Militis auxilio seu ducis esset opus,
Ah, quoties Libycas pressit pes lassus arenas,
Et cecidit madidis sudor in ora comis,
Collaque magnanimus tinxit fumantia puluis,
Nec tamen vnda, sitim quæ recrearet, erat,
Ah quoties gelidos fluviorum innauimus alueos,
Ære grauante humeros, ære grauante caput,
Oraque prensatos retinebant mordicus enses,
Nando per obstantes cùm veheremur aquas.
Bellantem tenuit iam tot me Marspiter annis,
Principioque pedes, fine merebar eques:
Quoque tegor, decimâ fuit i&etus arundine thorax,
Læsaque sunt totidem cassis & vmbro locis.
Lethifero cecidit sonipes mihi tertius i&etu,
Crista quater, galez cuspide, rapta fuit.

Quis

Quin animam præceps in aperta pericula misi.
 Dum nimis hostili dexera cede calet.

Nulla tamen nostro tunc sunt data vulnera tergo,
 Omne sed aduerso pedore vulnera erat.

Nempe gradum tenui, contra ferrumq; facesque,
 Telaque, præcipiti grandine plura tuli.

Perque meo factos gladio spatiabar aceruos,
 Impedito si bigens corpora strata pede.

Quis putet, hoc tantis caput insuperabile belks,
 Non enim bellis, vota tulisse suis?

Heu mihi! post partas proprio tot sanguine lauros,
 Post tot ad infernos funera missa lacus;

Post toties meritas gladio vistere coronas,
 Post tot fixa tuo signa, Graliue, tholo

Vna tot egregios deleauit culpa triumphos,
 Nec fuit vlla super nominis umbra mei:

Et grauis in pœnam me dirwit ære Tribunus,
 Iussit & incineto turpiter ire sagro.

Gloria quin odiis popularibus obruta vertit,
 Sic cecidit taato Marte petitus honos.

O vtinam potius pro te, Deus arma tulissim!

Non ita cassa suis laudibus arma forent.

Te super, intrepidâ melius spe, vota locantur,
 Ut fundat trepidas anchora fida rates.

Ergo suum Odryso positum suspendimus ensem,
 AEraque sunt curuz iussa valere tubæ.

Tum lucra, tum vigiles, lucro arrisere tabernæ,
 Vnaque Mercurio cura litaſſe fuit.

Tum piper & lanas Lydo reparauimus auro,
 Veximus & grauidâ grana, merumque trabe.

Nostraque Barbaricos telligerunt linteæ portus
 Et sinus inuenientâ vix sine merce fuit.

Scilicet è minimâ magouin re cogere questum,
 Maximus hanc Studii parte triumphus erat.

Cruerat aggestis iam deosa pecunia summis,
 Nec dominus immeasas arcta tenebat opes.

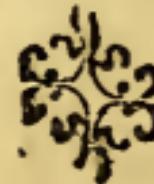
Classis & ambustis onerata redibat ab Indis,
 Sed periit, patriis proxima classis aquis.

Plurimus implebat tabulas mihi debitor ambas,
 Credita priurus debitor esse negat,

Ergo velut liquidis sal crescit & interit radis,
 Ut creuistis opes, sic periit opes.

O quanto placidos tranquillius exigit annos,
 Qui neque lucra cupit, qui neque beila monet!

nes Athlantiade, tua linquo negotia, dixi,
 Nulla mihi vestrâ merce redempta quies.
 Quid facerem, toties frustrantibus omnia votis,
 Marte negante decus, Mercurioque fidem?
 Elegis iuignotam subrepfi nobilis aulam;
 Magnaque mox Regi fama relata mei est.
 Et vocor, & videor, placidoque arrideor ore;
 Dum loquor, & pronâ Principis aure fruor.
 Escio quid fuerit, quod Rex ita cœpit amare;
 Non fuit hoc meriti, sed magè sortis opus.
 Tu fuerit virtus, seu sors, seu Regius error,
 Maximus exiguo tempore crevit amor.
 Epe diem nocti coniunximus, inque loquende.
 Non fuerat visus præcipitas dies.
 Epe domi tacitas lusu traduximus horas,
 Vnaque sepe foris mensa duobus erat.
 Non ita Seianum Latitâ fauor extulit Aulâ;
 Clitus Alexandro non ita carus erat.
 Commodus haud tantum potuit tribuisse Cleandro,
 Aut Constantini plus amor Ablauio.
 Namque suâ fateor, fauor hic, nouitate placebat,
 (Ut prope non solitâ res nouitate placent)
 Iulaque felicem, felicem turba vocabat,
 Quod mihi tanta Ducas gratia parta foret.
 Nah! nimis infidis subnixa potentia sceptris.
 Quæ minimo sortis turbine versa ruit!
 Ecce, minax tetricos cœpit Rex ducere vultus,
 Nec tamen est vitio gratia læsa meo.
 Hei mihi! cœptus amor, subitam se vertit in iram,
 Hostis & è patrio cogor abire solo.
 Et veteres auxi casu, noua fabula, fastos;
 Fabula sic elegis triste canenda meis,
 Arcadii Eutropius, Stilico rediuius Honor,
 Et Constantini Cœsaris Ablauius,
 Clitus Alexandri, Tiberi, Seianus imago,
 Heu nimis historiæ vera fuere meæ.
 Deus! ô quanto tranquilius exigit æsum,
 Qui locat in sceptris votaque spesque tuis?

Sub umbra illius quem desideraueram. sed
Cantic. 2.

LIBER SECUNDUS

XIV.

Sub umbrâ illius, quem desideraueram, sedi. Cant. 2.

Fors iter ignotas longum meditabat in oras,
Et bona iam cœptæ pars erat acta vix.

Vtque solet lassus meta in spectare viator,
Credebam spatijs pauca deesse meis.

Vt cœpi reliquos metiri prouida passus,
Maius erat medio, quod superabat, iter.

Hei mihi! tum refugæ ceciderunt corpore vires,
Totque, nimis durus, millia visa labor.

Ergo oculos cœlo miserâ cum voce tetendi,
Ferret an hinc aliquis, voce vocatus opem?

Et mihi, quis dixi, dabit hisce sub æstibus um-
Solis ab infesto verberor igne caput. (bram?

Aspice, sub plantis quam feruea arida tellus,
Siccaque semustos vrat arena pedes.

Onemora! ô riguæ, fiendosa cacumina, syluz!
O latebræ! ô fontes! arboreæque domu!

O utinam, virides pandat mihi populus alas,
Aut caput hoc, mali fronde comante tegar!

Audiuit ille meas solitus lenire querelas,
Cuius erat toties umbra petita mihi.

Et scio, quo properas, scio, quas ait, arripis oras;
Et scio, quan toties anxia poscis opem:

Cœlestis Solymæ longinquam tendis iu urbem.
Quamque agis in terris, hic tibi, vita via est.

Iamque grauat longi te tanta molestia cuius,

Et cuperes Mali fronde virente te i.

Ecce tuis venio sperata laboribus umbra,

Quamque vides, placido tegmine Malus ero,

Aspicis hærentes funesta ex arbore palmas,

Quosque fodit geminos cuspis acuta pedes?

Aspicis in numero laniatum vuinere corpus?

Aspicis? heu vix est corporis umbra mei,

Hic tibi quæsiam fessæ dabit umbra quietem,

Portus & in duris, hic tibi malus, erit.

Dixerat, & vires subito redire iacenti,
 Tanta loquente Deo, visque vigorque fuit.
 Tunc ego suspiciens, in sponsum lumina fixi:
 Hei mihi suspensus de Cruce sponsus erat
 Et qualis, sponse, inquam, haec est, quam triakis?
 Haec enim erit capiti Malus aprica meo? (imago?)
 Hac ego sanguineam languens residebo sub umbram?
 Tu, crucis infani stipite fixus eris?
 O mala Malus! & infelix, quae te manus umquam
 Fixit humo! manus haec, cede cruentata fuit.
 Attamen haec latetos malus iacit ardua ramos,
 Utque cubem, placidos umbra dat apta toros;
 Umbradat apta toros, sed non tamen apta sopori:
 Ah! magis haec lacrymas, Malus & umbra petunt.
 O bona Malus! & o felix, quae te manus umquam
 Fixit humo! hanc fidus iam decet esse manus
~~et dico haec.~~
 Ah video, cui te similem, mi sponse, vocabo;
 Sepe mihi umbriferæ muacere functe domus.
 Qualis onusta rubris late sua brachia pomis;
 Spargit, & apta siti munera Malus habet;
 Exsuperatque suas, numerosa fruge forores,
 Una nemus lassis, hospitibusque penus:
 Talis es astiuis mihi, sponde, caloribus umbra;
 Lymphaque dum filio, dum fameoque, cibis.
 O quoties ego te! quoties, mi sponse, vocavi,
 Ut semel illa meum conderet umbra caput
 Hic ego, si licet, dixi, gemebunda sedebo;
 Ut sedet amissio mestis columba viro.
 Et modò purpurei concreto sanguine crines,
 Et modò materies, labra doloris erunt.
 Nunc oculi ante oculos, nunc frons, nunc pendula
 ceruix,
 Nunc os nunc atro barbi cruore madens
 O quoties laus hoc, lacrymausq; gemensq; videbo
 Ne videam, lacrymis impediaturque meis?
 Multa tamen habit hoc vnu mihi vulnera, vulnus,
 Saucta dum geminos labat ad usque pedes.
 Tuncque iterum amplexu ligatum lacrymabile
 Stringens,
 Subscribam haec plantis verba suprema tuis:
 En duo qui causam presenti sibi mortis, Amantes,
 Mergitur haec lacrymis, igitibus ille perit.

HONOR:

*Apud Delr. in
C. 2. Cant.*

VMbra fit ex corpore &
luce, & est itinerantium
refrigerium ab aſtu. & prote-
ctio à tempeſtate. Arbor vi-
ta, ſcilicet malus, eſt sancta
Crux: fructus eius Christus
vmbra tutela vel refrigerium
humanigenoris.

Quomodo cantabimus canticum Domini in terra
aliena? Psal. 136.

XV.

Quomodo cantabimus cantum Domini in terrâ alienâ? Psalm. 136.

Quid toties cantus iterare iubetis amici,
 Seu lubeat digitis, seu iuvet ore loqui?
 Etiam cantus poscunt, animique quietem.
 Turbia cum mens est, os digitique dolent.
 Unum magè cantandum, cum mens iacet ægra, moperit.
 Tuncque opus esse lyrâ, tuncque opus esse chelys,
 Nempe suo nimium ne mersa dolore laboret,
 Aut intenta suis, sit nimis ipsa malis.
 Quid quod opem certæ promittitis usque modelas,
 Vestra nec exemplo dicta probante carent:
 Dicitis hanc caussam cur lassus nauita cantet,
 Sollicitat celeri cum freta lenta manu.
 Quisque gregem virides pascendum dicit in agro
 Non, nisi ne nimium sit mora longa, canit.
 Et canit ut fallat fastidia longa viator,
 Miles & ut cantet, noxque labore que facit.
 Non ego, quod faciunt, miles, nauta; atque viator,
 Quodque facit pastor, damno rebellis opus.
 Adde quod & Dominæ iam dudu' assueta querelis,
 Ad solitos gemitus plus mea lingua valet;
 Vixque retentanti iam carmina prisca subibant,
 Musica quin etiam res nihil visa nota est.
 Vixque timet longo ventens è carcere Solemy;
 Sic mea lux: itiam lingua modosque timet.
 Ad numeros quoq[ue] fuit impetus ire reliq[ue],
 Aut solitam digitis sollicitare chelym;
 Aut docto querulas impellere pedine chordas;
 Aut mollem articulis increpuisse lyram;
 Aut leve ceratis modulari carmen auenis,
 Aut voci liquidas affloc:are fides,
 Heu! toties lacrymæ sunt, metentante, profusa;
 Et lacrymis, digitis, voxque retenta fuit.

Mox luctata iterum cantu deducere vocem,
 Et querulâ digitos attenuasse lyrâ,
 Ne quicquam aduersis si nisi me tendere musis,
 Villa nec est nostrâ barbitos icta manu.
 Interca longâ iam desuetudine pigra,
 Artem dedicâit voxque manusque, suam.
 Nec si nunc studium gravitatis inane retentem,
 Mollescant studio tristia fata meo.
 Eto, sciam leuisibus tamen addere carmina nervis,
 Aptaque mutandis sit mihi lingua sonis;
 Et vincam Aonias digitis, aut gutture Dius,
 Et mea sit melior, Marsia, Canna tuâ;
 Panaque multiformem cogam submittere buxum,
 Et superem Thressx stamina docta lyræ:
 Questibus, an cantu videor debere teneri,
 Maxima cui flendi copia senper adest?
 Ah! bene, ne canté, mihi per mala plurima cautû est;
 Vertit & in morem, iam mihi pene doler.
 Nec locus, ut cantem, patitur, neque tempora pre-
 sunt;
 Utque locus sinat, aut tempora, moeror obest.
 Quid? vultis patriâ procul à tellure iacentem,
 Externi patris orbe sonare modos?
 Parcite, fortunæ nimis exulis ista repugnant:
 Non est conueniens cantibus ille locus.
 Exul & à patrio tam longè dissita Cœlo,
 Impellam patriæ dulcia fila lyræ?
 Parcite tam miserum fortunæ vulnus habentis;
 Cantandi externo nulla libido solo est.
 Tristia flebilibus manant reihi lumina riuis,
 Et videor festam pæsse ferire chelym?
 Semper in obtutu vigilat mens fixa malorum,
 Et cythara videor posse, vel ore loqui?
 Hen! nimis insistant praesenti pectora fato,
 Et numquam exilij sensus acerbus abest.
 Si quisquam his iubeat Amphiona viuere terris,
 Aonio numquam peccine tangat ebur.
 Respectu Euridicen proprio cùm perdidit Or-
 pheus,
 Ilicet artifices obrignere manus;
 Et manibus cecidit leue cum testudine plectrum,
 Fractaque sunt casu garrula fila suo.
 Quid mihi, non una fatorum clade sepulcr
 Præcipitis, toties vngue ciere fides?

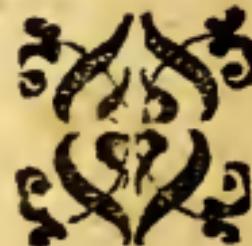
LIBER SECUNDVS 121

Dum circumspiciens, ubi sim, te Patria spes,
Heu cedit aspectu mens labefacta, tuo!
Cum semel, o sperata diu, tibi Patria reddar,
Tunc ego voce canam, tunc ego mente canam.

A V G V S T I N V S

Medit. Cap. 35.

V Tinam possem talia dicere, qualia hymnidici
Angelorum Chori! o quam libenter me in tuis laudibus totum effunderem!

LIBER TERTIVS.
S V S P I R I A
A N I M Æ
A M A N T I S.

Adiuro vos, filia Hierusaleni, si inueneritis
dilectum meum, ut nunc iactis ei, quia amore
langueo. Cantus. 5.

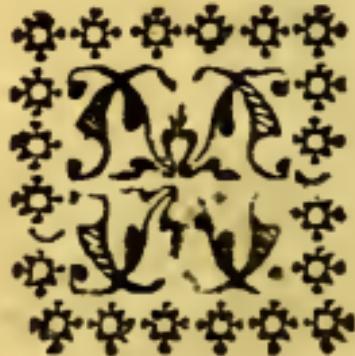
I.

*Adiuro vos, filie Hierusalem,
si inueneritis dilectum meū,
ut nuncietis ei : quia amore
langueo. Cant. 5.*

COelestes animæ, Selymæ cœlestis alumnæ,
Quæ teritis niueo cœrulea templa pede;
Vos ego, vos numquam violando carmine testor,
(Si meus est vobis forte repertus amor)
Dicite, quæd cœcâ, sic eius langueo flammâ,
Languet ut Assyrie flosculus vîsus agro.
Nempe suas nuper cùm spargeret ille sagittas,
Delituit proprijs mistus aundinibus:
Et summa trifidi præfixus cuspide teli,
Cor mihi, ceu Parthi, canna redunca fidit.
Ah quibus, ah quantis tuā pectus amoribus arke
Non furit Aeterno sénior igne rogor.
Nunc igitur cupidus de me si plura rogabit,
(Namque solent cupidi multa rogare proci)
Dicite, languoris quæ sit mea visa figura;
Pluraque, laquentem non potuisse loqui,
Si roget; an lento mihi febris inæstuet igne?
Dicite, quod nullo febris ab igne coquar.
Si roget, an mortis propior sim visa periclo?
Dicite quæ vobis, ore tacente, loquor.
Dicite, nulla meis vos reddere nuncia verbis,
Sed fati tantum reddere verba mei.
Si lubeat nostros tamen illi nescere vultus,
Nec graue sit vobis dicere, qualis eram:
Hac, precor, aut simili, tum me depingite formæ,
Qua sciat & morbi quæ sit origo mei.
Dicite, quæd iaceam tenebris exsanguis obortis,
Succiduo in nudum corpore lapsa solum.
Sinique hebetes oculi, mediâ ceu morte natantes,
Inquæ sinu iaceat languida facta magus;

Nes

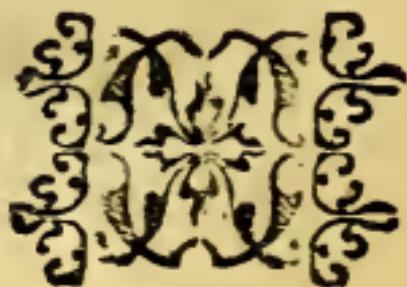
Nec rosa pīta genis, neque viua corallia labris
 Venaque vix, quamuis pollice tacta, micet:
 Namque diu nullo cōstet me viuere signo,
 Quām quod anhelanti pētore xpē gemam.
 Quodque mihi certam non possim fingere caussam
 Cur toties nullo lēsa dolore querar:
 Non possim, nisi fors gemitu se prodere cogat
 Qui gemitum toties pētore rupit Amor.
 Hęc reor, hęc nostri fuit vnicā caussa doloris,
 Et quid amans esset nescij, amansque fui.
 Hoc fuit, hoc toties me suspirare coēgit,
 Per gremium iniūx tūm flueretis aqua.
 Hoc fuit, ut, quamuis toties aliena loquentis
 Illius assidue nomen in ore foret.
 Ego meis, oro, Dilecto hęc dicite verbis:
 Illius immodica quod tremor ægra face:
 Dicite, quòd leato sic torreor illius igne,
 Ut rosa cœlesti tortida facta cane,
 Dicite quòd longa sic eius languore flammæ,
 Ut languent siccâ lilia cana comâ.
 Dicite quodque mei caussa vnicā sit languoris,
 (Qui simul est mortis caussa futurus) Amor.

R V P E R T V S.

In Cant.

Annunciate, quia amo-
re langeuo. præ magno
faciei eius videnda desiderio;
vitæ tedium patior, & vix
presentis exilij moras sustineo.

Fulcite me flonibus. Stipate me malis. quia
amore languo. Cantic. 2.

II.

*Fulcite me floribus, stipate me
malis; quia amore languor;*

Cant. 2.

O Amor! ô quantis torres mihi viscera flammis!
O Amor! ô aaimi' blande Tyranne mei!
O Amor! ah tantos qui pectore comprimat ignes
Parce vel in vapidos dissoluior cineres.
Parce Amor, ô toties repetitis parce sagittis!
Inloua, pars animi, vulnera, nulla vacat.
Parce Amor, & nocuæ procul abijce tela phasætræ,
Proxima, quam iacies, figet arundo necem.
Ah perij! neque nota mihi suspiria duco,
Que sonat, ignoto vox ab amore sonat.
Scilicet arcanos penitus graffatus in artus,
Iam mea, victor ouans, regna subegit Amor.
Me miseram! tantos nemo miserabitur ignes;
Nemo vel è terris, nemo vel è superis?
Tûque meus (tanti caussa unica qui tormenti es)
Tu meus, hæc siceo lumine cernis Amor?
Vos saltem AEtherij Cœlo properate coloni,
Vos, quibus à simili mens calet ita face:
Ferte rosas, date mala & odore Chloridis herbas,
Quicquid & Alcinous, Floraque quicquid habet.
Ferte rosas, date mala ardentiobus obuia flammis,
Mitior in malis est amor, inque rosis.
Ferte rosas manibus, calathis effundite mala,
Fors erit hinc nostris cerca medela malis.
Sed quid ago? quid posco rosas? quid postulo mala?
Est dolus in malis, est dolus inque rosis:
Forsan Amor falsi tegitur velamine mali,
Aut sua spiniferis occulit arma rosis.
Periuro simplex malo delusa Cydippe est,
Et Venus armatae cuspide Izfa rosi.
Noli tuas Cytheræa rosas, tua mala, Cydippe,
Nescia perfidæ, mala rosas que volo.

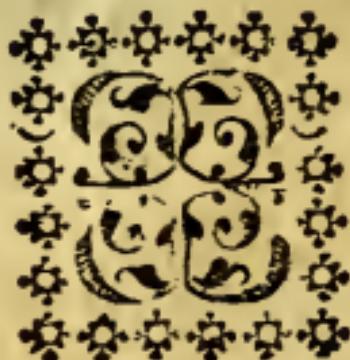
Quales Dorotheæ superis tulit ales ab hostiis,
 Canaque quas stupuit bruma rubere rosas.
 Quale Tibi Elysio venit Luduina vireto
 Angelico carptum pollice liliolum.
 Has mihi posco rosas, hæc mala, hæc lilia posco,
 Nescia perfidæ lilia, mala, rosas.
 His mihi vernantem viridi super aggere lectum,
 Piæque puniceis sternite fulcra crocis.
 Fiscinaque è lento fiat pulvinus hibisco,
 Fiscina quam viridi farciat herba toro.
 Iungite vimineis collecta lignistra quafillis,
 Et pluat in laxos lutea Caltha sibus:
 Lunceaque egregijs onerate canistra Hyacinthis,
 Misceat & calyces Bellis amœna suos:
 Spicaque Narcissusque & apex stellatus Amelli,
 Pulcraque cœruleis cum Cyanis Anemon,
 Et Nymphæ marina, immortalesque Amaranthi,
 Iridis & Violæ multicoloris opes.
 Lunctaque Smilacibus Pæonia regia paruis,
 Cunctaque que Pæsto diuite ferta virent.
 Addite decerptas Arabo de cortice frondes,
 Et Myrrhum & Daphnen Cecropiumq; Thymū,
 Serpillumq; Chamælicumq; Aloënq; Ciperumq;
 Et Nardum & Tymbram, Cynnamaq; & Casiam.
 Et Costum & Staaten & Lentis germen Amomi,
 Et Cilicum tota sterote messe solum.
 Sternite, & hoc animæ quidquid super exspiradum
 Roscidulis, simite, elangueat in folijs. (est)
 Tunc ego sic morieas componam leniter artus,
 Ut Rosa deciduas vngue resepta comas.
 Aut moritura graves inclinant Lilia cuimors
 Quæque halant animas gramina messa suæ.

GISLEN:

In c. 2. Cānt.

Bonus certè languor, cum infirmitas hac non sit ad mortem, sed ad vitam; ut glorificetur Deus per eam. Cum dolor, febrisne ista non sit ab igne consumente, sed ab igne potius perficiente.

Dilectus meus mihi et ego illi qui pascitur
inter lilia, donec aspiret dies et inclinentur
umbrae. Cant. 2.

III.

*Dilectus meus mihi & ego illi,
qui pascitur inter lilia, do-
nec aspiret dies & incli-
nentur umbrae. Cant. 2.*

Felices animæ, populus genialis Amantum,
Quas amor irruptâ nequit utrumque fide!
Non ego præ vestrâ, fortunam optauero Regum,
Nam puto Cœlicolum vos ego sorte frui.
Sed neque iam Siculi mirer noua vota Tyranni,
Optantis, Pythiæ tertius esse comes.
Ecquis enim socijs mediis neget esse duobus,
Quos sibi tam sancto fœdere iunxit Amor?
Aurea conditio, quoties redamantur amantes,
Reddit & alternas mutua flamma vices!
Hâc ego me coties optauî lege beatam,
Ad sua cùm trepidam signa vocaret Amor.
O quoties dixi; si quando cogar amare,
Non nisi qui pariter me redamârit, amen!..
Audiuit opiantem volucrum Deus ales Amorum,
Et quid, ait, dubitas? ut redameris, ama.
Vicino extimui præsentis Numine Diui,
Attonuitque meum vox inopina caput.
Ecquid inexpertam puer, inquam, perfide es-
tris,
Auspiciisque iubes æra merere tuis?
Sepè quidem iuuezi mihi narrauere sodales
Gaudia quanta suis polliceatur Amor.
Sepius at contra monuit me sedula nutrix,
Cùm ferrer gerulæ sarcina parva sinu.
Vera nimis reputa Peligni oracula vatis,
Quæ cecinit castis ingeminanda choris:
,, Quot lepores in Atho, quot apes pasuntur in
Hybla,
,, Exulta quot baccas Palladis arbor habet;

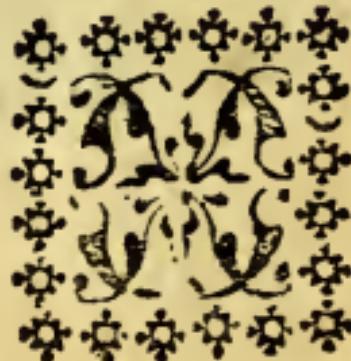
„ Littore quot conchz, tot sunt in amore dolores,
 „ Res est solliciti plena timoris Amor.
 Semper enim miseris timor ille flagellat amantes
 Ne fors non redinet, quem tamen alter amat
 Fida vel alterius si sint rata foedera vinclis,
 Tum grauis, ut constent foedera, cura subit.
 Curie per historias; quotus, heu! securus amavit
 Hunc brevis, hunc fidus ludificauit Amor.
Quā Paris Oenone sine viuere posse negabat,
 Oenonen potuit deseruisse Paris.
Dilecti Hypsyphile non mansit Iasonis vxor,
 Non mansit reducis, sicut euntis erat.
Thesea crudelem quoties Ariadna vocauit,
 Navigio numerum questa deesse suum?
Quin etiam leuibus moustras, Puerim probe pennis,
 Quām citò succedat, quām ciiò cedat amor.
Ite igitur, leuibusq; animas modò credite flammis,
 Cūm sua non aliter sceptræ Cupido gerat.
 „ Et leuis est multoque suis ventosior alis,
 „ Gaudiaq;ne ambigua datque negatq;ne fide.
 Tum pudor audaces tinxit tibi, perfide, malas,
 Teque leuem celeri fassus es esse fugā.
 Tuncq; ego, Cyprigenæ detectā fraude, triumphans,
 Instabilem iussi Iæta valere Deum.
 Et tibi, Dius Amor (dixi) tibi foedere iungar,
 Et tuus ignis ego; tu meus ignis eris.
 Donec ab aëreis labentur montibus vmbrae.
 Et reduceam fugient vmbraque, noxque diem.
 O liquide ambrosiaz! ô Diuini nectaris haustus!
 O amor! ô quanti pocula mellis habes!
 Quid totis Te, Dius amor, sit amare medullis,
 Expertus nisi sit, dicere nemo potest:
 Quid verò sit amare, iterumque abs te redamari,
 Sit licet expertus, dicere nemo potest;
 Omnibus hisque etiam supereminet illa voluptas,
 Fidus hic æternum quod sibi constet amor.
 O Amor! ô mea dulcedo! mea vita, meum mel!
 Aut melli geminum si quid Hymettus habet?
 O amor! ô quoties, ô quæ mihi gaudia misces,
 Dū, quod amans redamer; dū, quod amere, subit!
 Dumque iterum æternos recolo fore foedere nexus
 O Amor! ô quantis gestio Iætitijs!
 Non habet hic miseris Amor, ut leuis ille, timores;
 Affuit hic Iætis, ingemit ille malis.

Pascitur in riguis, ubi carent, lilia, campis,
 Et sua virgineos dicit in arua greges.
 Scilicet aethereum decet hic flos purus Amorem,
 Et bene tam caetas pascit hic hortus oves.

BERNARDVS

Ser. 71, in Cant.

Tu ergo qui haec audis vel
 legis, cura habere lili
 peneste, si vis habere hunc ha-
 bitatorem litorum habitantem
 in te,

Ego dilecto meo et ad me conuersio eius. Canticum 7.

IV.

Ego dilecto meo, & ad me conuersio eius. Cant. 7.

Mœsta cupressiferi nemoris spatiabar in vmbra,
Tristitiam lacrymis compositura meis: (brâ, Iamque sinum tepidis submerserat imbribus vnda,
Concideramque meis pœnè subacta malis.
Fors Chelys ex humeris pendebat ciburnea nostris,
Mœstitez quondam certa medcla cheiys.
Obruta tristitia; frondente sub arbore sedi.
Associans querulis talia verba modis:
Ergo mei vidui, sine lusibus, ibitis anni?
Nullus & in nostro carmine viuet amor?
Ah! precor, eueniant hæc hostibus omnia nostris
Et procul his, cœli tanta bona flamma cadat!
Viuere se iuret, non hunc ego viuere credam
Qui trahit hoc vacuos frigidus igae dies.
Unicus est homini, viuendi fructus, amare;
Solus, amans, vixi; dicere iure potest.
Qualis, in ima, suo desidit pondere tellus,
Et subit ærias, ardua flamma, vias;
Nos ita fax animi, violento cogit amore,
Abripimurque omnes àmpere quisque suo.
Me quoque nativa stimulari sentio flammâ,
Visque adhibet tacitas, nescio, quanta faces.
Quo meus ergo suos Amor eiaculabitur ignes?
(Primitæ nostri namque caloris erunt)
An ferar humanæ furiata Cupidine tedæ,
Cognata Angelicis, stirpsque, sororque choris?
Aut mea mortales venient in colla lacerti,
Quæ sum immortali sponsa creata Deo?
Ah, super hasce hiemes, nostri rapiuntur amores,
Terra patem thalamis non habet ista meis.
Nymphæ puellarum pulcherrima Romulearum
Agnes, Ausonio sponsa petita proœ;
Abfit, ait, iuuenis mea ne tibi fœdera speres,
Iam mea cœlestis fœdera sponsus habet.

Sic nostra ætherios ambit quoque fax Hymenæos,
 Indè petendus erit qui mihi sponsus erit.
 Hunc ego, nō alium, solum hunc egodiligo sponsū
 Nemo potest vno tempore amare duos:
 Illius ante oculos mihi semper oberrat imago,
 Ante oculos, quamuis longius absit, adest.
 Et loquor absenti momentis omnibus, absens,
 Absenti que sonos illius aure bibo.
 Sic ubi magnetis vini ferrea linea sensit,
 Semper ad agasti vertitur alta poli.
 Et tua Sydonijs patet hinc Cynosura carinis,
 Seruat & hinc Helen cymba pelasga suam,
 Sic lexi sequeris studiosa pedissequa Phœbi
 Dilectam Clytie flos modò facta, facem:
 Bisque, die quo quis, verso iubar ore salutans,
 Manè precastis Ave; serò precare Vale.
 Obvia fraternos ita spectas Cynthia vultus
 Et reparat vultus ignibus ille tuos.
 Sponse, ego sum Clytie, tu sol: ego Cynthia, Phœbi
 Qualibet obuerso persequor ore meum. (bun
 Et mihi, sponse, Helyce, Cynosuræ; duplicitis Arcti;
 Quo trahis, huc oculis ad tua signa volo.
 Quid mirum, alterno si respondemus amor?
 Magnetem sequitur linea tacta suum.

BERNARDVS

Meditat. cap. 9.

Cor meum per multa di-
spergus & hoc illucque
quærit, ubi quiescere possit, &
nihil inuenit quod ei sufficiat,
donec ad ipsum redeat.

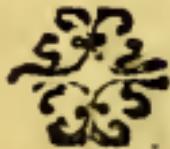
Anima mea ligata est, ut dilectus
locutus est. Cantus. 5.

V.

*Anima mea liquefacta est, ut
dilectus locutus est. Cant. 5.*

TE semel vlt cursim tantum, mea vita, viderem.
 Quot iuga, quot syluæ, quot loca visa mihi?
 Ut semel audirem tantum, mea vita, loquentera
 Ah! quot inaccessis rura petita viis
Aërii montes, metuendaque culmina rupes
 Saxaque Soliuagis vix adeunda feris.
Nec tamen, ecce, tui data spes fuit vlla videndi,
 Vixque vel alloquii spes fuit vlla tui.
O quoties dixi! que te, mea vita, latebra,
 Que caua, que terra, que nigra lustra tegunt?
 Sed neque lustra meum, neque rus solata dolorem,
 Respondit lacrymis sylua nec vlla meis.
Fors semel ignotos, me duxerat error in agros,
 Solus ubi ante oculos campus, & error erant.
Metior hic oculis Cœlos, clamoribus agros;
 Sed neque vox Cœlis, nec data vox ab agris.
Inde deerranti vallis se monstrat opaca;
 Vociferor, nullus fit mihi valle sonus.
Ecce cauâ densum, procul haud à valle, viretum
 Adiacet; æstiuo textile vmbra gregi:
Hic erit, hic forsitan, dixi, mea vita, latebit;
 Heu dolor! vt vidi, nulla latebra fuit.
Ergo amens tandem lacrymansque ad littora curro,
 Littora, que refluis Nerei tundis aquis.
Hic Pharos ingenti se tollit in ardua clino,
 Vnde suum ratibus nauita captat iter.
Scando Pharon, totoque oculos circumfero ponto,
 Et quantâ possum littora voce voco.
Littora, littora, vos cautes, vosque æquoris vndæ,
 An latet æquoreis lux mea mersa vadis?
Vix prior attigerat resonantia littora clamor,
 Cum citè littoribus vox geminata redit.
Ambigo, num scopulis fallax responderit Echo,
 E; nimiam propâ luserit aure fidem:

Tristibus ergo iterum caua littora pulso querelis,
 Littoribusque iterum vox repetita redit.
 Vox redit, & vox nota redit, Tua vox, mea vita,
 Et mihi vox Tuâ, iedda vita fuit,
 Ibam semanimis, subito ad tua verba reuixi,
 Ne penitus moreret, vox satis una fuit.
 Scilicet ora loquens, quoties cœlestia soluis,
 Magnum aliquid verbis fulminis instar ineat.
 Iguiuomæ non quale nucis, tesudine clausum
 Efflabas Syriz fraudibus, Euse, Dex;
 Quale sed in comites Emmautia rura petentes
 Sparsisti stygius Dux rediuite plagis;
 Frigida cum subitis arserunt pectora flammis
 Pectora colloquio, lux mea, tacta tuo.
 Hinc mihi succensis caluit quoque flamma mea
 Itaque cœlesti vocis ab igne fui. (dullis,
 Et licet Oceano, gelidis licet vndique saxis,
 Vndique ceruleis obsita cingar aquis;
 Intus agunt flammæ, sic liquor ab ignibus intus.
 Liquitur ut lento pinea teda foco.
 O vtinam, mea vita, animam liquam uinuam,
 Unaque vita duos iungat Amorque duos!

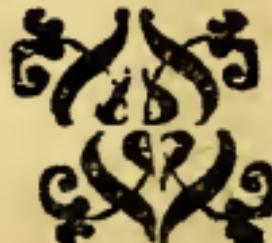

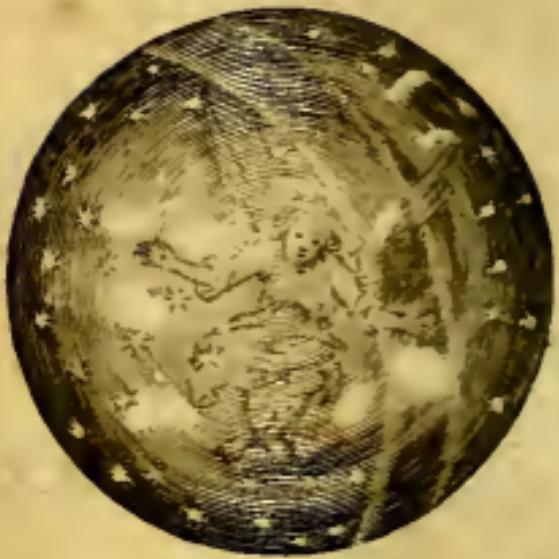
AUGVSTINVS

Solilog. Cap. 34.

Quid est hoc quod sentio?
quid est ignis qui calefa-
cit cor meum? quae est lux qua
irradiat cor meum? o ignis qui
semper ardes, & numquam ex-
tingueris, accende me.

VI.

Quid enim mihi est in caelo, et a te quid
volui super terram. Psal. 72.

VI.

Quid enim mihi est in cœlo, &
à te quid volui super ter-
ram? Psal. 71.

Q Vid cœlo, mea lux, terrâve matrâve requiram?
 Nec cœlum, sine te, terra nec vnda placet.
 Non equidem ignoro, quæ, quantâq; gaudia Cœlū,
 Terraquæ quas fundat, vndaque condat opes.
 Sed sine te, mea lux, mala sunt, quæcunq; vel æthœr
 Vel tellus gremio, vel tegit vnda salo,
O Cœlum! ô tellus! ô cœrula marmora ponti!
 O tria delicijs regna superba suis!
 Delicias cumulas vestras licet aggerat vñus,
 Non sint deliciæ, si meus absit amor.
Sepè tuiuit, fateor, vaga per diuortia mentem
 Hinc Thetis, hinc tellus, arduus inde Polus.
 Sed totum iniectis, mundum si metiat vlnis,
 Non tamen hæc vlnis par erit vlna meis.
 Mens aliquando fuit grauidam recludere terram,
 Aeraque diuitibus vell refulua cauis;
 Aurumque argenteumque, nitentis germina venæ,
 Quæque metallifero nutrit arena finu.
 Ferro igitur magne Matri suffodimus aluum
 Totaque Telluris gaza coacta fuit:
 Quid iuuat? aggætas licet aurum fregit arcas
 Non tamen est animo nausea pulsa meo.
 Ergo sub æquoreos rapuit me cura penates,
 Quâ subit Eas Indus adustus aquas.
 Quidquid & autifluis gemmarum nascitur vndis
 Carpere sub liquido gurgite fetuor erat.
 Et pressum roseis conchylibus edere rorem,
 Rideret patulis purpura si qua labris.
 Et sparsas rutilis baccas conquircre ripis,
 Diues Hydaspeï quâ nitet vnda vadì.
 Hei mihi! tam vario lectis ex æquore gemmis,
 Litorib; totidem fluminis atque maris,

Tot cyanos tot chrysolitos tot iaspidas inter.

Nulla meæ potuit gemma sat esse siti.

Quid facerem, votis, terraque, marique negatis
Sidereos, dixi, vota subire larés.

Visa igitur superi circumvaga machina mundi,

Templaque luciferis fulgida lampadibus.

Obstupui stabili currentes ordine flamas,

Astraque perpetuos ducere nexa choros:

Inter at indigenas tot Olympi pensiliis ignes,

Flamma capax animæ non fuit vlla meæ.

Nempeita cum totum requieuit in Hercule Cœlū,

Non illi requies sidera, pondus erant.

Ah! piget è terris Cœli conuexa tueri,

Iam super alta feror nubila, terra vale.

Iam cunctæ ex oculis, turresq;, vrbesq; recedunt.

Iam coit in minimam pendula terra pilam:

Iam lunæ, solisque, Ionisque superuehor orbes,

Et septena premens sidera, calcopede:

Iamque pavimentum stellarum illustre fyropis,

Sud pede despicitur, quod modò culmen erat.

Altaque iam cingunt flammantis mœnia mundi,

Et propior cœli regia tota patet,

Quin properant Polucies, pennata examina ciues,

Et sociant varijs ver a fide que modis.

Salantesque obeunt pedibus plaudentibus orbem,

Lætaque ceu festo personat Aula die:

O cœlum! ô cœlum! ô fulgentia lumina stellæ!

Oh, nisi sidereis, atria digna choris!

Volucres animæ, rutili respublica Regni.

O chelys Angelicis associant modis!

O rbi sum? prope facta sui immemor, exciderat mēs;

Sed redit ut iponsum sensit abesse suum.

Astra valete, valete Poli, Volucresque valete;

Nil mihi vobiscum est, si meus ablit amor.

Iam video mihi quid terraque, poloq; petendum,

Si meus ablit amor, Terra Polusque vale.

Magnanimas iuuenis lacrymas Peileze dedisti.

Nulla tibi domito terra quod orbe foret.

Quid mihi, milenos si fregero viribus orbes?

Nec satis est votis gloria tanta meis.

Ah, minus est animo, quidquid soladiſſita terrarū.

Attr. seque obeunt mœnia vasta plagæ! (pontis)

Quod neque terra capit, neque regna liquentia

Nochominum, ne larcis, non aviumque dominis.

Qued;

L I B E R T E R T I V S 147

Quod neque siderel claudunt amplexibus orbes,
Id voto spes est, resque petita meo.
Hactenus, heu fateor, vacuas dum prendimus auras,
Semper ab amplexu mens male lusa suo est!
Tu mihi Terra, Deus; mihi tu Mare, tu mihi Cœlū,
Denique cuncta mihi es: Te sine, cuncta nihil.

A V G V S T I N V S

Soliloq. Cap. 20.

Quid Cœli ambitus
continetur inferius ab a-
nima humana est, quæ facta est
ut summum bonum superius
possideret, cuius possessione
beata fieret,

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus
est habitavi cum habitantibus Cedar, mul-
tum incola fuit anima mea! Psal. 119.

VII.

*Heu mihi quia incolatus meus
prolongatus est! habitauis
cum habitantibus Cedar,
multum incola fuit Anima
mea. P̄sal. II9.*

AN peragit solitis Phœbi rota cursibus annum,
Sydereumque suo tempore finit iter?
Credideram fractis currum confistere loris,
Tempora tam lentis ire videantur equis.
Hei mihi, decretos iam dudum expleuimus annos!
Nec tamen è vixā cedere, Parca iubet.
Cur mea tam longo ducuntur stamina filo?
Debueras, Lachesis, deproperasse colum.
Ecquid in his adeò delectet viuere terris?
Quidve quod inuitet, tristis hic orbis habet?
Quilibet, ah! simili mihi mors minus aspera vita
est,
Si genus hoc mortis vita vocanda fuit.
Nempe gradu stabili nibil hinc immobile constat,
Cuncta sed assiduā mobilitate fluunt.
Mare dies oritur Phœbœo splendidus auro,
squalidus emoritur, nocte premente, dies.
Nox subit Astrorum rutilis comitata choreis,
Nox iterum Cœlo, sole fugante, fugit.
Nunc Zephyro gremium tellus spirante recludit,
Nunc claudit gelidos, flante Aquilone, sinus.
Nunc canet niuibus, nunc spargitur alba pruinis,
Nunc tepidi folijs veris amicta viret.
Mollia iam liquidas pandunt freta nauibus vndas.
Iam tenet inclusas vnda gelata rates.
Nunc agitant tumido venti fera prælia Ponto,
Nunc stagnat placidis cœrula Tethys aquis.

Humidus effusis nunc liquitur imbris xther,
 Nunc aqueā nitidus stat sine nube Polus.
 Nunc fragor horrisono Cœlū quatit omne tumultu,
 Nunc filet, & superas pax tenet alta plagas.
 Denique (quæ reliquos superant incōmoda casus)
 Mœsta ferè in medijs vita trahenda feris.
 Quæq; domos hominum, magè sunt spelza ferarū.
 Quiq; homines, hominum nil nisi noxen habent!
 Scilicet insidiæ, fraudesque, dolique triumphant.
 Nec, nisi quod rigidio, ius datur ene, viget.
 Exulat hinc Pietas, terrisque Afræ recessit,
 Fasque relegatum sub pedibusque iacet.
 Adde soci Faciem; locus est inamabilis, & quæ
 Libera vix risu solnere corda queas.
 Martius, hen! sœvis ardet furor vndique bellis!
 Nec numerat plures altera terra neces.
 Hostibus in medijs, inter gladiosque, facesque,
 Hâc geris arma manu, quâ seris arua manu.
 Quis velit in tantis tolerare laboribus annos?
 Sortis & assiduis i&tibus esse scopus?
 Hei mihi, decretos, iam dudum explecimus annos?
 Tempora cur fati sunt ita lenta mei?
 Tempora cùm numero (numero quæ s̄xiūs exul)
 Iure graues damnat nostra querela moras:
 Nec scio quæ cœcas hebetent obliuia mentes,
 Omnia quæs longi sunt sua vota, dies:
 Crediderim miseræ nescire pericula ritæ,
 Nec quâm sit grauis hic conditione locus.
 Nam bona siderei si nossent maxima mudi,
 Aceri patriâ se quererentur humo.
 Sed procul absentes eœlestia gaudia fallunt,
 Raraque de Cœlo nuncia rumor habet.
 Hei mihi, quâm procul his distas, mea patria terris?
 Quâm procul à Cœli hoibus exul agor?
 Exilibus quondam tellus fuit vltima, Tybur;
 Me profugam fatis vltimus orbis habet.
 Et nondum infauatas colui satiis incola sedes,
 Squallentes tenebris, tristitiaque domos?
 Sexta Ceres cœsis quoties procumbit aristis,
 Seruus ab Hebræo pilea sumit hero:
 Cur ego non etiam seruili emancipor agro?
 Et rudis immunem verbere virga facit?
 Cur patriz fines, portusque relinquere cogor,
 Nec singor ætherios exul adire lares?

Deserit externas peregrina Ciconia sedes,
 Inque suas reuolat, per mare vecta, domos.
 Nuncia veris auis, nidos quoque mutat hirundo,
 Cum redit ad notos Bistonis ales agros.
 Urbe relegatus, patrijs Antistius oris,
 Redditus, exiliij fine fauente, fuit.
 Hei mihi, cognatis cur exul abarceor astrist?
 Nec sinor illa meo tangere regna pede?
 Lux mea, rumpe moeras, satis his habitauimus oris
 Aut quo non potui corpore, mente ferar.

AVGVSTINVS

Serm. 43.

De verbis Domini.

SVnt duo tortores anima nō
 simul torquentes, sed cru-
 ciati alternantes. Horum duo-
 rum tortorum nomina sunt ti-
 mor & dolor. Quando tibi be-
 nē es, times; quando malē es,
 doles.

Infelix ego homo: Quis me liberabit de
corpore mortis: huius? Ad Rom. 7.

VIII.

Infelix ego homo , quis me liberabit de corpore mortis humanus ? Ad Rom. 7.

INfelix ! vbi nunc bona tot , quæ perdita plango,
Sed frustra , planctu non reuocanda meo?
Tot bona! quid repetis dolor? ah! meminisse nocebit:
Amisse cruciant dum memorantur opes.
Vtilius veteris fortunæ nescius essem,

Cum mala sors fato deteriore premit.
Passim hominum satyra est, decepti noxa parentis,
Stultitez solus scilicet ille reus.
Adam, Adam simplex ; Adam, Adam uxorius audit,
Pluribus , aut totidem vapulat Eua probris.
Non ego sic : sed, si gemitus sinit edere vocem,
Pars , fateor ; mundi in crimen, magna fui,
Te quoque, cui primos studium damnare parentes
Peccati memorem convenit esse tui.

Cum vitæ & mortis non felix ælea lacta est,
Collusor proaui dilapidantis eras;
Credite posteritas, Adam vos estis & Eua,
Et vestre pomum corripiere manus.
Hinc nudi, gens pelliceâ dignissima zonâ,
Et pudor & dolor, & Numinis ira sumus.
Non querar accepit tot publica vulnera cladis.
Materies elegis sum satis apta meis.

Ordior à cunis ; hic necum lacryma nata est;
Hic docuit vitæ syllaba prima, queri.
Mensis erat Maius, mensis gratissimus orbi,
Sed, mea si reputem faia December erat,
Septima lux ibat , quæ si suprema fuisset,
In cineres iasset muta querela meos.
Cum tandem post luctem vie i, horribilesque vltus
Progenies ceruz parturientis eram.
● Mater, scio, tunc Mater, noua facta . Tebecca est
Tunc ferus subiit virginem gamet.

Diriguit nutrix , pallens pater ora retorfit,
Et cœnæ in lævum procubuere latus.

Horror & horror erat, vox omnibus, omnibus vna,
Heu puer, heu quantis gignitur ille malis!

Atta dies , A'Egyptiacâ dignissima nocte.

Quâ de me, licuit dicere; Natus homo est.
Atta dies ! neque te Titan, neque Cynthia nôrit.

Nee Rata qui Cœli tempora , Janus agit.
Ulla dies , abeat graias oritura Kalendas,

Nullus eam cupiat mensis , habere suam.
Si redeat, redeat piceis frontem obsita nimbis,

Et gelidum densâ grandine tuifa caput.

Tum tonitra & fulmen funesto aduerberet igne,
Et sibi sic hostem nouerit esse Deum.

Sentio iam , quod fatidici ploraftis amici:

Mentitur vitæ, clepsydra nulla mez,
Tanti erat huc soboles, lac ymis assueuimus indè,

Indè, oculos raro deseruere meos . (clausque
Nam postquam posita est p. æxtra, unce:q;, tre-

Et bulia ad patris victimæ facta lares,

Tunc ego, quæ melius nescirem, discere coepi:
Primus erat, sortem plangere posse, dolor.

Et vix posse datum est, sepe obliuata fuit meas,
Naturæ impatiens sub pede colla premi.

Surgere sœpè adnixa, suoque irrumperet Cœlo,
Ne poterat pigra tolicere corpus humo.

Tum vibrans oculos , oculos tristi imbre natantes,
Ah superi ! dixit (cæteræ fletus erant)

Et rursum ah ! ah! (sed per luctifonos singultus
Ipse sibi oblistens non sicut ire dolor)

Sic puto Rex fremuit, dum crescere cornua sensit

Qui bos ex homine est , de bove factus homo.

O Deus, ô superi , patientia vincitur? ô quis,

Qui me mortali corpore soluat ; erit?

O quis erit ? nostris qui cantet in aurobus, istud

Quod vœo tuis, ilicet , ô quis erit?

Ille, necaturum mihi mergat in ilia ferrum,

Pocula Thessalico misceat ille fauo.

Nec liquido plenso , nec auaro terror vno,

Mors miseræ quâvis conditione placet.

A'Eratos gemitu doccam mugire iuuenios,

Supposito quamuis excruicanda rogo.

Aut etiam iubear (quamquam pudor ista vovero)
Istor Vlyscos exuivare lupos.

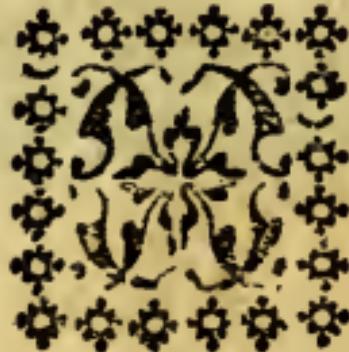
O Deus,

• Deus, ô superi, patientia; vincitur ! ô quis
 Qui me mortali corpore soluat, erit?
 Parce Deus, ne crudelem vox impia iactet,
 In furias quando precipitata ruit.
 Hic propè barbaries poterit clementia dici,
 Ad poenas veniat si stupefacta meas.
 Corpora corporibus coniunxit mortua vivis
 Ille, hominem quem vix dicere fama potest.
 Me vinum erueiat (magis hoc feralc) cadaver;
 Nec, quæ dissidium finiat hora, venit.

AMBROSIUS

Serm. 22.
 in Psalm. 118.

Quomodo viuit anima o-
 perta moris inuolucro?

Coarctor autem e duobus; desiderium habet
disfului et esse cum Christo. Ad Philip. 1.

IX.

*Coarctor è duebus, desiderium
habens dissolui, & esse cum
CHRISTO. Ad Philip. 6.*

Quid faciam gemini flammata cupidine voti?
Anteferam terras? anteferamne Polum?
Terra tenet, Cœlum revocat, lis magna moratur
Iamq; volentē animū pondere membra premunt.
Sed procul illecebræ, temel impete rumpere nodum
Præstat, & è vincis cripnisse pedes.
Pergite festinæ pertexere stamina Diuæ,
Nec Letho clausæ sint veniente fores.
Aspice, lux, quanto luxentur brachia nisu;
Utque ferè à membris distrahar ipsa meis.
Distrahar, ut medium tibi me coniungere possim,
Vnaque sit saltem pars tibi nexa mei.
Non sinis; & rides nil proficiens vota,
Quodque negas toties, vis tamen usque peti.
En puto quod tenuis, geminasq; exporrigo palmas.
Et tibi, quas nequeo nectere, tendo manus.
Sæpe mihi de te, mendacia dulcia fingo,
Vincula ceu positâ compede fracta forent:
Et dico; meus hic, prendique & prendere certat,
Meque, sed ut video, dissimulanter amat.
Tam bona credulitas erat haud indigna fauore,
Debueratque meos expeduisse pedes.
Si tamen implicitam pedicis, cupis usque teneri,
Hic ego conatu deficiente calam.
At reddit, & velut aliabens se se iugerit ultrè,
Spemque iterum nutu sollicitanie facit,
Surgam supremumque amplexibus obuiâ curram,
Collaque, furtiuâ fraude, negata petam.
Quam prope, quam prope sum! vestis pars ultima
Iam puto, vicinâ prendere posse manu. (taeta est,
Amor! ô dolor! astetuan deludis hiantem,
Decipit amplexus mobilis aura meos!

Et licet aut digitis tribus aut vix quatuor absit,
 Semotus medio crederis orbe mihi:
 Nempe pater Pelopis sic poma fugacia captat,
 Poma datam toties fallere docta fidem.
 Dum modò prona arbos patulo super incubatori,
 Osque iteruin, fructu decipiente, fugit.
 Ludicra res Amor est, fallique & fallere gaudet;
 Sed fraus suppicio non caret illa suo.
 Decepti, quo tormento crucientur amantes
 Exemplo poterit discere quisque meo:
 Quique alium ludit (sed rarum est ista fateri)
 Ipse suo patitur vulnera facta dolo.
 Nescieram, mea lux; iflis te fraudibus uti,
 Sed nimis expertam iam sua pœna docet.
 Ut canis indomitâ iactans ceruice catenas,
 A populo solvi prætereunte rogat;
 (Ni faciat, querulis v lulans latratibus auras,
 In sua conuerso vincula dente furit)
 Sic queror & supplex toties ad vota recurro,
 Ut præstes, quam me poscere cernis, opom.
 At postquam implacido vertisti lumina vultu,
 Nec placuit pedibus demere vincla mels.
 Clamaui; ô truculentum & inexorabile pondus!
 Quin etiam dicta est s xpè catena nocens.
 Hanc trahat Autolycus, trahat hæc furiatus Orestes,
 Aut qui tardipedes vertit in antra boves.
 Sceniat haec Scyticâ damnatus rupe Prometheus;
 Aut Scinis, aut scelerum quis feritate prior.
 Scilicet à nimio venit hæc dementia luctu,
 Error & hic, sese quo tueatur, habet.
 Compeditibus facile est sæuoque ignoscere ferro,
 Durior at vincis qui ligat illa, suis...
 O vbi littoreâ vincitam qui rupe puellam.
 Bellerophon volucri rettulit ales equor
 En ego barbaricæ constringor mole catenæ
 Seruus ut à rigido tran. fuga vincitus hero.
 Et quoties patrias assurgere nitor in auras,
 Deprimor hospitii pondere vita mei.
 Nempe ita dat pueris captus ludibria pastor
 Dum fugit & reuocant fila reducta fugam.
 Et licet è domini coenæve, bibæve labellis,
 Mauelit in sylvas liber abire suas.
 Sic quamvis nitidâ pastæ bene corte palumbes,
 Anteferant caueæ rusque, nemusque suæ.

O mea si lacrymis mollescere vincula possent!
Dudum essent lacrymis mollia facta meis.
Lux mea, tende manus; contra tibi tendo catenas
Has nisi qui vinxit soluere nemo potest.

CHYSOSTOM VS

Homil. 55.

Ad Pop. Antioc.

Quoniamque hic erimus afixi? adhaerescimus terrae
tamquam vixerimus, in cœno
volutamus: corpus de terrâ no-
bis Deus contulit, ut ipsum &
in cœlum reuehamus, non ut
animam per ipsum ad terram
detrahamus.

*Educ de custodia animam meam, ad corg
tendum nomini tuo ! Psal 14.*

X.

*Educ de custodia animam
meam, ad confitendum no-
mini tuo. Psal. 141.*

Liber quoque potui spatiose ludere Cœlo,
Cernis, ut angusto carcere clausa premaris?
Heu dolor! ut miseris me lux effudit in auras,
Ipsa loco capaz membra fuere meæ.
Pes compes, manicæque manus, neruique catenæ,
Ossaque cancellis nexa catasta suis.
Quo mihi cognati nativa repagula claustræ,
Damner ut hospitij carcere vincita mei?
Siccine, more Chelys, bresibus tegat abdita cœchis,
Regia cui Cœli vix fatis ampla domus.
O quoties quæsita fugæ fuit ansa pudendæ!
In votis quoties restis & vnda fuit!
Sæpe quidem rapto felix Lucretia ferro,
Faustaque combibito Porcia dicta foco est,
Visa nec Assyriæ tristis mihi sica puellæ,
Heu nimis in geminas prodiga sica neces!
Sed negat hæc animis Numen solatia captis.
Nec tinit hæc vincitos fata præire viâ.
Ergo Syracosij malim iacuisse cauernis.
Ant Danaës rigidâ delituisse serâ:
Nec verear curvi Cretæa volumina septi,
Vnde citam rapuit Dædalus ala fugam.
Immeriti profugus damnet pia claustra rigoris
Quæ sibi sollicitam non renuere fugam;
Si mihi sileijs pateat vel rimula tectis
Non querar immittes ætheris esse fores.
Donec at hæc captam retinent ergastula mentem,
Mens nequit agnati templa subire poli.
Quin sueta imperijs iacet hæc captiva voluntas,
Nec bona quæ vellet, vincula velle sinunt.
Euge semel nostræ, mea lux, succede catastæ,
Quantula sit nobis, expiriæ, domus.

Si tamen insidiaz, vel ahena repagula terreat,
 Fac pateat demptâ ianua laxa serâ.
 Captiuum gemitu fertur reuocasse Magistrum,
 Oblitus cauez psittacus ipse suz.
 Eia graues resera, noue Iane Patulcie, veder;
 Non erit hæc dextræ gratia prima tuz.
 Angelico, memini, patefactas impete portas,
 Claustraque suffractis dissiluisse seris;
 Cùm stupuit lapsas manibus, pedibusque catenas,
 Vixque Petrus patulas credidit esse fores.
 Nullus obit nostris obses vadimonia vincis?
 Liberat Herculeâ Thesea nullus ope?
 O ubi nunc Minyis fidissima turba maritis
 Vincula pro captis ausa subire viris!
 Aut qui Vandalicis obses ergastula nervis,
 Ipse sui capitis iussit abire lytro?
 Lux mea, pande fores, in amœnaq; claustra resolute,
 Et sine Gdereas ætheris ire vias.
 Aut spectanda tuo vis ducar pœda triumphos,
 Ut Scyticus cauez pompa Tyrannus erat?
 En manus, en digitæ rimis hisceutibus extant,
 Cur ego non digitos tota manumque sequor?
 Quâ caput, hæc reliquæ subrepit cauda colubrz,
 Cur mihi serpentis lubrica pellis abeft?
 Cortis obit toies volucris captiuæ fœderstras,
 Et notat an racitz rima sit vlla fuga;
 Nekaque sollicitans furtiuo vimina rostro,
 Natiuas nemorum tentat adire domos.
 O Catharis, niueique polo comes agminis Agnes
 O casta Ursulidum, Sophiadumque cohors!
 Vosego, dimidiam vestri modò nobile testor
 (Dimidium vester quod sibi iunxit amor)
 Pandite ferratos, ergastula barba: a postes,
 Inserat ut vestris dimidiata choris.
 Dimidium felix, vincis socialibus exors.
 Cui licet in pleras iam caluisse faces!
 Lux mea, tam durum residet tibi pœdre ferrum
 Ut neque captiuæ commoueare precer?
 Non ego, sed nostræ Tu maxima cau si querelæ es
 Spectat enim laudes ista querela tuas;
 Non bene conueniunt rigidis tua carmina clathris
 Quis queat in caueâ cantibus esse locus?
 Libera quæ cantat vernis auis Attica syluis,
 Capta idet, solitos nec ciet ore mados.

Eia age, pande fores inam cœnaque claustra resolute,
Et sine fidereas ætheris ire vias.
Aut tua si cupidam præconia dicere temnis,
Inuidus in laudes efficiere tuas.

GREGORIVS.

C. 17. in c. 7. Job.

Carcere homo circum-
datur, quia plerumque
& virtutum profectibus ad al-
ta exurgere nititur, & tamen
carnis sue corruptione prepe-
diuntur.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum;
ita desiderat anima mea ad te Deus Bal-

XI.

Quemadmodum desiderat cer-
nus ad fontes aquarum, ita
desiderat anima mea ad te
Dens. Psal. 41.

SCIRE CUPIS, MEALUX, QUIBUS INTUS AMORIBUS VRAE.
Quantaque flamma tui pectora nostra coquat
Nec satis extulero sicutis imagine prati,
Aut violæ, nimio quæ iacet vsta die.
Nec satis æstiferæ depinxero fulmine stellæ,
Cùm canis ardenti sidere torret humum.
Ah! quám pulueræ Libyes patiuntur arcæ.
Aestuat hæc, nostro siccior ore, sitis.
Siccior Icaro quæ dum canis imminet astro,
Aut violæ tosto flos cadit vstus agro.
Vis dicam, mea lux, quæ te meus ardor anhelet.
Ceruus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Nempe venenifero pastus serpente medullas.
Ceruus agittoris hausta vena fibris;
Aut humeros tincti traiecit arundine telli,
Carpitur infestâ viscera tacta lue.
Ille fuit, peccusque citatus anhelitus vrget,
Cæaque ver sylvas saucius antra petit
Antea petit fugiens salientibus humida lymphas
Ut lus fontano gattura rore lauet.
Hie rivi scatebris fumantia temperat ora
Pellit & amne fitim, pellit & amne luem.
Haud aliter scelerum mihi mea temerata veneno
Tela venenata combibit vndæ manu.
Et modò combibitam populatur peccora virus,
Ardet & in tacito noxiæ flamma sinu
Nempe gæues, animi sunt toxica vindicis, iræ,
Et tua quæ iaculas tela, venena, Venus.
Qæq; granant nimio spumantia pocula Baccho,
Pocula quæ diro granæne pota necant.

Aspicis ut tumido turgescunt pectora factus
 Pe^toribus factus virus leane tumet.
Quo sitiens igitur peterem de flumine lympham,
 Cum mea tam varium viscera virus edit?
Ah ! nisi te, nullo fatis huc placatur ab haustu.
 Tu potes hanc solus, fonte domare sitim.
Scis etenim, mea lux, quam te, meus ardor auhelet,
 Ceraus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Ceraus odori-sequi fugitius ab ore Molossi,
 In laqueos nullo sepè sequente ruit:
Tu densam aspiciens venantum, hinc inde corona
 Tela super, saltu corpora fertur agens.
Exoritur clamorque canum, strepitusq; sequentum,
 Ille fugit, tergo cornua celsa locans;
Ambiguisque pauet ne sit comprehensus, & ipsa
 Quæ iam præterit tela, caneique timet.
Re'pectansque metu, per saxa, per aua currat,
 Igneus atque illi sovitus ore micat.
Guturaque ardentí flagrant arenia lingua,
 Quæ sitim releuet, quæ sit anhelus aqua.
Tum fontis metijs venis rimatus arenis,
 Fontanæ rabidiam mergit in amne sitim.
Igit babit & pois largi se proliuit vndis;
 Haurit & exhausto robur opemque lacu.
Sic ego tartareis cingor, mea vita sagittis,
 Aegraque flammatâ torreor ora siti.
Hinc puer Idalius, premis hinc ad retia Bacchus
 Et multâ anticipitem trudit vterque cane.
Sublimes leuis hinc suspendit Gloria casses,
 Hinc tumidus pedicis fallere tentat Honor.
Inde cohors magnis sociorum horribibus instat,
 Et docet exemplo crimina quisque suo.
Mei mihi quot circum venabula strida minantur.
 Ceu fera, cum cincto clausa tenetur agro.
Mille vias repetens, infraque, supraque pererro,
 Si qua max pateant hospita luctra fugaz.
Tan mihi per siccas ficas extuat ignea venas,
 Et sensim vapidas decoquit igne fibras.
Pontis inops igitur ad flumina queque recurro,
 Flamma sed huc bullo flumine vieta fugit.
Sic cadit obsecnos miles deflusus in haustu.
 Sit licet infami turbida lympha luto.
Sperabam effassis extum compescere riuis,
 Abdes at ista gurgite crevit aqua.

Qualis

Qualis in amne leuem secatur fauibus vndam
 Tantalus, & fallit, quam dedit vnda, fidem.
 Mobilibusque initiat, deluso gutture, lymphis,
 Semper aquæ locuples, semper egenus aquæ.
 Scilicet, haud simili calor hæc extinguitur haustu.
 Nec domat hanc cœni turbida lympha fitim.
 Cœlestes animus sitit insatiabilis vndas,
 Cernus ut irrigui fontis anhelat aquas.
 Ite igitur nigro torpentia flumina stagno,
 Non bibit è vili gurgite nostra fitis.
 Ite g-aues stygiis serpentibus, ite lacunæ.
 Novixi Tartareis flumina pasta vadis:
 Ite, finit superi dias mens fluminis vudas,
 Ceruus ut irrigui fontis anhelat aquas.

CYRILLVS

Lib. 5. in Joan. cap. 10.

Salutaris nimis aqua,
 que noxiæ huius mundi
 fitim & vitiorum ardore pror-
 fus extinguit, fordes omnes pec-
 catorum eluit, animæ nostra
 terram cœlesti imbre irroraat at-
 que fœcundat; & ad solum
 Deum anhelo spiritu mentem
 humanam suientem reddit.

*Quando veniam et apparebo ante faciem
Dei ! Psal. 41.*

XII.

*Quando veniam & apparebo
ante faciem Dei. Psal. 140.*

A H quoties, mea lux, mihi seria verba dedisti,
Nulla secuta tamen, seria verba fides!
Euge breui venies, toties dixisse recordor;
Adde fidem verbis, dic semel, Euge veni.
Heu mili, quam longæ sunt expectantibus horæ!
Plus æui spatio creditur vna dies.
Iam, mea lux, lapsi menses, tot aguntur & anni,
Spemque facis toties, spem tamen usque negas.
Quid misera mī spatijs tam lentis ferreus uisit?
Et toties, paruo h̄c tempore dicis, eris.
Iam lacerant falsis me publica compita sannis,
Et tu us ille Deus, dic, ubi? quisque rogat.
Quando igitur veniam? quando tibi libera sis?
Quando adstabo, oculis obuia facta tuis?
Aspicias ut misero consumar squallida luctus?
Quā careo facies h̄c mihi damna facit.
O facies animi crudele mei, tormentum!
Unica quæ præsens esse medela potes.
O quando, facies toto spectabilis orbe,
Quando tuo dabitur lumine posse frui?
Scilicet ut grauis est terris, absentia Phœbi,
Squallet & obscurus, sole latente, dies:
Nec color est hortis, nec amoenis gratia sylvis,
Iamque silent homines, iamque siletis aves:
Mox ubi purpureo roseum caput extulit ore,
Læta micat radiis, luce nitente, dies;
Et suus est hortis color, & sua gratia sylvis,
Iamq; strepunt homines, iamq; loquuntur aves:
Sic ego, te viso, moriens, mea vita, resurgos;
Viuaque non viso protinus emorior.
Sep̄ iubes, alio me pascere lumina vultu,
Multaque conspectu corpora pulchra refers.
Aspice prata, inquis, formosos aspice flores;
Picta mei multum prata coloris habent.

Aspice cœruleos palantes æthere stellas;
 Hæ quoque de nostro lumine, lumen habent.
Aspice & humanis præstantia corpora formis;
 Est meus humano multus in ore decor.
Siccine, Lux, nostris sperasti illudere votis;
 Falsaque supposito vendere frusta vitro?
 Non ego pellicior mortalis imagine formæ,
 Ah, mea fax facies est, mea vita, tuâ!
Illa, ô digna Deo facies! gravis ille suauis
 Mixtus in ore timor, parque timoris, amor.
Illa supercilii maiestas dia, cadentum
 Cœlitum prono quām colit ore tremor.
Nam quora pars tanti sedet vlla in fronte decoris,
 Lux mea, quanta tuâ fronte, genisque sedet?
Ah, neque si faciem coëat decor omnis in unam,
 Tanta sit ullius gratia, quanta tua!
Lux mea, splendor quanto supereminet astris
 Lucifer, & quanto Cynthia Lucifero;
Ipsaque quanto iterum superatur Cynthia Phœbo,
 Tanto formosis omnibus ore præsis.
De tribus id melius narrabit testibus vobis,
 Qui tibi tum comites vertice Thabor erant;
Cum testata Deum facies tibi flammæ luxit,
 Cinxit & auratas fax radiata comas:
Nempe aliquis tantæ captus dulcedine lucis,
 Et nimio formæ saucijs igne tmæ;
Inmemor & patræ, oblitusque suiq;, suorumque
 Optabat stabiles figere monte lates.
Nec tamen augustum, qualis, quantusq; videri
 Cœlitibus solitus, viderat ille Deum.
Viderat aërios absistere vultibus ignes,
 Ut solet accenso candida mica foco.
Viderat ardenti rutilantem vertice flammam,
 Quale lacescitum Sole refulget ebur.
Viderat, ut placidis Lucina videris in vndis,
 Cum tmus in nitidis fluctuat ardor aquis;
Aut qualis pelago Coeli vibratur imago,
 Vnda repercussi cum tremit igne poli.
Quid dicturus erat, totâ si luce coruicas
 Vidisset, circum tempora bina fäces?
Quid si oculos? quid si faciem sine nube micaret?
 Quodque polo facies lumen utroque iacit?
Quando erit ille dies, mea lux, rex ille dierum,
 Numinis ambrofio cum sicut ore frui!

LIBER TERTIVS. 171

Sæpe quidem vestros specto sub imagine vultus,
Cùm vultus obeunt spica, merumque tuos
Magna, equidem fateor, tamen imperfecta voluptas.
Pro facie, faciem nube tegente frui:
At mihi mens alio stimulata cupidine flagrat,
Ardet & inaubes lœta videre genas.
Quando erit ergo dies, cùm te, sine nube, videbor?
Impedient faciem vela nec vlla tuam?
Solaque, quæ fueras animo libata voluptas.
Tandem oculis etiam percipiēre meis?
Illa dies, fausto si quando affulserit aero,
Iuro, erit his oculis carior illa dies.

A V G V S T I N V S

In Psalm, 43.

Si inuenis melius, quam vi-
dere faciem Dei, illuc te
Præpara. Væ tali amor tuo, si
vel suspicaris aliquid pulchrius,
quam est ille, à quo est omne
pulchrum, quod te teneat, ne
illum cogitare merearis.

Quis dabit mihi pennas sicut columbae,
et volabo et requiescam? Psal. 54.

XIIII.

*Quis mibi dabit pennas sicut columba, & volabo & re-
quiescam? Psalm. 54.*

MAgne opifex rerum, generis mortalis origo,
Corpora nostra tua sunt fabricata manu.
Si tamen aduersis liceat contendere verbis,
Quos habeant nouos corpora nostra, querar.
In tria ius homini vastissima regna dedisti;
In maria, in terras, ætheriasque domos:
Tanta sed ut iustis tria regna gubernet habenis,
Non quantum hæc poscit machina, robur habet.
Parce, patrum timide temeraria verba loquenti,
Plus operi vitii, quam reputetur, ineſt.
Momus abesse homini, fertur, doluisse fenestram,
Cetera tam nitidæ membra probasse domus:
Sed fueritne foris, fueritne foraminis usus,
• Lis erit arbitrio, Mome, secunda tuo.
Officit humanæ, me iudice, turpius ædi,
Nulla quod obsequium squammina vel ala ferat.
Non quod opus squammis ut terra regatur & aliis,
Imperium terræ squammina nec ala iuuat.
Sed simul ætherias homo cum moderetur habens
Et simul æquoreæ cœrula sceptra plagi;
Quâ nisi sint pinæ, tumidas reget arte procellas?
Quâ nisi sint pennæ, nubila lege premer?
Ut volet, aëria volucris petit arduæ, pennæ;
Piscis ut æquor aret, squammea piana facit.
Sed neq; pinæ vices homini, neq; pena ministrat,
Et simul hic fluctus & simul Altra reget?
Nec pelago piscis, neque nubibus imperat ales.
Cur opus his, pennæ, remigioque fuit?
Scilicet, ingenii minus, orbis & artis haberet,
Ni streperet pennis stridula multa suis.
Nec stabili geminos penderet cardine mundus,
• Biat aisi querulas ala moueret apes.

Quid, quod & in triplici, volucrum viliissime, regno,
 Principis instar, iter Merge natator, agas:
 Et modo gramineâ pedes expatieris in herbâ;
 Mox avis, alta petas; mox freta nauta, seces.
 Quin potius triplicis cessit tibi regia mundi,
 Per tria qui pennis hospita regna volas?
 Aut tria si fuerint hominis loca credi a curz;
 Cur homini, triplici non licet ire viâ?
 Cœrulus æquorei Nereus pater ipse profundis.
 Non nisi squamigeris, currere fertur equis:
 Iuppiter, aërium qui slectere fngitur orbem,
 AEtheris, ipse vehens alite; carpit iter.
 Nec leuitas hominem celeri fert plumea penas,
 Nec liquidas pinnâ remige findit aquas.
 Et slectet geminum iustis sine viribus, orbem,
 AEtherefactus, avis, factus in amne ratis?
 Ut tamen vndifrage careat moderamine pinnæ.
 (Plurima cum pinnis corpora cassa natent)
 At sine præceptibus nulli patet ardua penas,
 Quæ patet aligero Regia sola gregi:
 O liceat vacuas mihi tollere corpus in auras,
 Altaque siderez visere regna plagz!
 Aspice, quos inter iaceat mea patria mores,
 Indignus patriz nomen habere locus.
 Aspice, nec quod amem volucres, mirabere penas.
 Me grauior, quam quæ Persea causi mouet.
 Pegascis vrinam rapiat super æthera plantis,
 Aut moueat volucres Perseos ala pedes!
 Aut agiles humeris aptes mihi, Dædale, ceras,
 Icaris quamvis fabula labar aquas!
 Aut lapsas agitem pennato pectore plumas.
 Quas vulsit vario picta columba sinu!
 Astra columbinis meditabor protinus alis,
 Et ferar ante tuam, Iuppiter, ales auem.
 O stultæ volucres, gens nata palustribus vlnis.
 Sueta eauernosos turba natare lacus!
 Non ego, si vestras mihi Dædalus applicet alas,
 Littora vel scopulos imaque saxa legam.
 Non ego, fulmineæ volitem leuis accola ripæ.
 Aut mea percussas pennæ flagellat aquas.
 Non mea torpentes circumvojet ala paludes;
 Ut proprior, segnes radit hirundo lacus?
 Non mea, ceu moestis Ceyx dum plangitur vndis,
 Humida vicino se lauet ala fratre.

LIBER TERTIVS. 175

Persequar ætherium sublimior ales Olympum,
Altaque mox solitis nisibus astra petam
O quondam felix hominum, modè turba volucrū ,
Quos amor, in celeres iraque vertit aues
Cur mea non capiunt agiles quoq; brachia plumas,
Induit aut motas hispida penna manus?
Quot ludunt liquidis examina plumea campis,
Aligeroque secant nubila celsa pede;
Si mihi, Nise, tuo plumescant brachia fato,
Cruraue Scyllæis vestiar hirta comis;
Si leuis Aonio hierem certimine pica .
Aut, Cytheræ, tuā verterer ales aues;
O mea si tangant aliquod suspiria Numen,
Muter ut in pennas casta columba , tuas!
Scilicet aduestâ, ceu Chaonis ales, oliuâ
Repetijt notæ tecta Noës ratis;
Protinus aligeris raperer super æthera velis,
Nostra nec has iterum viseret ala plagas.

AMBROSIUS

Serm. 70.

V Olare non potest nisi
quod purum leue atque
subtile est , cuius nec sinceritas
intemperantiâ retardatur , nec
alacritas , nec velocitas mole
grauatur.

Quam dilecta tabernacula tua, Dñe virtutum! Concupiscit et deficit anima mea in atria Domini Psal. 83.

XIV.

Quām dilecta tabernacula ina
Domine virtutum! conch
piscit & deficit anima mea
in atria Domini. Psal. 83.

O Qui fidereas ducis fortissime turmas,
 Cui cingunt decies millia mille latus!
Quām tua Regifico radiant Prætoria lux!
 Meus stupet, & tantè languet amore domus.
 Mœnia Trenatio defendunt marmore muros,
 Limina sunt Parius portaque celsa lapis.
 Vestibulo rutilant adamantium lumine valvae,
 Amplaque magnificus culmina splendor habet,
 Fulgurat excelsis fuluum laquearibus aurum,
 Et camera aurata cedrina fulta trabe,
 Tectum augustū, ingens, gemmisq; , auroq; superbū,
 Quale putas ipsum posse decere Deum.
 Stratus humi calcatur onyx, vitreique plateas
 Stellarum fundant, marmora fulua globi.
 Iam sua temperies placido mitissima Cœlo est;
 Qualis vti vernis aura tepet Zephyris.
 Nec glacialis hiems tremulo pede pulsat Olympū,
 Ista nec hiberna grandine tecta sonant.
 Nec pallent viso moritoræ sole pruinæ,
 Nec stant marmoreo fluminæ vineta gelu;
 Nec coquit æstiu Cererem iuba sua leonis,
 Solstitii medius nec furit ignedies.
 Nec viuidis folijs sanguis fernore recedit,
 Nec rottus nimis sole fatiscit ager.
 Perpetuum ver astra colunt, frigulique, caloremq;
 Inter, Cœlicolæ tempora versis agunt.
O qui fidereas habitas, Rex maxime, sedes,
 Quām tua præ terris inuidio sa demus!
 Quin absunt gelidi brumæ intrabiles imbræ,
 Quique rigit madidos imbrifer hædus agros;

AÆolizque silent animæ tranquilla per alta,
 Quasiæque nec venti murmure spica tremit.
 Stat placidus positi Aquilonum flatibus æther,
 Seruat & æternus longa serena tenor.
 Sed neque flammantes liquido lauat æquore currus,
 Nec iubat occiduas Sol fugitiu, aquas.
 Nec premit astra dies, neque Sol fugat æthere stel-
 Nec premitur laetus nocte fugante dies. (clas,
 Nulla pelos taciti nox obruit atra tenebris,
 Nigraque subducto somnia sole vocat.
 Exulat æthereis longè nox horrida terris.
 Et nitet æterno lumine clara dies:
 Clara dies, iucunda dies, septenplice Phœbæ
 Fulmineam nostri lampada, luce premens.
 O qui sidereas habitas, Rex maxime, sedes;
 Quam tua præ terris inuidiosa domus!
 Sollicitæ procul hinc, posuere cubilia curæ,
 Et metus & tristi luridus ore dolor;
 Et caput atrato luctus velatus amictu,
 Lessus & impexis nenia mœsta comis.
 Et labor & toto gemitus proscriptus Olympo,
 Et lis & rabidi iurgia rauca fori,
 Rixæque, inuidæque, cruentaque sanguine bella.
 Monstraque, quæ secum plurima, bella irabunt
 Pauperies febrisque, famesque, sitiisque, luesque.
 Quæque sequi solitæ Martia castræ neces.
 Hic clausæ Bello portæ, & fine militis armis
 Otia coelicolæ mollia pacis agunt.
 Non galeæ non scuta micant, non classica clangunt,
 Mitescunt positi aurea fæcla tubis.
 Tabificique absunt, examina pallida, morbi,
 Quæque cohors Letho prænia sternit iter.
 Quin etiam Letho interdictum moenibus urbis,
 Nec quidquam in Superum corpora iuris habet.
 Lætitiaz data cura domus, quæ sedula fletum
 Elysij longè finibus arcet agri.
 Istruit auratis conuiuia Regia mensis,
 Quas recreant festis gaudia sancta iocis.
 Non quia Coelicolæ dapibus ieiuni a soluant,
 Aut vius Superum proluat ora liquor.
 Absque epulis, hic omnis amor compressus edendi,
 Omnis & absque meri inunere pulsa sitis.
 Nea istis temerant Superi conuiuia mensis,
 Aut Regio fauiles suggestit illa dapes.

Elysium

Elysium sine carne epulas Bacchoque ministrat
 Coelicolumque venit nullus in ora cibus.
 Coelestes onerant, incognita fercula lances,
 Quales nemo hominum, contigit ore cibos.
 Ambrosiz, Superos bilarat, quis nescio, saccus,
 Dius, & ztherio nectare potus alit,
 Sicque super strato zternum discumbitur orbo,
 Gaudet & auratis gens epulata toris.
 Gaudet, & Angelicos placidis bibit auribus hymnos
 Et salit, & rutilam sub pede plaudit humum.
 O qui fidereas habitas Rex maxime sedes,
 Quot tua delicijs affuit illa domus!
 Iam flagrat & studio nimis inflammata videatur
 Mens desiderio deficit & gra sue.

BONAVENTURA

Solilog. cap. 4.

O Anima quid dicere valo, cum futurum gaudiū adspicio? iam pœnè præ admiratione deficio, quia gaudiū erit intus & extra, subitus & supra, circum & circa,

Fuge dilecte mi, et assimilare caprea, hinnu
logz ceruorum super montes aromatum cani

XV.

*Fuge dilecte mi, & assimilare
caprea hinnuloque ceruo-
rum super montes aroma-
tam. Cant. 8.*

OCyus aspectu, mea Lux, te proripe nostro;
Ardeo, nec tantas mens capit ista faces.
Omala, quæ dudum timui tibi dicere verba!
Quam mea Lux, mallem dicere posse, mane.
Non etenim tua me præsentia tempore lasiat,
Ab sine te, grauis est quælibet hora mihi.
Sed prohibent nimijs incendia dulcia flammis,
Vel fuge, vel nocuam, Lux mea, conde facem.
Hec mihi Tu, fateor, si iussa aliquando dedisses,
Exanimis misero lapsa dolore forem.
Parce iubet sæuis Amor ignibus, haud ego manda,
Stare velim totos in mea vota dies:
Si possem, cuperem non persuadere quod horror,
Si potes, inuitas aure repelle preces.
Ergo mane, mea lux, monitis neque flectere nostris:
Nec, precor, audieris quæ modò iussa dedi.
Trans mare præcipites rapiant verba irrita Cauri,
Non mea, sed stolidi verba fuere metus.
At prohibet rapidus fibras qui pascitur ardor,
AEstu nec tantas mens capit ista faces.
Erge fuge & celeres pedibus præuerte capellas,
Anteuola céruos, anteuola hinnuleos.
Sed fuge respiciens, tamquam discedere nolles,
Ut qui spectari, dum fugit, antè cupit.
Dius in Ephreimi cùm peccatore ferueret ignis;
Non ego par flammarum, quin fugis, inquit, Amor?
Ille triumphato clarus Xauerius Indo,
Saucius ætheriâ pectora sèpè face;
Coelstis quietis ardebat arundinis icta,
Ah satis est, satis est! dicere suetus erat.

Cùm flagrat Iuuenis sceptri laus magna Poloni,
 Corda rigat gelidis Stanesilaus aquis.
 Quid mea pectoribus compono pectora tantis?
 Non ego sum toti lux mea, par pharetræ.
 Carpe fugam, pedibusque leues præuerte capellas,
 Antevola ceruos, ante uola hinnuleos.
 En iuga vicino coelos tangentia cliuo,
 Thuriis vbi madido cortice gutta tumet;
 Cedrus vbi, Laurusque & copia plurima Myrræ,
 Mixt aque puniceis Cynamalæ crocis.
 Huc fuge pennigeris super alta cacumina plantis,
 Seu tua, Mons Amana, Libane siue tua
 Alta super iuuenum fastigia Seraphicorum,
 Cherubicosque apices, Astra que summa super.
 Scilicet insoliti non sunt his montibus ignes.
 Pectora quos imis vallibus ista timent.
 Vna potest flammare meas scintilla medullas,
 Non ego par totas, lux mea, ferre faces.
 Carpe fugam, pedibusque lenes præuerte capellas,
 Antevola ceruos, ante uola hinnuleos.
 Sic tamen, ut fugiens oculis huc sèpe recursas,
 Longius asperu néue vagere meo.
 Qualis at oppositum spectat soror aurea Phœbūm,
 Cùm plus de radijs, quo magè distat, habet.
 Parce, suas vires, mea lux, vitiumque fatenti,
 Nec tecum possum viuere, nec sine te.
 Ardeo, si properas, rigeo, si fugeris; hei mi,
 Et procul, & præsebas, igne geluque noces!
 Quid facies, mea lux, sine te non esse valenti?
 Fac caleam, toto non tamen igne c:emier,
 Ergo fuge, alipedesque celer præuerte capellas,
 Antevola ceruos, ante uola hinnuleos.
 Interea viridem fabricabor arundine cannam,
 Et referet laudes fistula facta tuas.
 Post, vbi vox longo modulamine fessa filebit,
 Ore silente nouum dextra capesset opus.
 Arboribusque meos foliisque insculpet amores,
 Amboresque uno cortice nomen erit.
 Scriptaque præterious ne noscat signa viator,
 Littera confusum nomen verumque teget.
 Post opus hoc; reliquæ si quæ super hora diel,
 Illa mihi in somnos hora quietis erit.
 Sic tamen ut vestri sit mixtus imagine somnus,
 Et mihi stes clausæ perwigil ante oculos.

Dum loquor, en tacitis gliscunt incendia flammis,
 Ocyus ingratam lux mea carpe fugam,
 Carpe fugam, veluti cuperes tamen ante videri;
 Utque breui redeas, non Tibi disco Vale.

AMBROSIUS

De bono mortis cap. 5.

H *Ortatur (anima) ut fusi
 giat sponsus, quia iam
 sequi potest etiam ipsa terrena
 fugientem.*

SYLLABVS
LIBRI PRIMI

GEMITVS
ANIMÆ POENITENTIS.

I.

A Nima mea desiderauit te in no-
de. Isaiæ 26.

II.

*Deus tu scis insipientiam meam. &
delicia mea à te non sunt abscondua.
Psalm. 68,*

III.

*Miserere mei Domine, quoniam in-
firmus sum, sana me Domine quoniam
conturbata sunt ossa mea. Psalm. 6.*

IV.

*Vide humilitatem meam, & laborem
meum & dimitte uniuersa delicta mea.
Psalm. 24.*

V.

*Memento queso quod sicut lutū feceris
me, & in fuluerē reduces me. Job. 10.*

VI.

*Peccaui: quid faciam tibi, ô custos ho-
minum! quare posuisti me contrarium
tibi? Job. 7.*

VI.

VII.

Cur faciē tuam abscondis, & arbitraris me inimicum tuum? Job. 13.

VIII.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte! Hiere. 9.

IX.

Dolores inferni circumdederunt me, preoccupauerunt me i laquei mortis.

Psalm. 17.

X.

Non intres in iudicium cum seruo tuo, quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens. Ps. 142.

XI.

Non me demergat tempestas aqua, neq; absorbeat n e profundum. Pi. 68.

XII.

Quis mihi hoc tribuat ut in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus? Job. 14.

XIII.

Numquid non paucitas diuinorum finetur breui? dimitte ergo me ut plangam paululum dolorem meum. Job. 11.

XIV.

*Vtinam saperent & intelligerent, ac no-
nissima prouiderent.* Deut. 32.

XV.

*Defecit in dolore vita mea, & ann;
mei in gemitibus.* P̄al. 30.

SYLLABVS

LIBER SECUNDVS

V O T A

ANIMÆ SANCTÆ

I.

Concupiuit anima mea desiderare
iustificationes tuas. P̄al. 118.

II.

*Vtinam dirigantur via mee ad custo-
diendas iustificationes tuas.* Psal. 118.

III.

*Perfice gressus meos in semitis tuis, ut
non moueantur vestigia mea.* Ps. 16.

IV.

Confige timore tuo carnes meas, à
indicij enim tuis timui. Psal. 118.

V.

*Auerte oculos meos ne videant va-
nitatem Psal 118.*

VI.

VII.

Fiat cor meum immaculatum in iustificationibus tuis, ut non confundar.

Psalm. 118.

VIII.

Veni dilecte mihi, egrediamur in agrum commoremur in villis. Cant. 7.

IX.

Trah me post te, curremus in odore unguentorum tuorum. Cant. 1.

X.

Quis mihi det te fratrem meum suggestem ubera matris meae, ut inneniam te foris, & deosculer te, & iam me nemodispiciat. Cant. 8.

XI.

In lectulo meo per noctes, quesiui quem diligit anima mea; quesiui illum, & non inueni. Cant. 3.

XII.

Surgam & circuibo civitatem; per vicos & plateas, queram quem diligit anima mea; quesiui illum & non inueni. Cant. 3.

XIII.

Num quem diligit anima mea vidi tibi? paullulum cum pertransisse eos, inueni quem diligit anima mea; tenet eum, nec dimittat. Cant. 3.

XIV.

XIIII.

*Mihi autem adhaerere Deo bonum
est; ponere in Domino Deo spem meā.
Psalm. 71.*

XV.

*Sub umbrā illius, quem desideraueram,
sedī. Cant. 1,*

XVI.

*Quomodo canticus canticum
Domini in terra aliena? Psal. 136*

SYLLABVS

LIBRI TERTII

SVSPIRIA
ANIMÆ AMANTIS.

I.

Adūro vos filie Ierusalem si in-
ueneritis Dilectum meum, ut
nuncietis ei, quia amore langueo.
Cant. 5.

II.

*Fulcite me floribus, stipate me malis;
quia amore langueo. Cant. 2.*

III.

III.

Dilectus meus mihi & ego illi, qui
pascitur inter lilia, donec aspiret dies &
inclinentur umbrae. Cant. 2.

IV.

Ego dilectio meo, & ad me conuersio
eius. Cant. 7.

V.

Anima mea liquefacta est, ut dile-
ctus locutus est. Cant. 5.

VI.

Quid enim mihi est in Cœlo, & à te
quid volui super terram? Psal. 72.

VII.

Heu mihi quia incolatus meus pro-
longatus est; habitavi cum habitanti-
bus Cedar, multum incola fuit anima
mea! Psal. 119.

IX.

Coarctor è duobus, desiderium ha-
bens dissolui & esse cum CHRISTO
ad Philip. 6.

X.

Educ de custodia animam meam, ad
confitendum nomini tuo! Psal. 141.

XI

Quemadmodum desiderat cervus ad
fontes aquarum, ita desiderat anima
mea ad te Deus. Ps. 41.

XII.

Quando veniam & apparebo ante faciem Dei? Psal. 41.

Quis dabit mihi penas sicut columbe, & volabo & requiescam?
Psal. 54.

Quam dilecta est abernacula tua, Domine viriutum; concupiscit & deficit anima mea, in atria Domini! Ps. 83.

Fuge dilecte mi, & assimilare campa, hinnuloque ceruorum, super montes aromatum. Cant. S.

FINIS.

FLORENTIVS DE MONTMORENCY.

Præpositus Prouincialis,
Societatis IESV per Flan-
dro-Belgicam.

Cum pia desideria à P.
Hermannō Hugone So-
cietas IESV Sacerdote conscri-
pta, quatuor designati eiusdem
Societas Patres legerint, pro-
barintq; , potestate ab Admod.
Reuerend. Patre nostro Au-
tio Vitellesco ad hoc mibi factā,
ut typis excudantur, permitto.
In quorum fidem has litteras,
manu meā subscriptas, officij
mei sigillo muniri. Bruxelle,
28. Aprilis Anno 2627.

Florentius de Montmorency.

APPROBATIO CENSORIS.

HÆc Pia Desideria, Gemitus
& Suspiria animæ Christianæ, Elegijs, Emblematis, & S. S.
Patrum scriptis illustrata à R. P.
Hermanno Hugone Societatis
IエS V Presbytero, pererudita sūt
& solida, atque perlucidam semi-
tam continent; quâ æterna Veri-
tas, & vera charitas, & chara æter-
nitas obtineatur, ab his qui in te-
nebris & in umbra mortis sedent
ad dirigendos pedes nostros in
viam pacis. Datum Bruxelle 9.
Idus Nouemb. 1628.

*Henricus Smijers S. Theologie Li-
centiatus, Scholasticus Bruxel-
lensis.*

LOVANII,
Typis HENR. HASTENII
Anno 1628.

ERRATA

P Ag. 3. versu 18. Nullaque lege Nullaque,
Pag. 19. versu 2. miscui. lege miscuit.

Ibidem versu vlt. equo. lege equos.

Pag. 23. versu 30. loquor. lege loquar.

Pag. 27. versu penult. possunt. lege pascunt.

Pag. 31. versu 2. quod. lege quot.

Pag. 35. versu 18. Cura. lege cura.

Ibidem vſu 22. falas. lege fallas.

Pag. 76. versu 4. Creduntur &. lege Creduntur.

Ibidem versu 5. sit. lege fit.

Pag. 107. in Tit. demittam lege dimittam.

Ibidem versu penult. vmbem. lege vrbem.

Pag. 108. versu 42. vlne. lege vlme.

Pag. 113. versu 35. Tiberij. lege TiberI

Pag. 116. versu 10. cruennta. lege cruenta.

Ibidem post versum 16. decet hanc. Expunge.

Pag. 120. versu 3. ne quicquam. lege nequicquam.

Pag. 127. versu 2. langeuo. lege langueo.

Pag. 131. versu 5. daror. lege ardor.

Pag. 134. versu 16. Cito. lege cito.

Pag. 138. versu 11. tua. lege sua

Ibidem versu 13. siclxsi. lege sic lxi.

Ibidem versu 21. &. lege es.

Pag. 142. versu 9. tesudine. lege testudine.

Ibidem versu penult. liquamuin. lege liquamur in.

Pag. 145. in tit. Psal. 71. lege 72.

Ibidem versu 26. fetuor lege feroor.

Pag. 151. versu 1. peregrua. lege peregrina.

Pag. 157. versu 3. ad Phil. 6. lege 1.

Pag. 162. versu 21. hiscetibus. lege hiscentibus.

Ibidem versu 26. fuga. lege fugæ.

Pag. 166. versu 7. auhelet. lege anhelet.

Pag. 170. versu 8. tuâ. lege tua.

Pag. 174. versu 42. proprietor. lege propier.

Pag. 185. versu 7. mei laquei. lege me laquei.

Pag. penult. versu vlt. 2627. lege 1627.

